

Treball fi de Grau en Educació Social

APRENENTATGE SERVEI, DRET A L'HABITATGE I JUSTÍCIA GLOBAL

Estudi de cas de la Murga Lleida 2024

Pol de la Torre Moral

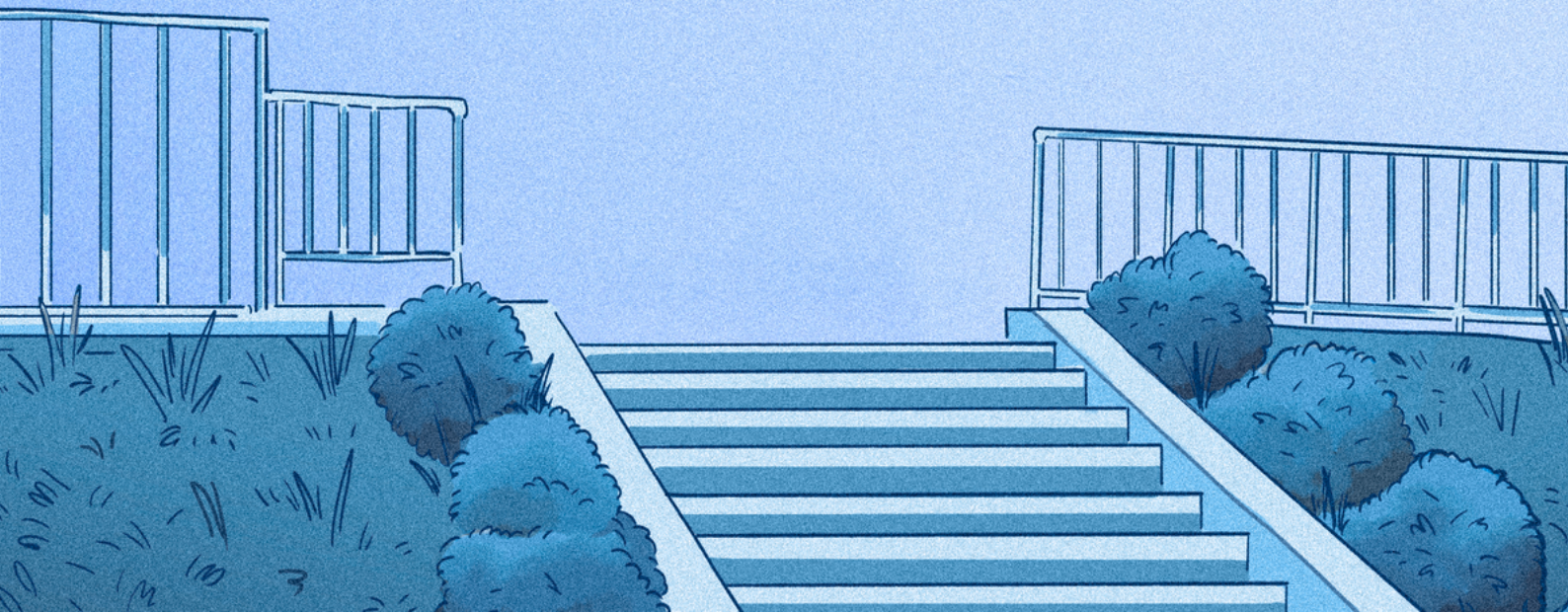
Tutora: Ana Ayuste González

Juny 2024

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Facultat d'Educació

Agraïments

Acabar el TFG no només és un alliberament, sinó que també implica posar fi a quatre anys de grau que seria mentida dir que m'he tret sol amb les meves pròpies mans. Al cap i a la fi, l'ésser humà és un ésser ecodependent i vulnerable, i si soc ara mateix escrivint aquestes línies és perquè hi ha tot un seguit de gent que ha estat al meu costat en algun punt de la meva vida i que m'ha ajudat en això de caure i aixecar-me quan ho he necessitat.

En primer lloc, gràcies a la Judith, la Xènia i la Natalia, les meves educadores socials del Punt que m'han conegut des de ben petit i que amb cada joc, cada activitat, cada conversa, cada toc d'atenció i cada palmadeta a l'esquena m'han fet ser qui soc. Suposo que és pel seu exemple que he decidit que, ja que estem condemnades al treball assalariat, que millor que destinar-lo a la construcció del bé comú.

En segon lloc, agrair a les persones que m'han donat les eines per fer aquest TFG. A l'Ana, per complir la difícil missió de guiar-me durant aquesta aventura de fer un TFG alhora que deixar-me anar al meu ritme. A l'Equip Murga i a l'Agrupament participant per haver-me obert les portes de casa seva i prestar-me una mica del seu temps – la cosa més valuosa que tenim els humans – i per explicar-me les seves experiències. Espero que el que surti d'aquest treball pugui ser útil per elles.

En tercer lloc, les imprescindibles, aquelles companyes amb les que he compartit aquest viatge que ha estat la carrera i amb les que les xerrades al bar han estat un espai on m'he emportat més aprenentatges i cures que en moltes classes de la carrera. A la Júlia, per posar la mirada crítica sobre la mirada crítica. A la Ro i la Judith, pels dinars els divendres a la tarda, el teatrerisme, las charlas de queridas i ser-hi en els moments de vulnerabilitat màxima. Al Marçal, per ser el gran descobriment de la carrera i perquè, més que un amic, és un germà.

En quart lloc, a les que em coneixen en la màxima intimitat. A la Mama, per fer mans i mànigues perquè els seus dos fills puguin anar a la universitat. A la Andrea, per ser aquella persona que m'ha obert camí. En mil vides més tornaria a triar poder ser el seu germà. Al Lluís, per ser-hi sempre i per ser llar.

Per últim, a totes les companyes de militància amb les que he après a fer servei. En especial, al Consell de l'Agrupament Escolta i Guia Sant Ferran. Si no hagués passat per aquests espais i no hagués coincidit amb la seva gent, segurament no tindria el convenciment de que deixar el món millor de com l'hem trobat no només és una acció possible, sinó necessària i un deure cívic i moral.

Contingut¹

1. Introducció i justificació	7
2. Objectius de la recerca	10
3. Marc teòric.....	11
3.1 L'aprenentatge servei	11
3.1.1 Seqüència d'un projecte d'Aprenentatge Servei.....	15
3.2 L'Educació per la Justícia Global.....	20
3.2.1 La Justícia Global	20
3.2.2 El paper de l'educació en la construcció de la Justícia Global.....	21
3.2.3 Competències i objectius per una Educació per la Justícia Global	23
3.3 El dret a l'habitatge.....	25
4. Marc Contextual.....	27
4.1 L'on i per què: El barri de la Mariola de Lleida i la problemàtica de l'habitatge ..	27
4.2 El qui: El moviment d'escoltisme i guiatge lleidatà	28
4.3 El com: La Murga	29
5. Metodologia	32
5.1 Justificació de la metodologia.....	32
5.2 Fases de la investigació	33
5.3 Població i mostra.....	35
5.3 Estratègies de recollida d'informació	36
5.3.1 Qüestionari previ a la participació a la Murga.....	36
5.3.2 Entrevistes i grup de discussió.....	37
5.4 Criteris de rigor científic i ètic.....	38
6. Resultats.....	40
6.1 Anàlisi prèvia del grup abans d'iniciar el procés de la Murga.....	40
6.2 Aprenentatges.....	42
6.3 Oportunitats i límits de la proposta d'aprenentatge servei a la Murga	46
7. Conclusions	54
8. Bibliografia.....	58
Annexos.....	61
Annex 1: Enquesta prèvia a la realització del projecte per a participants.....	61
Annex 2: Model de consentiment de participació en l'entrevista per a persones majors d'edat.....	64

¹ El present treball utilitzarà el femení com a forma de llenguatge genèric. Si no s'indica el contrari a través d'altres marques de gènere o parlant explícitament de "dones", a través del femení gramatical s'inclouen totes les persones independentment de la seva identitat de gènere.

Annex 3: Consentiment de participació en la investigació per a menors d'edat	66
Annex 4: Guió de l'entrevista a l'Equip Murga	68
Annex 5: Guió de l'entrevista al cap-educador del grup de participants.....	70
Annex 6: Guió del grup de discussió amb els participants	72
Annex 7: Transcripció de l'entrevista a l'Equip Murga	73
Annex 8: Transcripció de l'entrevista al cap-educador del grup de participants	88
Annex 9: Transcripció del grup de discussió de participants.....	96
Annex 10: Buidatge de resultats del qüestionari previ a la participació de la Murga	117

Resum

La Murga és un projecte promogut pel moviment escolta i guia lleidatà que connecta joves d'entre 14 i 18 anys i residents del barri de la Mariola a través de la intervenció i millora de les condicions d'habitabilitat del barri, essent una acció d'aprenentatge servei. Mitjançant la convivència i la immersió en el territori, els joves participants no només aprenen tècniques de bricolatge que els han de servir per rehabilitar pisos, sinó que també coneixen l'habitatge com a dret així com els processos d'exclusió social. El present Treball Final de Grau fa un estudi de cas sobre el projecte amb l'objectiu de conèixer la capacitat que té la Murga per sensibilitzar al voltant del dret a l'habitatge. Per fer-ho, s'ha realitzat entrevistes a l'equip organitzador i a un dels educadors així com un grup de discussió entre participants. Les conclusions del treball han mostrat una capacitat del projecte per abordar la pobresa i el dret a l'habitatge des d'una mirada no essencialista i estructural, mitjançant la convivència i alineada a nivell de metodologia i objectius amb l'Educació per la Justícia Global

Paraules claus: aprenentatge servei, dret a l'habitatge, escoltisme, educació per a la justícia global, convivència

Abstract

La Murga is a project promoted by the scouting and guiding movement of Lleida that connects young people between the ages of 14 and 18 and residents of the Mariola neighbourhood through intervention and improvement of the neighbourhood's living conditions, being a service-learning action. Through coexistence and immersion in the territory, the young participants do not only learn reparation techniques that will help them to renovate flats, but they also get to know the about housing as a right as well as the processes of social exclusion. This Final Degree Thesis is a case study on the project with the aim of discovering the capacity of the Murga to raise awareness of the right to housing. In order to do this, interviews were conducted with the organising team and one of the educators, as well as with a discussion group among participants. The conclusions of the work have shown a capacity of the project to address poverty and the right to housing from a non-essentialist and structural point of view, by means of and aligned at the level of methodology and objectives with Education for Global Justice.

Keywords: learning service, housing as a right, scouting, education for global justice, coexistence

1. Introducció i justificació

Les accions d'aprenentatge i servei (d'ara en endavant, ApS) han demostrat des dels seus inicis una gran capacitat per sensibilitzar les participants sobre problemàtiques existents al seu voltant i convertir-les en agents de canvi que desenvolupin accions per transformar la pròpia realitat, el que les acaba convertint en una gran eina didàctica per assolir els objectius de l'Educació Social.

Aquestes accions d'ApS es realitzen en una gran diversitat d'àmbits que travessen el món, des del medi natural – a través d'accions com reparació de camins o construcció de murs de pedra seca –, fins al món cultural – com, per exemple, la preparació d'una obra de teatre per a persones grans que fomenti el diàleg intergeneracional -. Malgrat que mai existeix cap acció pedagògica sense riscos, sí que és cert que quan parlem d'accions d'ApS aplicades en l'àmbit de les persones en situacions de vulnerabilitat hem de contemplar la possibilitat de caure en l'assistencialisme o en la síndrome del salvador blanc si no s'aborden les causes que originen aquestes problemàtiques (Alonso-Martínez & Muñoz-Saavedra, 2023)

Aquesta situació fa necessària la incorporació de la mirada de la Justícia Global a les accions d'aprenentatge-servei com a horitzó de treball que permeti a les participants d'aquestes accions problematitzar allò que veuen i viuen a l'ApS, tot analitzant-ho des d'un enfocament global i estructural que els permeti clarificar les causes de la problemàtica que treballen i imaginar solucions que superin les relacions de poder que organitzen de forma desigual la nostra societat (De et al., 2015).

En el present treball, analitzarem des d'aquesta òptica *La Murga*, un projecte creat per Escoltes Catalans, la Fundació Josep Carol i els Serveis Socials del Barri Gòtic el 1995 amb l'objectiu de “generar una actitud crítica als i les joves participants davant les condicions de vida de molta gent que viu en els barris més degradats i pobres, tot implicant-los directament en la millora de les condicions d'habitabilitat de Ciutat Vella” . Concretament, analitzarem l'edició del 2024 realitzada al barri de la Mariola de Lleida de la mà de l'Agrupament Escolta L'Alosa i l'Agrupament Escolta i Guia Lo Manaix amb l'objectiu de respondre la pregunta “És la Murga un projecte capaç de sensibilitzar a les participants al

voltant de les problemàtiques existents sobre el dret a l'habitatge?”. Per respondre-la, es faran entrevistes amb els educadors responsables del projecte i un grup de discussió amb algunes de participants.

Les motivacions personals que em porten a la realització d'aquest treball són, per una banda, un interès personal en l'educació en la participació com a part del currículum que fomenta la ciutadania activa front les problemàtiques socials existents des d'una perspectiva de dret a la participació i de deure cívic, i, per altra banda, la meua vinculació amb l'associacionisme educatiu en general i amb l'escoltisme en particular.

Alhora, l'anàlisi de *La Murga* des de la perspectiva de l'Educació per a la Justícia Global (d'ara en endavant, EpJG) pot donar resposta a diverses necessitats i reptes a abordar des del món socioeducatiu, tant des d'una vessant pràctica com des del pensament politicopedagògic. Per una banda, la baixada de la participació associativa del jovent català en 11 punts en un període de 10 anys (Júlia Cano et al., 2023) denota la necessitat, d'entre d'altres coses, de aprofundir en la recerca en educació en la participació i organització col·lectiva per tal de poder desenvolupar programes educatius que reverteixin aquesta tendència. Per altre banda, l'augment del pensament aporofòbic i dels discursos i delictes d'odi (Miranda, 2021) també planteja la necessitat de realitzar un canvi de tendència en els programes de sensibilització a la ciutadania sobre problemàtiques socials, que sovint plantegen les problemàtiques relacionades amb la pobresa com a realitats naturals de les quals simplement se'n poden fer en comptes de com a desigualtats provocades per les estructures d'organització social existents i, per tant, transformable.

La Murga ens aporta, com a projecte objecte d'anàlisi del present treball, una oportunitat per poder formular noves respostes davant dels reptes anteriorment esmentats, atès que és un projecte educatiu que surt des de l'associacionisme educatiu per sensibilitzar sobre una problemàtica existent com és la del dret a l'habitatge. Alhora, també fa que aquest treball sigui una oportunitat per seguir reconeixent la tasca de l'escoltisme com a moviment educatiu de primer ordre tot promovent una transferència de les bones pràctiques a l'àmbit socioeducatiu.

El present treball s'estructura de la següent manera. En primer lloc, trobareu una definició aterrada dels objectius del present treball. Seguidament, trobareu el marc teòric - on s'explica que és l'ApS i l'EpJG- i el marc contextual – on s'explica la realitat del projecte *La Murga* -. Posteriorment, disposareu de l'explicació de la metodologia del treball, els resultats i les conclusions.

2. Objectius de la recerca

En aquest apartat s'exposen l'objectiu general i els objectius específics que guiaran el desenvolupament de la recerca són els següents:

OBJECTIU GENERAL: Conèixer la capacitat de sensibilització al voltant de les problemàtiques existents relacionades amb el dret a l'habitatge de l'edició del 2024 del projecte "La Murga"

OBJECTIU ESPECÍFIC 1: Descriure els aprenentatges significatius al voltant del dret a l'habitatge percebuts pels agents implicats

OBJECTIU ESPECÍFIC 2: Identificar les potencialitats i limitacions del projecte a l'hora de sensibilitzar sobre el dret a l'habitatge

OBJECTIU ESPECÍFIC 3: Proposar línies de millora del projecte des d'una perspectiva educativa

3. Marc teòric

3.1 L'aprenentatge servei

Segons el Centre Promotor d'Aprenentatge Servei, l'aprenentatge servei és “una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo (Centre Promotor de l'Aprenentatge Servei, 2019).

Tot i que hi ha múltiples definicions de l'Aprenentatge Servei, els elements comuns que comparteixen aquestes, segons de la Cerda et al. (2009), són els següents:

- L'ApS pren com a element bàsic el donar resposta a necessitats reals de la societat portant a terme un servei d'utilitat del qual s'obtenen aprenentatges intencionats i informals.
- La pedagogia de l'ApS fa explícits els seus principals dinàmiques formatius, que fan de que l'aprenentatge sigui vivencial, participatiu, cooperatiu, significatiu, reconegut i celebrat.
- El treball en xarxa com a pilar fonamental de l'ApS, que garanteix una bona organització i implementació en el territori i afavoreix una obertura dels espais educatius a la col·laboració amb institucions i entitats, així com una obertura de les institucions i entitats per oferir oportunitats de servei a la comunitat que afavoreixin el seu aprenentatge, tot a través de persones dinamitzadores del procés i dels punts de trobada entre espais educatius i entitats socials que poden impulsar l'ApS al territori.
- La finalitat de l'ApS, de forma transversal en els diferents àmbits d'actuació en que es pugui fer servir, és l'impuls de l'educació en valors des d'una vessant pràctica que afavoreix el compromís cívic i posa el coneixement com a eina al servei de la millora de la vida dels individus i comunitats.

La flexibilitat que dona la metodologia d'aprenentatge servei permet la seva aplicació en múltiples contextos i poblacions. Així doncs, podem trobar projectes d'aprenentatge servei dirigits a infants, joves, adults i/o persones grans així com

en el marc de l'educació no formal com en el de la formal – com és el cas del Servei Comunitari impulsat a Catalunya pel Departament d'Educació en el tercer i quart curs d'Educació Secundària Obligatoria (Departament d'Ensenyament, 2015).

Per poder entendre en què consisteix l'aprenentatge servei, cal que compreguem el seu origen i la fonamentació pedagògica que hi ha al darrera. No es tracta tant d'entendre estrictament la seva història com d'entendre com diverses trajectòries, visions i moviment educatiu i la seva interrelació han donat forma al que avui entenem com a aprenentatge servei. Trilla (2009) proposa dues vies que donen forma a l'aprenentatge servei: el servei com a mitjà per aprendre i l'aprenentatge com a mitjà pel servei.

En el primer cas, ens referència als diferents autors que han promogut les pedagogies actives, el denominador comú de les quals ha estat la mirada de “l'aprendre fent”. Tot i així, hi ha moltes maneres d'aprendre fent, algunes de les quals parteixen de la simulació i la experimentació i, per tant, no tenen incidència a la vida real. Per tant, per poder entendre el servei per l'aprenentatge també cal concretar que “aprenem fent coses reals”. Ara bé, aquesta premissa continua sent insuficient, atès que es pot aprendre fent coses reals però que siguin d'autoconsum, com pot ser el cas de l'autogestió d'un hort escolar. Per aquest motiu, l'autor afegeix la última condició necessària per arribar a l'aprenentatge servei és que aquest aprenentatge fent coses reals també impliqui que les coses reals siguin d'utilitat social, posant en pràctica valors com la solidaritat, l'altruisme i la generositat, d'entre d'altres.

També és interessant destacar que allò que fonamenta l'aprenentatge dins l'aprenentatge servei no és només de caire metodològic, sinó que també hi ha una sèrie de competències transversals que es treballen dins dels projecte, generalment amb indiferència de l'àmbit en el que es faci la intervenció. Rubio (2009) en feu una proposta:

TIPUS DE COMPETÈNCIA	COMPETÈNCIES
Personals	Autoconeixement i autoestima Autonomia

	Compromís i responsabilitat Esforç i constància Eficàcia personal i empoderament Tolerància a la frustració, resiliència
Interpersonals	Comunicació i expressió Perspectiva social i empatia Diàleg Resolució de conflictes Sentiment de pertinença a la comunitat Prosocialitat i hàbits de convivència
Pensament crític	Curiositat i motivació davant una realitat canviant Consciència i comprensió de reptes socials i complexos Anàlisi i síntesi de la informació, revisió de causes i conseqüències Apertura a altres idees Comprensió crítica i judici reflexiu Superació de prejudicis preconcebuts Presa de decisions independents en qüestions morals Connexió de l'aprenentatge amb la experiència personal
Realització de projectes	Imaginació i creativitat pel disseny de projectes Iniciativa per planificar, organitzar, desenvolupar i avaluar propostes Treball en equip Iniciativa en la recerca i implementació de respostes o solucions Reflexivitat en els processos, conclusions i possibilitats de millora Difusió i transferència d'idees i projectes
Ciudadania i Transformació social	Consciència i comprensió de qüestions socials i accions polítiques Coneixement de la riquesa del context comunitari Compromès en la transformació Participació a la comunitat i qüestions públiques Compromís en el servei comunitari Responsabilitat ciutadana Aficions i capacitats posades al servei dels altres

	Importància de la igualtat, justícia social i necessitat de canvi
Vocacionals i professionals	Coneixença de les opcions vocacionals Habilitats professionals concretes pròpies de l'acció del servei Preparació pel món del treball Comprensió de l'ètica del treball
<i>Taula 1. Competències i aprenentatges a l'aprenentatge servei. Extret de Rubio (2009)</i>	

En el segon cas, partim de l'aprenentatge com a necessitat per poder complir amb el deure cívic que suposa el servei. En les accions de servei a la comunitat i, en especial, des del marc del voluntariat, cal una formació prèvia a la realització del servei perquè aquest sigui eficaç i alhora la pròpia realització d'aquest servei acaba esdevenint un acte formatiu, donant lloc a un procés d'aprenentatge servei.

Fent èmfasi en el servei, cal entendre aquest dins del procés d'aprenentatge servei com la realització d'un treball de forma conscient i voluntària, gratuïta i amb reconeixement i significació, visualitzant aquest des d'una perspectiva política com una manera senzilla i concretar d'enriquir el capital social i millorar la qualitat democràtica de les nostres societats (Batlle, 2009).

Ara bé, cal ser curoses amb les oportunitats d'incidència en la realitat a través de l'educació que s'obre amb els processos d'aprenentatge servei. Tot i que a través del procés acompanyem a les participants en el procés de sensibilitzar-se i prendre consciència de les necessitats del context on s'actua, també hem de saber acompanyar per evitar accions que siguin individualistes o assistencials, arribant a un model d'acció de servei col·lectiu, possible, solidari i reflexiu (Gijón, 2009).

Trilla també exposa la influència d'altres moviments pedagògics on el treball o el servei esdevenen una peça fonamental, com és el cas de les pedagogies socialistes del treball – específicament en la proposta de Pavel Petrovitch Blonskij, que proposava un treball educatiu en dos àmbits (la comuna i la fàbrica), en la que durant la infància s'inicia de forma intensa en el treball comunitari i durant l'adolescència en el treball industrial, dedicant molt bona part de la jornada

educativa al treball real – o l'escoltisme – que com a pedagogia identitària incorpora en la proposta de valors la predisposició al servei.

3.1.1 Seqüència d'un projecte d'Aprenentatge Servei

En tractar-se d'una proposta metodològica, l'aprenentatge servei requereix de seguir una sèrie de passos o fases, la trajectòria per les quals permet que els participants aconseguixen impregnar-se d'una sèrie de valors concrets (Martín, 2009).

Puig et al. (2006) proposen la següent seqüència des del punt de vista de l'educador per desenvolupar un projecte d'aprenentatge servei.

Preparació de l'educador

Igual que amb altres accions educatives, abans de fer un projecte d'Aprenentatge Servei cal que l'equip educatiu disposi d'un espai de temps per reflexionar, analitzar i fer una planificació adient que faci sentir a l'educador que està preparat per engegar l'acció educativa. Per fer-ho, Puig ens proposa quatre accions seqüenciades.

En primer lloc, cal fer un anàlisi del grup, tenint presents els diversos factors que el travessen per poder adequar bé l'acció educativa. Així doncs, cal tenir en compte els interessos, motivacions, l'experiència prèvia amb els projectes, la dinàmica del grup, el lideratge i rols existents, així com les actituds i valors existents dins d'aquest. Ara bé, els mateixos autors ens recalquen que hem de fer aquest anàlisi amb cura i tenir present que l'experiència d'ApS pot moure o transformar aquests aspectes i, en conseqüència, pensar si volem una experiència que s'adapti a les seves capacitats, interessos i actituds o si, per altre banda, volem que sigui un revulsiu per poder transformar i elevar la realitat del grup, tot tenint presents les seves possibilitats reals.

En segon lloc, caldrà que detectem les necessitats socials existents i saber en quines hi pot haver un encaix pel grup partint dels seus interessos i capacitats, partint de la base que “el que cal estimular no és la fantasia de salvar la humanitat sinó la voluntat d'aportar, contribuir o participar en la construcció del benestar comú (Puig et al., 2006, p. 79)”. Així doncs, tot i que pel grup poden ser més atractives les situacions crítiques o conflictives, hem de ser conscients que per motius de complexitat o de seguretat és possible que aquestes situacions no

siguin les més adients. Amb les necessitats detectades, cal que ens posem a la cerca d'oportunitats de servei. Tot i que és possible fer un projecte d'aprenentatge servei com a centre educatiu sense cooperar amb ningú, també és cert que ja hi ha altres agents donant resposta a la necessitat que hem detectat i que poder plantejar el projecte en col·laboració amb una entitat o projecte que ja hi estigui treballant enriqueix no només l'acció educativa sinó la cohesió social.

En tercer lloc, cal que plantegem si el projecte d'aprenentatge servei té sentit en relació amb els objectius pedagògics que s'ha establert respecte el grup, tot vetllant perquè tingui relació amb allò que de forma habitual es treballa, tenint present que l'aprenentatge servei pot ser una oportunitat d'aprofundiment, i no sigui una acció puntual.

Finalment, un cop tenim tota aquesta anàlisi feta, cal planificar el projecte, tenint present que s'han de tenir clares moltes qüestions, com el tipus de servei que farem, la preparació que s'exigeix a l'educador, el lloc que li donem dins de l'activitat ordinària del grup, els objectius educatius, les activitats que s'hi faran, amb qui es treballa i què aporta a l'aprenentatge servei, el calendari, els costos, d'entre d'altres.

Planificació amb el grup

Un cop hem superat la planificació pròpia de l'equip educatiu, s'engega l'acció d'aprenentatge servei amb els participants. És clau que l'aterratge concret del projecte d'aprenentatge servei sigui liderat per les pròpies participants, perquè puguin fer-se seu el projecte i, en última instància, s'acabin identificant tots amb aquest. Per poder fer això, cal que les educadores donin prou espai lliure perquè els participants puguin planificar de forma real i adequada a les seves capacitats sense caure en l'exercici de la participació manipulativa. Puig et al (2006). ens proposen una sèrie de fases dins d'aquesta etapa.

En primer lloc, tot i que en l'etapa anterior hem estudiat els interessos i motivacions del grup, cal que es motivi al grup a participar del projecte, sense tenir por a intervenir com a educadores des del pensament que aquest projecte ha de ser liderat autònomament per les participants. Tot i que en segons quins contextos, en especial aquells benestants, pot costar la mobilització pel benestar

col·lectiu, podem utilitzar diversos recursos per estimular el grup, com partir dels interessos reals del grup, buscar la intervenció de persones alienes o aprofitar moments sensibles (Puig et al., 2006, p. 91).

En segon lloc, un cop el grup està motivat, cal que aquest faci una diagnosi pròpia de l'entorn en el que actuaran que els permeti entendre que fan aquesta acció per alguna raó que vagi més enllà del pensament que "ho fem perquè ens ho demanen". Amb aquest diagnosi a la mà, han de definir quin és l'objectiu que volen que tinguin l'acció que duren a terme – tant a nivell d'impacte de l'acció com d'aprenentatges del grup -, així com els aspectes més aterrats del projecte; el què faran, per què ho faran, per a qui ho fan, quan ho faran i amb quins recursos, d'entre d'altres. És important que en aquesta fase s'expliciti el compromís individual i es comenci a dotar el projecte d'una identitat a la que adherir-se – amb petites accions com poden ser posar-li un nom -.

En tercer lloc, amb l'acció aterrada, cal organitzar la feina a fer per implementar el servei. És en aquest moment on cal plantejar debats al voltant de l'organització del servei, com poden si cal que tothom faci de tot o hi ha tasques que necessiten de persones especialitzades, si tot es fa entre tots o es reparteixen les tasques individualment, si prioritzem que la implementació sigui de consens o prioritzem l'eficiència de temps, si en tot moment ha d'haver l'acompanyament de l'educador o hi ha estones que amb l'autogestió del grup es pot tirar endavant, etc. És el moment de dividir el grup en petits equips si s'escau i d'assignar i temporalitzar tasques i responsabilitats.

Amb tota la planificació tancada, l'última passa que s'hauria de prendre és reflexionar al voltant dels aprenentatges obtinguts durant l'etapa de planificació, facilitant als participants un espai on poden identificar i valorar explícitament els aprenentatges, autoavaluar-se i fer un últim repàs a la planificació en global per veure si és realista i assumible o, en cas contrari, cal readaptar-la.

Execució amb el grup

L'execució amb el grup és l'etapa més vivencial de tot el procés d'aprenentatge servei atès que és on es du l'acció. La peculiaritat d'aquesta etapa és que les fases es donen de forma simultània entre elles en comptes de seguir una seqüència.

La centralitat d'aquesta etapa la té la fase d'execució de l'acció. Dins d'aquesta execució es contempla que primer hem d'aprendre a fer allò que després volem desenvolupar i després podrem implementar l'acció directament, vetllant perquè hi hagi compromís, constància, bon contacte entre participants i entitat o projecte que rep el servei, una feina ben feta i redimensionar el servei quan escaigui.

Però, com s'ha explicat anteriorment, hi ha feina a fer simultàniament. Per una banda, cal tenir cura de les relacions entre el projecte i l'entorn que l'envolta, tot vetllant que el treball que fem amb les entitats que acullen el servei sigui fluït, tot entenent que sovint treballarem amb agents que no es consideren educatius i que, per tant, tenen una altra cultura del treball i pot donar-se la situació que no siguin conscients amb el que implica el treball amb joves. Per altra banda, també és el moment on enregistrar, difondre i comunicar la feina que es fa des del projecte d'aprenentatge servei, essent important per poder fer una avaluació objectiva, visibilitzar el projecte o per millorar la reflexió sobre els aprenentatges, d'entre d'altres.

Finalment, cal donar espai per reflexionar sobre els aprenentatges obtinguts durant l'execució, tot identificant i valorant aquests aprenentatges, entendre on poden aplicar aquests coneixements més endavant, autoavaluar-se i adaptar el projecte en aquells moments on durant l'execució es veu que la planificació no és del tot viable.

Avaluació amb el grup

Un cop acabada l'execució, cal dotar a les participants d'un espai d'avaluació del projecte que elles mateixes han construït. S'ha de ser conscient que no ha de ser un espai que encetem amb l'acció finalitzada, sinó que ja hem fet reflexions anteriors en etapes anteriors. Si s'hi destinen el temps i recursos necessaris, podem fer que sigui dels espais més apreciats del procés.

Per iniciar l'avaluació, cal fer un balanç dels resultats del servei, que ve a ser la valoració del procés i resultats del servei, que segons Puig (2006, p. 116) “és un exercici de responsabilitat moltes vegades insòlit en nois i noies acostumades a respondre dels seus actes només davant la seva família o els educadors”. En aquesta fase, cal que s'equilibri la valoració del procés i del resultat – atès que un projecte d'ApS pot haver tingut uns resultats mediocres però el procés ha

estat enriquidor o pot haver tingut un gran impacte a costa d'un procés que ha desgastat a les participants i a la població a la que s'adreça, d'entre altres possibilitats -.

En acabat el balanç de resultats i procés, cal fer una reflexió i balanç dels aprenentatges, donant als participants un espai on valorar els conceptes, procediments, habilitats, actituds i valors que s'enduen del projecte. En aquesta etapa és necessari que, malgrat hem de tenir present els objectius pedagògics establerts, també és necessari que donem espai a aquells aprenentatges no previstos des del punt de vista de l'educador.

Amb ambdós feines fetes – la valoració de resultats i procés i el balanç dels aprenentatges - podem establir un espai per imaginar possibles línies de continuïtat del projecte, pensant noves accions que complementin la tasca feta, simplificant el procés d'aprenentatge servei per centrar-se en l'acció més essencial, implementant el projecte en altres contextos o simplement millorant el projecte.

Acabat tota aquesta etapa, cal que donem un espai a celebrar el final del projecte, generant espais on els participants s'agraeixin els esforços fets, consolidin el vincle amb les entitats amb les quals hem treballat o difonent la tasca feta, d'entre altres.

Avaluació de l'educador

En acabar el projecte, val la pena que l'equip educatiu faci un exercici de reflexió al voltant de tot el procés que s'ha viscut, tenint present els següents quatre aspectes complementaris:

- L'impacte educatiu en el grup i en els seus membres: evolució dels interessos, adquisició d'experiència, dinàmica del grup, valors, actituds...
- El treball en xarxa amb les entitats que han proporcionat el servei: idoneïtat de les entitats escollides, organització, valoració de les entitats...
- El projecte en si mateix: identitat, objectius, relació amb altres agents, requisits formals, aspectes organitzatius, balanç econòmic, etapes del treball amb participants...

- La nostra feina com a educadors (autoavaluació): coneixements sobre el projecte, capacitats didàctiques, capacitats organitzatives, relació educativa amb les participants, relació amb l'entorn...

3.2 L'Educació per la Justícia Global

3.2.1 La Justícia Global

La Justícia Global és una mirada política que té com a objectiu la transformació de les relacions de poder que generen desigualtats arreu, mitjançant l'ús – d'entre d'altres – de la redistribució de la riquesa i l'educació per la ciutadania global (Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global, 2014)

Malgrat que ens els seus orígens, quan el concepte es treballava en especial des de l'àmbit de la cooperació i el desenvolupament, la Justícia Global s'imaginava com una victòria de la modernitat del Primer Món com a conductor de cap a una humanitat pròspera i civilitzada mitjançant el progrés científicotecnològic lligat al capital, avui dia trobem un treball d'aquesta perspectiva de forma transversal des de l'òptica que cal facilitar la coexistència dels diferents pobles sent conscients que s'emmarquen dins d'un planeta amb recursos finits (Andreotti, 2019).

A diferència del paradigma de la cooperació pel desenvolupament, que cerca l'exportació als països inclosos en la categoria "Tercer Món" dels models de creixement econòmic il·limitat amb l'esperança que s'uneixin i competeixin amb els països inclosos en la categoria "Primer Món" i del paradigma de l'apoderament, que cerca que els pobles històricament oprimits construeixin el seu propi "Primer Món" (De et al., 2015), la Justícia Global entén el món com a quelcom únic i finit, el que implica que les persones que hi viuen són interdependents unes amb altres, tot generant relacions personals i transnacionals complexes (Innerarity, 2019). Per a facilitar la coexistència justa dins d'aquest món únic i finit, el que proposa la Justícia Global és la construcció d'un sistema econòmic just i sostenible, la creació d'un model de governança global i posar al centre de les polítiques públiques la necessitat de poder disposar de vides dignes, posant sobre la taula la necessitat de anar més enllà de la simple cerca del empoderament dels oprimits, tal i com assenyalen Muñoz Saavedra i Montané López (2022, p. 5)

No basta con el empoderamiento de los oprimidos, sino que es necesario cambiar las reglas del juego porque peligra el futuro de la especie humana debido a los efectos devastadores del modelo de producción y explotación. Si el individualismo y el racionalismo perjudicaran la conexión de los seres humanos con el planeta, es necesario imaginar nuevas formas de vivir y relacionarse. La ciudadanía global es un proceso que cuestiona identidades, certezas y permite aprender a discernir desde los errores.

3.2.2 El paper de l'educació en la construcció de la Justícia Global

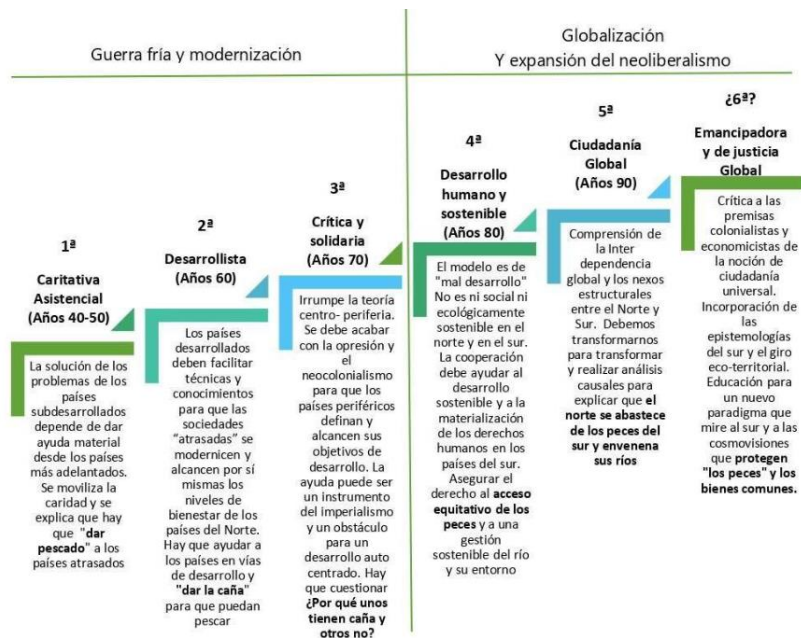
L'any 1974, la UNESCO es va convertir en el primer organisme internacional que insta als Estats i als diferents agents educatius a entendre l'educació com un mitjà per abordar els problemes fonamentals que condicionen la supervivència i el benestar de la humanitat (Ortega Carpio, 2007), donant lloc a l'Educació dins de l'estratègia per la construcció de la Justícia Global i, per tant, creant el concepte d'Educació pel Desenvolupament (ED)

Boni (2005) descriu les característiques pedagògiques de l'ED de la següent manera:

- És una educació de caràcter global, que relaciona des de la interdisciplinarietat el món local amb el món global, així com les connexions entre passat, present i futur fent èmfasi en la interdependència d'aquestes dimensions, tot facilitant que les persones puguin conèixer les forces econòmiques, polítiques i socials que expliquen les desigualtats i opressions existents.
- És una educació integral, atès que des d'una perspectiva socioconstructivista i de forma participativa i vivencial desenvolupa coneixements, habilitats, valors i actituds que condueixen a la ciutadania conscient políticament en allò local i global.
- És una educació basada en mostrar els problemes i les causes, desgranant els interessos, contradiccions i conflictes dels discursos relacionats amb el desenvolupament i que cerca un compromís de les persones per afavorir el desenvolupament humà sostenible des d'allò individual, local i internacional.

- És una educació en valors, que parteix de la Declaració Universal dels Drets Humans i basada en la raó, el diàleg, el respecte, l'acceptació de la diferència i el principi d'alteritat.

Tot i que en un inici l'ED tenia un enfocament caritatiu-assistencial, orientada a sensibilitzar a les persones del Nord Global perquè aquestes donessin suport a iniciatives que donessin suport material a les persones vulnerables del Sud Global, hi ha hagut una evolució de l'àmbit que cada cop més ha posat l'èmfasi en que l'ED ha de tractar els problemes de la humanitat des d'un abordatge estructural. La següent imatge descriu les sis generacions d'ED i en què feien èmfasi.

Il·lustració 1: Generacions i èmfasi de l'Educació pel Desenvolupament. Elaboració de (Muñoz-Saavedra & Montané López, 2022)

La sisena generació, que cerca un ED per l'emancipació i la Justícia Global, es caracteritza per partir d'una concepció d'educació compromesa políticament i orientada a la mobilització social, fent servir metodologies participatives amb un enfocament socioafectiu, crític i transformador que faciliti la comprensió de la interdependència i els lligams entre el Nord i el Sud, així com de les injustícies que succeeixen en l'àmbit local i els problemes globals, segons Muñoz-Saavedra i Montané López (2022).

Les mateixes autores proposen una sèrie d'estratègies pedagògiques que facilitin la posada en pràctica de l'Educació per a la Justícia Global.

Idea central	Perspectives i estratègies metodològiques
Fomentar el pensament crític (l'educació és política)	Emancipació. Pedagogia de la pregunta. Pedagogies feministes, indagació crítica.
Conscienciar sobre l'ecodependència i interdependència globals	Conscienciar, aprenentatge vivencial vinculat a allò local/global
Desaprendre la manera de mirar el món	Qüestionar el pensament hegemònic. Pedagogia del diàleg i del reconeixement
Aprendre col·lectivament	Metodologies actives, participatives i cooperatives.
Construir comunitats educatives	Connexió amb l'entorn. Acció comunitària. Aprenentatge servei. Estratègies de suport mutu.
Actuar com a forma d'educar	Impulsar petites accions que siguin llavors de transformacions estructurals.
Transformar la realitat propera	Anàlisi contextual, històric i de les relacions de poder. Projectes d'investigació-acció
Treballar per processos i no per resultats	Potenciar la reflexió individual i els processos d'aprenentatge social i dialògic. Buscar l'aprenentatge significatiu a partir de les experiències.
No fugir de la complexitat	Acceptar i gestionar la incertesa, la recursivitat i no linealitat dels esdeveniments
Integrar emoció, cos i ment	Metodologia socioafectiva, educació emocional i llenguatges artístics.
<i>Taula 2. Aspectes pedagògics per la posada en pràctica de l'Educació per a la Justícia Global. Font: Muñoz-Saavedra & Montané López, (2022)</i>	

3.2.3 Competències i objectius per una Educació per la Justícia Global

La incorporació de la perspectiva de Justícia Global al món educatiu, tant en l'àmbit formal com no formal, requereix d'una revisió del currículum i de les pràctiques educatives portades a terme. L'any 2022, Muñoz-Saavedra i Galdames-Calderón defineixen una sèrie d'objectius a assolir per l'Educació per la Justícia Global, organitzats en sis eixos temàtics

EIX TEMÀTIC	OBJECTIU
Relacions de poder, drets humans i governança	Analitzar les lògiques de poder del sistema econòmic, polític i social actual i la governança que se'n deriva d'elles
	Fomentar una ciutadania crítica, respectuosa, activa i conscient en la defensa dels drets humans
	Promoure la construcció d'una societat radicalment democràtica, participativa i horitzontal
Justícia Econòmica i Social	Fomentar el coneixement del sistema econòmic, polític i social actual i les desigualtats que d'allí se'n deriven.
	Oferir oportunitats d'aprendre i posar en pràctica alternatives econòmiques i d'acció social que mantinguin la cohesió social i satisfacin les necessitats bàsiques de les persones
	Promoure valors com la solidaritat, la cura o la cooperació
Perspectiva feminista	Fomentar la comprensió de la lògica patriarcal del sistema econòmic, polític i social actual i treballar per erradicar les desigualtats socials que s'originen per raó de gènere, sexe o afinitat sexual
	Oferir oportunitats per deconstruir estereotips de gènere i revisar les pròpies actituds, privilegis i relacions, des d'una lògica no binària, des del respecte i el principi d'equitat
	Promoure la reflexió sobre el coneixement del propi cos per l'exercici del dret a la llibertat sexual
Pau i no violència	Oferir oportunitats educatives per identificar totes les formes de violència, com a base per la construcció de societats respectuoses amb tots els éssers vius
	Fomentar el coneixement i la posada en pràctica de dinàmiques d'empatia i respecte per l'altre i resolució pacífica de conflictes.
	Promoure la no violència entre els pobles, col·lectius i persones com a estratègia de resistència
Interculturalitat crítica	Educar per la comprensió de la herència colonial en les estructures socials, culturals, polítiques i econòmiques i per a posar en valor la diversitat cultural com a riquesa.
	Fomentar el treball per l'erradicació d'estereotips i prejudicis que impedeixen l'establiment de relacions equitatives
	Promoure la lluita antiracista per aconseguir canvis estructurals

Justícia ambiental	Oferir oportunitats educatives per conèixer les conseqüències actuals de la nostra forma de vida sobre el medi ambient i per comprendre i revertir el model agroindustrial, comercial i productiu
	Fomentar el coneixement i la posada en pràctica d'alternatives de consum basades en l'economia social i solidària
	Promoure models econòmics i socials respectuosos amb el planeta i que no comprometin la viabilitat de la vida en el futur
<i>Taula 3. Objectius de l'Educació per a la Justícia Global</i> <i>Font: Muñoz-Saavedra i Galdames-Calderón (2022)</i>	

3.3 El dret a l'habitatge

El dret a l'habitatge és el dret econòmic, social i cultural a tenir accés a un habitatge i refugi adequats. Aquest dret està contemplat de forma parcial a la Convenció Universal dels Drets Humans, com a element necessari per garantir el dret a tenir un nivell de vida adequat recollit a l'article 25 (Nacions Unides, 1948).

A l'Estat Espanyol, és un dret constitucional en els termes que estableix la Constitució Espanyola, que assenyala que “tots els espanyols tenen dret a gaudir d'un habitatge digne i adequat. Els poders públics promouran les condicions necessàries i establiran les normes pertinents per tal de fer efectiu aquest dret, i regularan la utilització del sòl d'acord amb l'interès general per tal d'impedir l'especulació. La comunitat participarà en les plusvàlues que generi l'acció urbanística dels ens públics (art. 47 CE, 1978).” L'aterratge d'aquest dret a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya només menciona que “Les persones que no disposen dels recursos suficients tenen dret a accedir a un habitatge digne, per a la qual cosa els poders públics han d'establir per llei un sistema de mesures que garanteixi aquest dret, amb les condicions que determinen les lleis. (EA de Catalunya, art. 46)”.

En tot aquest marc legislatiu no es reconeix explícitament, però, que l'habitatge hagi de ser digne. Una necessitat humana que, malgrat no estar recollida en els marcs legislatius constituents, sí que està contemplat per informes relators de les Nacions Unides ((Nacions Unides, 2010), entenent com a habitatge digne,

aquell que té disponibles els serveis, instal·lacions i infraestructures necessàries per poder desenvolupar el projecte vital, que el seu cost no posi en perill o dificulti l'accés a altres drets humans, que l'habitabilitat proporcioni seguretat física i un espai suficient als seus habitants, que la seva ubicació doni accés a oportunitats de feina, serveis de salut i escoles, d'entre d'altres, que sigui adequat culturalment i que en tot moment l'habitant hi pugui tenir seguretat en la tinença davant el desallotjament forçós.

Tot i així, si entenem el dret a l'habitatge com a dret de segona generació, podem veure que té un grau de consolidació menor que el que pot tenir el dret a la propietat privada, que en ser de primera generació té un gran grau de consolidació en la construcció de l'organització social actual d'Occident (Aguilar, 1998). Això ha implicat que en el desenvolupament de les polítiques d'habitatge a l'Estat Espanyol s'hagi intentat mitigar les vulneracions al dret a l'habitatge de persones que no hi poden accedir amb els seus propis recursos sense qüestionar les formes de tinença d'habitatge i considerant aquest com una propietat que pot servir per augmentar el patrimoni, generant d'aquesta manera una contradicció entre habitatge-dret i habitatge-mercaderia que acaba desfavorint l'accés de les persones a un habitatge digne (Carlos & De Cara, 2024).

La literatura no aporta gaires referències a experiències educatives relacionades amb el dret a l'habitatge, ja sigui a través de projectes d'aprenentatge servei o no. Existeixen propostes didàctiques puntuals que es fan des de organitzacions no governamentals per poder treballar la qüestió de l'habitatge o del sensellarisme amb infants i joves (Amnistia Internacional, 2012; Càritas Diocesana de Tenerife, 2014), però en elles no es fa un abordatge estructural de la problemàtica, sinó que es treballa des de la perspectiva que és un problema social existent sense aprofundir en qui podria ser responsable o solucions.

Sí que existeixen projectes educatius que aborden la qüestió adreçat a infants que estan a punt de perdre l'habitatge (Ajuntament de Barcelona, 2023, 2024), però estan encarats a que l'infant compregui la situació que està vivint i que senti suport emocional durant el procés, però sense que s'encari pedagògicament a que l'infant sigui capaç d'entendre que té dret a accedir un habitatge.

4. Marc Contextual

4.1 L'on i per què: El barri de la Mariola de Lleida i la problemàtica de l'habitatge

La Mariola és un barri perifèric de la ciutat de Lleida (Segrià) amb una població de 11.574 habitants a data de 2019. El barri neix durant el franquisme arran la construcció massiva de polígons d'habitatge públic a càrrec de l'Obra Sindical del Hogar (OSH) , ens falangista afiliat al Sindicato Vertical que tenia com a objectiu promoure i administrar la construcció d'habitatge. Actualment esdevé el barri de Lleida més estigmatitzat i empobrit, segons Bellet Santfeliu (2021).

La mateixa autora fa una descripció dels diferents tipus d'habitatge construïts des de la primera construcció fins l'actualitat. L'any 1941, l'OHS es realitza la primera sèrie de construccions que dona lloc al barri de la Mariola, fent habitatges de dues plantes amb un estil ruralista seguint la línia de les Cases Barates de postguerra, les quals van ser destinades a familiars de militars i quadres funcionaris del règim. A la dècada dels 50, l'OHS torna a construir habitatge amb l'objectiu de poder allotjar famílies extenses, construint un total de 468 habitatges d'entre 40,9 a 50 metres quadrats, el que esdevé clarament petit per famílies extenses. Tot i que l'OHS anunciés que aquesta promoció d'habitatges tindria espai per construir equipaments, comerços, escoles i una església, finalment només va construir una escola i una església. A la dècada dels 60, l'OHS fa el que seria la última promoció d'habitatge que farien com a Sindicato Vertical, culminant una configuració de barriada amb forma d'eixample, pocs espais lliures i menys equipaments, donant poc espai per activitats econòmiques dins del barri.

Posteriorment, a la dècada dels 70, el Instituto Nacional de Vivienda faria tres promocions – essent la més gran la del 1972 amb un total de 904 habitatges d'entre 46 i 82 metres quadrats -, vetllant perquè en aquestes promocions s'augmentés la dotació d'espais lliures i equipaments públics. Ara bé, és en aquesta dècada on es començaran a generar les barreres físiques que generarien la segregació espacial amb la resta de la ciutat, generant una barrera d'equipaments per l'est que els separava d'una construcció residencial i una d'altra al nord que els separava d'un nou barri residencial adreçat a rendes mitjanes-altes.

El procés de marginalització de la Mariola s'inicia als anys 60, essent un barri de referència per persones provinents de les trajectòries migratòries intrapeninsulars pròpies de la dècada – i, per tant, essent famílies empobrides les principals habitants del barri - però també per nuclis familiars que, un cop enderrocats els barracons de Canyeret s'hi traslladen a la Mariola, fent que la pobresa de la ciutat deixi d'ocupar el centre per passar a ocupar la perifèria. Per poder acollir aquestes trajectòries migratòries es van construir mil barraques prefabricades recobertes d'uralita, les habitants de les quals eren, majoritàriament, població gitana que finalment s'ha assentat al barri. El barri també acull bona part de les migracions internacionals arribades a Lleida durant la dècada dels 90, passant la població estrangera d'un 0,3% al 1991 al 21,6% al 2018.

Les diferents crisis econòmiques del segle XXI han tingut un impacte socioeconòmic greu a la Mariola, augmentant de forma especial l'atur i els desnonaments al barri i deixant a molts nuclis familiars en situació de pobresa crònica, destacant de forma especial la població resident en les primeres promocions d'habitatge promogudes per l'OHS, on la renda mitjana familiar disponible és inferior dels 16.000€.

Tot i ser cert que arran del Pla de Barris impulsat per la Generalitat de Catalunya al 2006 es va començar a desenvolupar múltiples inversions al barri, cap d'elles ha contemplat intervenir en l'estat de degradació i deficiència de l'habitabilitat de les primeres promocions d'habitatge del barri, on no estan garantides les condicions de salubritat.

4.2 El qui: El moviment d'escoltisme i guiatge lleidatà

Els impulsors de la Murga Lleida són dos agrupaments escoltes de la ciutat ubicats a barris diferents: l'Agrupament Escolta i Guia Lo Manaix, afiliat a Minyons Escoltes i Guies de Catalunya i ubicat al barri de Cappont, i l'Agrupament Escolta Alosa, afiliat a Escoltes Catalans i ubicat al Centre Històric.

Com a agrupaments escoltes formen part de l'Escoltisme, que és “un moviment educatiu per a gent jove, autogovernat, independent i no partidista, de base voluntària, obert a tothom sense distinció d'origen, nacionalitat, raça o creença, d'acord amb una finalitat i uns principis compartits i un mètode propi, i

institucionalment estructurat en dues organitzacions internacionals: L'Organització Mundial del Moviment Escolta i l'Associació Mundial de Noies Escoltes (Vallory, 2010, p. 66). Això dona un valor afegit a la Murga per dos motius.

En primer lloc, perquè el mètode pedagògic propi de l'escoltisme i el guiatge – el mètode escolta i guia – pren com a part de la base metodològica la pedagogia del projecte, que també aplica als projectes d'aprenentatge servei que es realitzen des de l'escoltisme i el guiatge (Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, n.d.). A través d'una seqüència de fases anàlogues a les d'una seqüència d'aprenentatge servei (descoberta – proposta – elecció – planificació – realització – revisió), s'aconsegueix un aprenentatge vivencial - on l'experiència esdevé motor d'aprenentatge -, significatiu, on es fa necessària la gestió democràtica i una convivència basada en les relacions solidàries, la participació intensa dels infants i la voluntat d'incrementar el benestar de la comunitat (Martín Garcia et al., 2012).

En segon lloc, el marc organitzatiu de l'escoltisme facilita el treball en xarxa, atès que estem parlant de grups de joves voluntaris i arrelats al territori a través d'un projecte amb reconeixement social i institucional (Generalitat de Catalunya, 2023) el que permet accedir amb més facilitat als recursos i agents que intervenen en aquest territori - com pot ser el cas dels Serveis Socials o la PAH – que si fossin agents professionalitzats o institucionalitzats, que de vegades s'observen amb rebuig en població altament institucionalitzada com és el cas de la població de la Mariola.

4.3 El com: La Murga

La Murga és un projecte d'aprenentatge servei adreçat a joves d'entre 14 i 18 anys que neix de la mà d'Escoltes Catalans l'any 1996 com a intervenció per millorar les condicions d'habitabilitat dels pisos de Ciutat Vella a través de la cooperació entre residents i participants (Alaya, 2006).

L'any 2011, la Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge (FCEG) – l'entitat que aplega tots els agrupaments escoltes i guies de les tres associacions escoltes - impulsa una edició d'aquest projecte al Casc Antic de la ciutat de Lleida (Segrià) (Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge, 2011) , que funciona bé fins la

pandèmia. Un cop superada la pandèmia, els dos agrupaments escoltes de la ciutat decideixen reimpulsar-la, però valorant que al Casc Antic el projecte ha perdut sentit atès que el procés de gentrificació que ha viscut ha expulsat a les veïnes del barri i traslladant-lo al barri de la Mariola.

El procés de la Murga segueix una seqüència d'aprenentatge servei clara, tal i com marca el dossier pedagògic del projecte (Murga, 2024). De forma prèvia a l'inici de l'acció pedagògica, l'Equip Murga – que és el grup de persones voluntàries dels dos agrupaments que coordina la Murga -, contacta amb els Serveis Socials Bàsics de Lleida per poder valorar a quines persones de la Mariola els podria ser útil el projecte, descartant en el procés perfils en el que la convivència entre participants i residents pot ser arriscada o habitatges que degut al seu avançat estat de degradació necessiten d'una restauració per part d'un professional. Alhora, també fan difusió de la convocatòria del projecte als agrupaments escoltes de Catalunya a través de les diferents associacions de la FCEG.

L'acció pedagògica comença en el moment que els joves dels agrupaments reben la proposta de participar de la Murga. Si estan interessats en participar, han d'enviar una carta de motivació a l'Equip Murga i aquest valora l'adequació o no del grup dins del projecte.

En ser admesos, l'Equip Murga envia una sèrie d'activitats als caps (educadors) responsables de les unitats (grups de joves) per fer una etapa de sensibilització prèvia al camp de treball. Aquestes activitats treballen el dret a l'habitatge, la pobresa i la marginació estructural a través de diferents eines didàctiques – des d'un cinefòrum fins la realització d'un mapeig -. Al arribar al camp de treball, de forma prèvia a intervenir en els pisos, els participants fan una activitat de coneixença del territori i practiquen les diferents tècniques que hauran de fer servir als habitatges, com la pintura o l'emmacat.

Un cop feta la fase prèvia, comença la intervenció. Es divideix als participants en tants grups com habitatges s'intervenien, procurant barrejar als participants per tal que en cada grup hi hagi representació dels diferents agrupaments. Durant la intervenció, els participants conviuen amb els residents de l'habitatge de forma activa, el que implica una disposició a empatitzar i entendre's amb la persona

que viu a l'habitatge (Puig, 2022). Enguany, el camp de treball no s'ha limitat al treball als habitatges sinó que s'ha conegut la història i realitat del barri amb entitats que intervenen, com la Plataforma d'Afectats per la Hipoteca de Lleida.

Enguany com a novetat, en acabar la intervenció, els participants han explicat allò viscut al paer i els regidors de la ciutat, permetent un retorn de la vivència al propi territori amb l'objectiu de millorar la situació. Acabada aquesta trobada, participants, residents, voluntàries i polítics van celebrar el final del projecte amb un dinar popular al barri.

5. Metodologia

En aquest apartat s'explicarà quina metodologia s'ha fet servir per desenvolupar la present investigació i la justificació de l'elecció, quines eines s'han fet servir, quines fases s'han travessat i com es tenen en compte les qüestions ètiques.

5.1 Justificació de la metodologia

La metodologia que es farà servir en la investigació és de caire qualitativa, entenent la investigació qualitativa en educació en els termes que exposa Cerrón Rojas (2019, p. 161):

Es una forma de investigación flexible, sistemática y crítica de las regularidades del comportamiento de los agentes educativos. Las formas de transproducir conocimientos y aprendizajes en su entorno natural, formas de enseñanza – aprendizaje, vida académica, etc. en la estructura social a la que pertenece. El maestro investigador cualitativo es un actor social, participa e interactúa con los investigados (agentes educativos), conoce sus representaciones para la comprender, interpretar, criticar y ejecutar la mejora continua del sistema educativo a partir de las huellas pedagógicas.

L'aposta per una metodologia qualitativa respon a la necessitat de conèixer de la veu de les persones implicades en el desenvolupament de la Murga els moments, dinàmiques, vivències i aprenentatges que han tingut un impacte en la seva visió sobre dret a l'habitatge i els significats que els atorguen, permetent conèixer amb profunditat la capacitat del projecte per assolir els objectius pedagògics que planteja. La present investigació se situa dins d'un paradigma interpretatiu, que entén la realitat com quelcom subjectiu, dinàmic, construït i divergent, volent aprofundir en la realitat educativa mitjançant la comprensió i interpretació dels significats, percepcions, intencions i accions de les persones (Bisquerra Alzina, 2004).

En concret, la present investigació és un estudi de cas, que tal i com exposa el *Laboratorio para el Análisis del Cambio Educativo* (2013, p. 7) es tracta “d'un tipus d'anàlisi que presta atenció a allò que específicament pot ser après d'un cas simple (...) però, al mateix temps, permet anar més enllà de l'experiència descrita en els informes al connectar amb la experiència de l'audiència al qual va dirigit el mateix.” S'ha triat aquesta metodologia concreta en tant que la present investigació no es limita a avaluar si la intervenció és capaç de

sensibilitzar o no al voltant del dret a l'habitatge, sinó també vol analitzar com ho fa mitjançant la experiència de les persones participants per tal d'identificar elements claus que permetin no només la seva millora sinó la transferència de coneixement per l'elaboració d'altres possibles experiències.

Aquest TFG incorpora la perspectiva de gènere transversalment en totes les fases de la recerca. S'incorpora una mirada feminista en l'elaboració de la introducció i el marc teòric, recollint epistemologies que reconeixen la perspectiva de gènere. En la cerca bibliogràfica s'han recollit aportacions rellevants procurant la paritat de les autores, introduint també altres eixos de poder. La perspectiva de gènere també es posa de manifest a totes les fases del disseny, incloent la recollida, tractament, anàlisi i discussió de les dades. A nivell de recollida, des del paradigma interpretatiu cal considerar les experiències subjectives de les persones d'acord amb el seu gènere. Posteriorment, durant el tractament de les dades, s'ha evitat la producció i reproducció d'estereotips i normes sexistes i s'han explorat possibles diferències en les vivències de les participants. Finalment, el gènere s'ha inclòs com a variable en totes les fases del disseny.

5.2 Fases de la investigació

La investigació s'ha dut a terme durant el curs 2023-2024, tot i que el treball de camp s'ha concentrat durant els mesos d'Abril i Maig. A continuació, podeu observar el cronograma del desenvolupament del present treball.

FASE	Oct.	Nov.	Des.	Gen.	Feb.	Març	Abril	Maig	Juny
Revisió bibliogràfica									
Planificació del treball de camp									
Obtenció de la informació									
Anàlisi de la informació									
Retorn a l'entitat									

Taula 4. Cronograma del disseny i realització del Treball Final de Grau.

Font:Elaboració Pròpia

Fase I: Revisió bibliogràfica

La revisió bibliogràfica permet dotar a la investigació dels fonaments teòrics necessaris per dur-la a terme, tot permetent conèixer els conceptes, aspectes, antecedents i referències que tenen relació amb l'objecte d'estudi. Quant més s'aprofundeix en la revisió bibliogràfica, més es va acotant a les necessitats del projecte d'investigació. Tot i que aquesta fase ha ocupat la centralitat del desenvolupament del projecte entre l'Octubre i el Març, la revisió bibliogràfica esdevé un constant en el desenvolupament integral de tot el procés d'investigació.

La revisió bibliogràfica ha presentat dificultats per dos bandes. En primer lloc, l'àmplia literatura existent sobre aprenentatge servei ha complicat l'exercici, en tant que s'ha hagut d'afinar millor les cerques i fer una bona tria del que podia ser rellevant per la investigació. Per altre banda, la literatura sobre Educació per la Justícia Global és reduïda, el que ha posat obstacles pel que fa a poder comparar i contrastar la informació existent.

En aquesta fase també s'inclou l'aproximació a l'objecte d'Estudi, estudiant la situació del barri de la Mariola així com coneixent el projecte i les entitats impulsores.

Fase II: Planificació del treball de camp

Un cop feta la revisió bibliogràfica, es defineix la metodologia que guiarà la investigació, tot creant també els instruments necessaris per poder dur-la a terme. Abans d'encetar aquesta etapa, al mes de novembre, també es va produir el contacte amb l'organització de la Murga per presentar la proposta de projecte d'investigació i saber si els semblava bé i fins quin punt s'hi volien implicar.

Era important que aquesta etapa estigués finalitzada a l'abril, atès que és durant aquest mes que es realitza *La Murga* i la avaluació es feia amb efecte posterior en coherència amb els objectius de la investigació. Tot i així, ha calgut fer canvis en els instruments d'avaluació durant el mes de maig atès que els qüestionaris plantejats en un inici no han tingut la suficient resposta, havent de canviar els qüestionaris per entrevistes i grups de discussió.

Fase III: Obtenció de la informació

En aquesta fase s'utilitzen les tècniques de recollida d'informació, tot accedint a les vivències de les persones implicades en el projecte: equip organitzador, educadors i participants. Es concentra entre abril i maig, un cop el camp de treball ha finalitzat, utilitzant entrevistes en el cas de l'equip organitzador i els educadors i grup de discussió amb les participants del projecte, totes les quals s'enregistren. Un cop enregistrades, s'ha de procedir a la transcripció.

En un primer moment s'anava a enviar a les participants un qüestionari previ al camp de treball i un de posterior per poder comparar l'evolució dels seus coneixements, habilitats i actituds arran la seva participació a la Murga, però el qüestionari posterior va tenir una resposta escassa, inutilitzant aquests instruments i havent de plantejar el grup de discussió com a alternativa. Malgrat això, el qüestionari previ ha recollit informació interessant per poder fer una imatge del perfil dels participants.

Fase IV: Anàlisi de la informació

Amb la informació recollida, es procedeix a l'anàlisi per poder donar resposta als objectius de la investigació. Es fa una codificació oberta de la informació transcrita, remarcant aquella que sigui més il·lustrativa i que permeti respondre als objectius plantejats, posant-la en diàleg amb els fonaments teòrics del projecte d'investigació i extraient conclusions.

Fase V: Retorn a la entitat

Al mes de juny, amb la investigació conclosa i presentada, es fa un traspàs a l'equip organitzador de la Murga de les conclusions fetes, elaborant una versió simplificada del treball per a que puguin entendre els punts claus identificats dels límits i potencialitats del projecte a nivell pedagògic i possibles línies de millora que els pugin ser útils de cara a reeditar el projecte en edicions posteriors, fent que aquesta investigació no sigui només un Treball Final de Grau sinó que tingui un impacte sobre l'entorn estudiat.

5.3 Població i mostra

La població a estudiar són els participants, els educadors i organitzadors del projecte *La Murga Lleida 2024*. La selecció de la mostra s'ha realitzat per accessibilitat i de forma no probabilística, atès que els criteris de selecció s'han

ajustat a les característiques de la investigació i s'ha cercat directament els perfils que han interessat per fer la investigació. El contacte amb les persones que han format la mostra d'aquest estudi s'ha fet a través de l'Equip Murga, que ha facilitat la proposta de participar de l'estudi a totes les persones que formant part de la població a estudiar.

A partir d'aquí, la mostra del qüestionari previ a la realització del camp de treball s'ha constituït 8 participants dels 4 agrupaments que han participat de la Murga.

Per altre banda, la mostra de les entrevistes i el grup de discussió ha estat la descrita a la taula 5. Els participants del projecte - que pertanyen al mateix agrupament - han contribuït a la investigació mitjançant un grup de discussió, mentre que l'educador així com la persona de l'equip d'organització han contribuït mitjançant una entrevista individual.

CODI DE PARTICIPANT	GÈNERE	EDAT	ROL A LA MURGA
M	F	20	Organitzadora – Equip Murga
E	M	23	Educador – Cap
J1	M	14	Participant – Pioner
J2	M	15	Participant – Pioner
J3	F	15	Participant – Pionera
<i>Taula 5: Relació de participants de les entrevistes i grup de discussió. Font: Elaboració pròpia.</i>			

5.3 Estratègies de recollida d'informació

5.3.1 Qüestionari previ a la participació a la Murga

S'utilitza el qüestionari (Annex 1) com a instrument per conèixer el perfil sociodemogràfic dels participants de la Murga, les expectatives sobre el projecte i les opinions existents. El qüestionari està compostat per tres blocs.

El primer pregunta dades sociodemogràfiques als participants (com l'edat, el gènere, nivell d'estudis o de circumstàncies socioeconòmiques) a través de preguntes tancades o respostes numèriques.

El segon pregunta les percepcions de les participants sobre algunes qüestions relacionades amb el dret a l'habitatge, demanant que valorin la seva afinitat amb

una sèrie d'afirmacions, algunes d'elles alineades amb el marc de la Justícia Global i d'altres contràriament, segons si estaven “Molt d'acord”, “D'acord”, “Ni d'acord ni en desacord”, “En desacord” o “Molt en desacord”.

El tercer bloc recull les expectatives de les participants respecte el camp de treball a través de preguntes obertes.

El qüestionari es realitza mitjançant un formulari de Microsoft Forms i s'envia a les participants a través de l'Equip Murga via WhatsApp, amb un text explicatiu del projecte d'investigació i del qüestionari adaptat per la comprensió de les participants.

5.3.2 Entrevistes i grup de discussió

Les entrevistes (Annexos 4 i 5) i el grup de discussió (Annex 6) tenen com a objectiu general comprendre mitjançant el diàleg i la conversa amb les persones implicades les vivències, significats, i experiències generades a través de la Murga com a camp de Treball.

Tant les dues entrevistes com el grup de discussió tenien una mirada triangular sobre la Murga, volent observar el projecte des de tres mirades diferents:

- La Murga com a projecte, volent conèixer la definició del projecte, la seva intencionalitat i el context des del que treballa.
- La Murga com a acció d'aprenentatge servei, volent conèixer com es fa el procés d'ApS des d'inici a fi, des del plantejament fins a la celebració. Per definir les preguntes relacionades amb aquesta mirada, s'ha tingut en compte la Rúbrica per a l'Autoavaluació i la Millora dels Projectes d'ApS (Grup de Recerca en Educació Moral, 2013)
- La Murga com a projecte que pot contribuir a la Justícia Global, volent conèixer quines vessants de la planificació, metodologia i processos treballats al camp de treball contribueixen a la transformació social en general i a la defensa del dret a l'habitatge de forma específica. Per definir les preguntes relacionades amb aquesta mirada, s'ha tingut en compte la Guia d'Educació per a la Justícia Global (Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global, 2020).

Tant amb la membre de l'Equip Murga com amb el cap-educador es van optar per fer entrevistes individuals entenent que el rol d'ambdós és diferent i per tant

requeria de dos entrevistes diferenciades, mentre que amb els pioners-participants es va optar per un grup de discussió, entenent que van compartir la experiència junts i que poguessin establir un diàleg entre ells al voltant de les seves vivències podia ser enriquidor, alhora que també facilitava que pogués ser un espai còmode per ells.

L'entrevista a la membre de l'Equip Murga es va realitzar via telefònica, mentre que l'entrevista al cap-educador i el grup de discussió amb els pioners-participants es van realitzar de forma presencial al local del seu agrupament. Posteriorment, es van transcriure textualment amb el suport d'una Intel·ligència Artificial, essent la transcripció posteriorment revisada i modificada de forma manual per garantir la literalitat i veracitat d'aquesta.

Posteriorment, es va procedir a l'anàlisi de les entrevistes, utilitzant la codificació oberta com a tècnica per l'anàlisi de les dades qualitatives, entenent aquesta com la generació de les categories i codis a mesura que es van identificant com a elements importants per l'anàlisi mentre es fa una lectura immersiva de les transcripcions.

5.4 Criteris de rigor científic i ètic

Per dur a terme la present investigació s'han tingut en compte un seguit de criteris que doten al treball de la qualitat científica i ètica necessàries.

Per una banda, pel que fa al rigor científic es garanteix la credibilitat del present treball, tot vetllant que en finalitzar la investigació es farà un retorn a l'equip organitzador del projecte per tal que puguin ser coneixedores dels resultats i que puguin tenir-los en compte de cara a properes edicions de la Murga. També es garanteix la objectivitat de les dades extretes, en ser transcrites les entrevistes textualment per preservar la veracitat dels testimonis dels participants (Annexos 7, 8 i 9) i en ser buidats els resultats del qüestionari sense processar (Annex 10).

Per altre banda, pel que fa al rigor ètic, s'ha garantit que la participació de les persones implicades fos completament voluntària, proporcionant a elles i als seus tutors legals en el cas de les menors d'edat la informació necessària, posant-me a la disposició dels dubtes que podien sorgir i recordant que en qualsevol moment es pot retirar el consentiment per a participar de la investigació

(Annexos 2 i 3). A més, també es garanteix la privadesa i confidencialitat dels menors d'edat ocultant els seus noms i el nom de l'agrupament al que pertanyen.

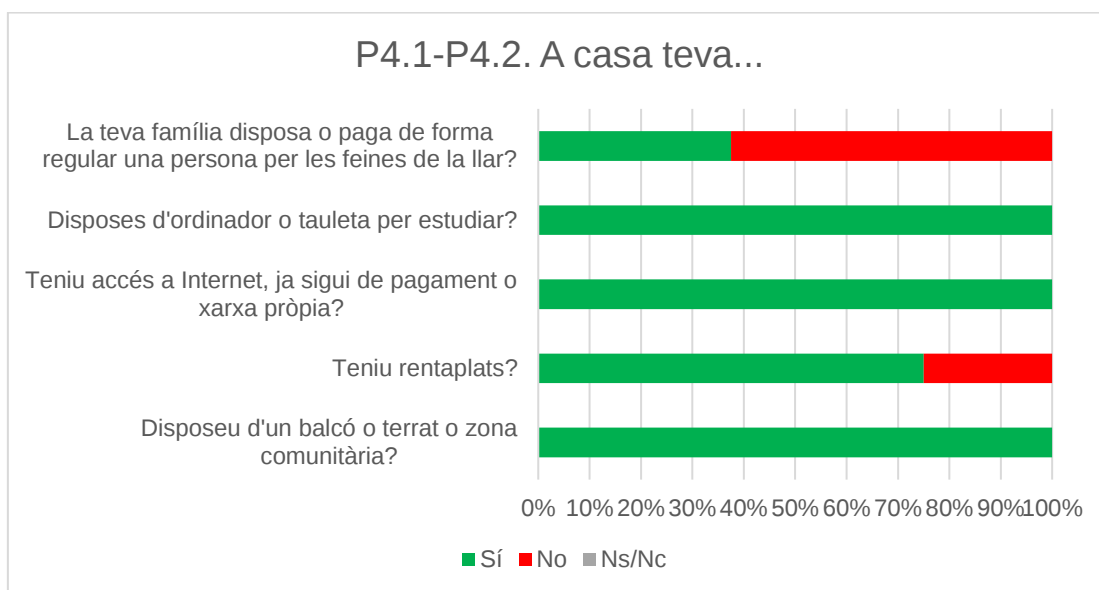
6. Resultats

Un cop finalitzat el treball de camp, es procedeix a presentar la informació recollida durant la investigació de forma analítica per poder assolir els objectius plantejats en un inici. Per fer-ho, primer es presentarà el perfil dels participants abans de participar del projecte. Posteriorment, es procedirà a desenvolupar els aprenentatges obtinguts arran la participació del projecte percebuts pels propis participants, el seu educador i l'equip d'organització, i s'exploraran les potencialitats i limitacions de la proposta de la Murga, tot relacionant les vivències de les participants amb el marc teòric, fent especial èmfasi en l'avaluació de les competències adquirides pels participants – tant les que s'aconsegueixen de forma transversal en un projecte d'aprenentatge servei com aquelles explícites des del marc de l'Educació per a la Justícia Global i el dret a l'habitatge -, amb l'objectiu de poder respondre a la pregunta “És la Murga un projecte capaç de sensibilitzar a les participants al voltant de les problemàtiques existents sobre el dret a l'habitatge?”.

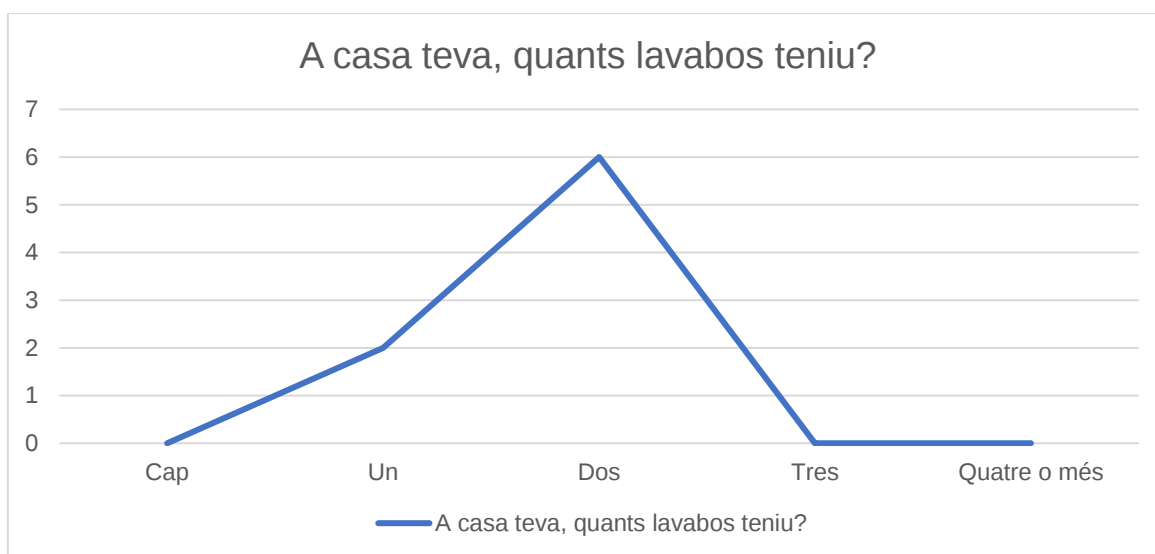
6.1 Anàlisi prèvia del grup abans d'iniciar el procés de la Murga

A la Murga 2024 van participar un total de 25 joves d'entre 14 i 18 anys provinents de quatre agrupaments de Barcelona, Argentona, Granollers i Caldes de Montbui. D'aquests, 8 han respost el qüestionari, el que esdevé un 32% de taxa de resposta

Segons les dades despreses del qüestionari (Annex 10), es pot identificar que els joves que participen del projecte viuen en habitatges i condicions socioeconòmiques que permeten cobrir les necessitats bàsiques, tal i com mostren les il·lustracions 2 i 3. Les preguntes que donen aquest indicador estan basades en les preguntes sobre nivell socioeconòmic de l'Enquesta de Factors de Risc a l'Escola Secundària (Agència de Salut Pública de Barcelona, 2021), que ahora es basen en la tercera versió de l'escala Family Affluence Scale (FAS), que mesuren la capacitat econòmica de la família del participant.

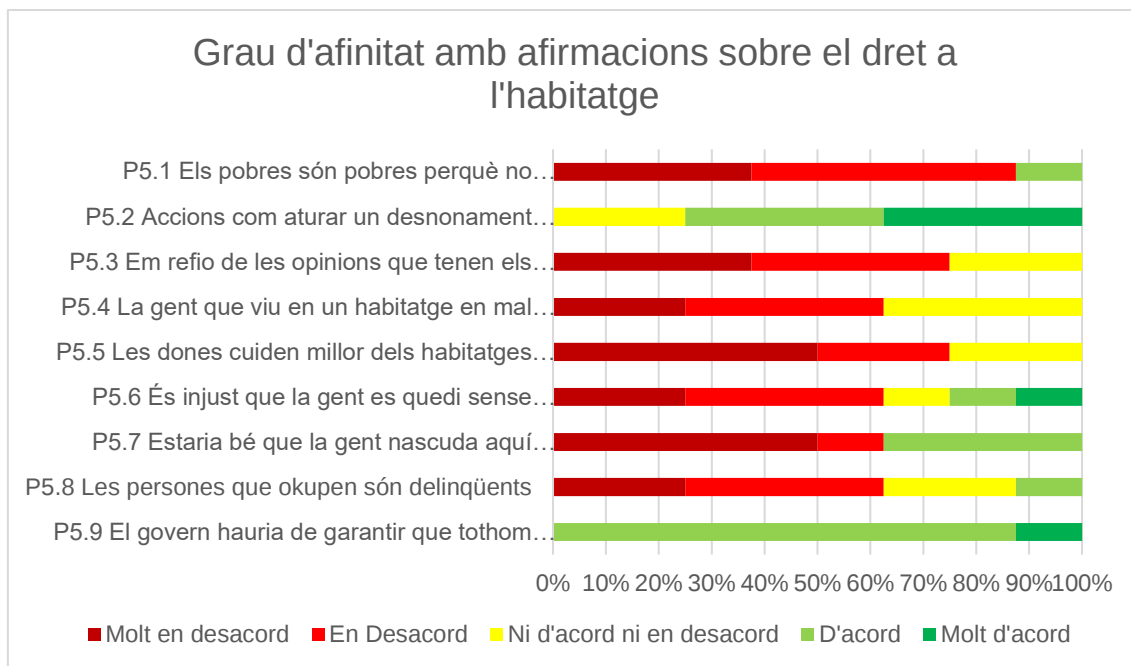

Il·lustració 2: Respostes a les Preguntes 5.1-5.5. (Elaboració pròpia)

Il·lustració 3: Respostes a la Pregunta 4.6 (Elaboració pròpia)

Pel que fa a les actituds respecte el dret a l'habitatge, els joves participants mostraven certa tendència a estar d'acord amb línies discursives que promouen l'accés a aquest dret de forma universal i justa (P5.2 i P5.9) i a estar en desacord amb aquelles altres que promouen una discriminació de qualsevol mena en l'exercici d'aquest dret (P5.1, P5.3, P5.4, P5.5, P5.6, P5.7 i P5.8), sense menystenir l'existència d'opinions en aquesta segona línia.

Il·lustració 4: Respostes a la pregunta 5 del qüestionari. (Elaboració pròpia)

Així doncs, a trets generals podem observar que el grup de participants està compost per joves que tenen garantides unes condicions mínimes d'habitabilitat i que tenen una certa predisposició a estar a en desacord amb les vulneracions i discriminacions relacionades amb el dret a l'habitatge.

Totes les participants que han respost el qüestionari afirmen que la seva motivació principal per participar del projecte és ajudar a gent. (v. Annex 10, P10). Pel que fa a les expectatives d'aprenentatge de les participants, cal esmentar que de forma general es poden agrupar en dos blocs: aquelles participants que volen prendre contacte amb situacions d'infrahabitabilitat i aquelles que volen realitzar una acció de servei a la comunitat (v. Annex 10, P11).

6.2 Aprenentatges

En quant als aprenentatges percebuts, en farem una distinció entre els aprenentatges fets pel servei – és a dir, allò que han hagut d'aprendre per poder realitzar l'acció - i els aprenentatges fets mitjançant el servei – allò que han après realitzant el servei -, inspirant-nos en la proposta de fonamentació pedagògica de l'aprenentatge servei que fa Trilla (2009).

Començant pels aprenentatges obtinguts per poder accedir a implementar el servei, en destaquem de dos tipus. Per una banda, trobem les habilitats tècniques per poder fer les reparacions pertinents als habitatges, que és l'acció

de servei a implementar i que, per tant, constitueix el centre del vincle que tenen les participants amb el veïnat del barri. És el primer aprenentatge autopercebut pels propis participants, que per altre banda no son destacats pels adults entrevistats – atès que no és l'objectiu pedagògic de la Murga -.

Jo he après a massillar, a pintar i a lijar molt, perquè la persona que jo tenia a casa, a la casa a ajudar-me, era una persona que és un paleta. I em va ajudar molt a la part de la massilla, com fer-la bé, i com no desperdiciar-la. I quan estava a l'escala, teníem el pintor que ens va ajudar molt a pintar el sostre, (...)
(J1, 263-269, Annex 9)

Per altre banda, trobem els coneixements abstractes sobre pobresa que han obtingut arran les activitats prèvies al camp de treball, necessàries per poder tenir un context previ a anar al barri de la Mariola. Se'n destacà una de les activitats, consistent a fer un mapa d'actius del barri dels participants, un exercici que es repeteix amb el barri de la Mariola i que genera un efecte contrast que ubica al participant a la realitat on intervé en contraposició a la realitat on viu habitualment, desenvolupant una capacitat de connexió de l'aprenentatge obtingut amb la pròpia experiència personal, una competència desenvolupable sota els processos d'aprenentatge servei segons Rubio (2009)

L'efecte com contrast que genera sobretot la segona [el mapa d'actius], que jo crec que era la més concreta i que més tocava la Murga, perquè tal qual arribaves feies el mateix però al barri de la Mariola. Crec que aquesta funciona molt bé pel contrast, per donar-se compte d'on parteixes, la teva realitat i per donar-te compte de com les estructures de barri, com realment afecten el teu dia a dia (E, 49-53, Annex 8)

A l'altra cara, tenim els aprenentatges obtinguts arran d'haver realitzat el servei i, per tant, de caire més vivencial i significatiu. Responent al principal objectiu pedagògic que guia l'acció de la Murga - “generar una actitud crítica als i les joves participants davant les condicions de vida de molta gent que viu en els barris més degradats i pobres (Alaya, 2006)”, cal que en primer lloc parlem sobre els aprenentatges fets en matèria de dret a l'habitatge.

En aquesta línia, els propis participants destaquen haver entès l'habitatge com un factor de protecció de la vida de les persones, ressaltant que “a una persona que té un desnonament, no li queden gaires possibilitats per poder seguir vivint, llavors evitar un desnonament és pràcticament salvar una vida” (J3, 497-501, Annex 9)”, arribant a desenvolupar un posicionament dins la contradicció habitatge-dret contra habitatge-mercaderia en pro de l'habitatge com a dret posant ells mateixos un exemple d'un referent cultural de la seva pròpia generació:

Jo (...) penso directament en el TheGrefg, és un pocavergonya de manual. (...) el tio s'ha anat a Andorra perquè vol estalviar impostos, perquè diners li sobren i vol gastar-se en qualsevol cosa d'habitatge o tal, ho fa des del seu punt de vista de “tinc moltíssims diners” i no puc imaginar-me el que faria una persona que té molts pocs diners. (J2, 505-511, Annex 9)

Un aprenentatge que s'ha vist reforçat per altres successos que es van desenvolupar dins la Murga, com la col·laboració amb la Plataforma d'Afectats per l'Hipoteca de Lleida, amb els quals han obert debats relacionats amb el dret a l'habitatge com és el cas de formes de tinença alternatives o l'okupació com a recurs per accedir a un dret bàsic. Unes qüestions que aconseguixen dotar al projecte d'una perspectiva de justícia econòmica i social, un eix necessari per poder treballar la Justícia Global a través de l'Educació tal i com planteja Lafede.cat (2020, p. 9), posant en el debat la necessitat de “posar en pràctica alternatives econòmiques i d'acció social que mantinguin la cohesió social i satisfacin les necessitats bàsiques” i construint nous imaginaris de models d'accés a l'habitatge, concretant la idea de Muñoz Saavedra i Muntané López (2022, p. 5) que “es necesario imaginar nuevas formas de vivir y relacionarse. La ciudadanía global es un proceso que cuestiona identidades, certezas y permite aprender desde los errores”

Seguint aquesta necessitat, també es detecta que les participants, arran l'experiència del servei, han desenvolupat una actitud favorable a l'acció social i la participació, entenent-lo de forma general com a un factor positiu en la construcció del benestar social i de forma específica com a constructor del dret

a l'habitatge. Alhora, el fet de sentir-se autorrealitzats a través del servei que han dut a terme reforça el fet que sigui una vivència positiva, demostrant que estratègies metodològiques com cercar l'aprenentatge significatiu a partir de les experiències o incorporar estratègies de suport mutu dins dels processos educatius reforça la construcció d'una ciutadania activa per la Justícia Global en els termes que proposen Muñoz Saavedra i Muntané López (2022).

Però un cop ja ho tens acabat, te n'adones que no és només el fet de pintar-li la casa, és el temps que tu li has estat fent companyia a aquesta persona i que l'has ensenyat que al final val la pena fer aquestes coses, prendre la iniciativa perquè al final és el lloc on ells viuen (...), llavors és això, el moment que tu veus que realment el que has fet sí que l'ha ajudat (J2, 194-198, Annex 9).

Tot aquest procés d'aprenentatge l'han desenvolupat en contacte amb l'entorn i no només dins dels habitatges en els que intervenien, fet que esdevé una novetat en el projecte respecte edicions anteriors, tal i com assenyala l'educador responsable dels participants – *“però comparant amb la Murga que vaig fer jo, sento que també li va donar un focus molt gran al barri i al propi voluntariat (E. 148-149, Annex 8).* Aquesta immersió en el territori, que possibilita el descobriment de les seves dinàmiques socials i la seva història, ha permès als participants, per una banda, deconstruir l'imaginari associat al concepte “barri marginal”, amb el qual admetien no haver tingut contacte mai i haver-ne construït el discurs en base a prejudicis adquirits.

Jo el que pensava és que la gent no seria tan bo d'acoliment sinó que s'estaria pitjor perquè té molt mala fama el lloc on vam anar, però quan em vaig donar compte que eren com persones normals en la seva vida (...) (J1, 57-60, Annex 9)

Per altre banda, també els ha permès desnaturalitzar la pobresa, és a dir, entendre que els processos d'exclusió social i d'empobriment tenen unes causes i són construïts per les estructures socials i, per tant, reversibles en la mesura que es replantegin aquestes.

El que em va fer sentir més malestar va ser fent la valoració del barri quan ens explicaven una mica el perquè estava tot estructurat com estava, tant doncs que no és casualitat que es trobi organitzat d'aquesta manera, sinó que està preparat molt meticulosament per aïllar aquesta gent, per deixar-la sense possibilitats de reinserir-se a la societat perquè realment surts del barri i és un món diferent. (J3, 226-230, Annex 9)

Ambdós aprenentatges permeten assolir una part important dels objectius pedagògics per la construcció de la Justícia Global, que impliquen comprendre i analitzar els sistemes econòmics, polítics i socials actuals des de múltiples òptiques així com les desigualtats que se'n deriven d'aquestes. El fet que aquestes reflexions siguin extretes de les pròpies vivències i experiències viscudes en primera persona permeten que les persones generin les seves pròpies reflexions en comptes de ser una transmissió de l'educador cap al participant, generant d'aquesta manera un aprenentatge construït col·lectivament, significatiu, vivencial i raonat, en la línia de les característiques pedagògiques que assenyala Boni (2005) per l'Educació pel Desenvolupament i que ahora esdevé un tret característic tal i com assenyala l'educador:

(...) crec que la gràcia de la Murga és que, (...) planta semilles i obre portes perquè l'infant ho descobreixi pel seu propi compte. És a dir, sí t'explica la preocupació, però no ho posa com al centre. Si vas a un pis, però no et posa al centre, què això ha de ser això i ha de ser així. La Murga sempre és com un mitjà cap a una reflexió cap a voler trobar més (E., 174-178, Annex 8).

6.3 Oportunitats i límits de la proposta d'aprenentatge servei a la Murga

Per avaluar la capacitat de la Murga per sensibilitzar al voltant del dret a l'habitatge no només val la pena centrar-nos en els aprenentatges autopercebuts pels participants, sinó que també cal poder revisar el procés d'aprenentatge servei per identificar punts i moments claus que ens indiquin quines potencialitats i limitacions té treballar la temàtica del dret a l'habitatge mitjançant una acció d'ApS

El punt de partença del procés d'ApS de la Murga no comença amb el camp de treball, ni tan sols amb les activitats de sensibilització. El procés s'enceta en el moment de la inscripció, atès que són les pròpies participants les que han de mostrar l'interès i la motivació en anar-hi. Amb aquest posicionament, s'estableix una coherència amb un dels trets característics de les accions que es duen a terme en el context de l'educació en el lleure - que han de ser accions voluntàries i, per tant, no forçades – alhora que també ho és amb la pròpia idiosincràsia dels processos d'aprenentatge servei com proposa Puig et al.(2006), que requereix que el projecte parteixi dels interessos i motivacions dels propis participants, a més que dona la possibilitat que el projecte tingui un sentit pedagògic dins dels objectius de curs del grup.

“Al principi de tot el que és el procés de selecció, nosaltres demanem una carta de motivació (...) que això en un principi ha d'estar tot fet per infants i joves, no per caps, perquè al final a nosaltres ens interessa també que sàpiguem el que és la Murga abans de vindre i el que vulgui venir, que estigui motivat a venir.”
(M, 117-121, Annex 7)

Aquest fet implica una limitació important en termes de planificació pedagògica, atès que trobem que no és un projecte adient per aquelles joves que no tenen una predisposició o una sensibilitat prèvia en temes d'habitatge o exclusió social, essent un greuge si és té en compte que manquen projectes educatius que les treballin de forma no essencialista o caritativa com la Murga, sense deixar de passar per alt que, tal i com afirma Pérez Rueda (2022), el desig d'una persona no és nat, ans al contrari, és construït socialment i confiar l'aprenentatge o no de certs continguts en la voluntat i interès dels educands pot comportar que certs continguts restin de banda, com podria ser, en aquest cas, el dret a l'habitatge.

Alhora també hi ha una altre limitació de la Murga en qüestió de replicabilitat: és un projecte plantejat des de l'escoltisme i com a tal els factors que faciliten la participació són els propis del mètode escolta, com poden ser el sentiment de pertinença, els valors o el marc simbòlic. Amb això no s'afirma que no és un projecte replicable a altres realitats, sinó que segurament en altres contextos territorials necessita del suport del moviment escolta del territori i si es volgués

plantejar fora d'aquest moviment caldria fer una revisió pedagògica que garantís una bona base de treball per fer l'aprenentatge servei de forma adequada.

“Crec que formar part de l'escoltisme ens dona uns valors i una identitat que això ens ajuda a la Murga. Perquè si tu haguessis d'anar com a persona individual a fer un projecte així, no veuries que... No et donaria la seguretat que t'enredere, però en un cau saps que sempre tens el teu cau, saps que sempre ets escolta... Per mi et dona una seguretat com a infant, com a jove i com a cap, com a qualsevol cosa, a l'hora de fer el projecte.” (M, 418-421, Annex 7)

Un cop seleccionats els agrupaments participants, s'inicia una fase prèvia de sensibilització amb els processos d'exclusió social i l'accés a l'habitatge, a través de quatre activitats. En primer lloc, la construcció d'un mapa conceptual sobre pobresa i exclusió social. En segon lloc, un joc basat en el Monopoly aterrat a les dinàmiques socioeconòmiques del barri de la Mariola per conèixer com afecta el sistema econòmic a les habitants del territori. En tercer lloc, el visionat d'una pel·lícula i el desenvolupament d'un joc de rol a partir dels personatges d'aquesta per entendre com funcionen les preses de decisions en un barri desafavorit. Finalment, i essent la única activitat obligatòria, un mapa d'actius del propi barri.

Aquestes activitats prèvies, tal i com estan plantejades, donen al projecte dues oportunitats i una limitació. Començant per les oportunitats, les activitats prèvies poden ser una gran eina per despertar l'interès en grups de potencials joves participants de forma prèvia a inscriure's en el projecte, essent aquestes un element de primer contacte amb la temàtica en la qual les joves potser no es plantegen intervenir. Reprenent el fil de la qüestió de l'interès i el desig, Franch (1985) comenta que *“És evident que preguntar a un grup de nens “què voleu fer” i assegurar a esperar una resposta és una flaca contribució a la progressió del grup i és una il·lusió pensar que d'aquesta manera és possible que brollin idees que reflecteixin un interès o unes motivacions pregonas, realitzables i arrelades a l'entorn en què viuen”*, animant d'aquesta manera a que com a educadores fem un exercici actiu de facilitació de primers contactes amb els grups de participants, essent les activitats prèvies una manera d'aconseguir-ho.

Per altre banda, l'activitat del mapeig d'actius pot ser una oportunitat en tant que es treballa sobre la pròpia realitat de les participants, facilitant poder fer un retorn d'allò après a la Murga sobre el propi territori en el que la persona viu de forma habitual i capacitant-la com a agent transformador, el que s'alinea amb algunes de les estratègies metodològiques per la posada en pràctica de l'Educació per a la Justícia Global proposades per Muñoz Saavedra i Muntané López (2022), com són la consciència sobre la interdependència, la transformació de la realitat propera o la construcció de comunitats educatives.

Tot i això, les activitats prèvies tenen una limitació en el context que es desenvolupa el projecte: s'han de desenvolupar en grans grups. En un context com el de la Murga, la coexistència de diversos agrupaments en un mateix projecte genera que hi coincideixin grups heterogenis i s'ha de garantir que, en iniciar el camp de treball, tots els grups han pogut desenvolupar les activitats de sensibilització. En aquest sentit, el plantejament d'enguany de les activitats prèvies ha dificultat la participació dels grups petits.

“(…) Jo crec que potser eren activitats pensades per grups molt grans, i en el nostre cas que eren menys infants ens hi vam trobar que la majoria no les podien fer. També és molt circumstancial, però potser eren activitats que requerien de molta energia i de molta reflexió, i que en grups petits a vegades és difícil d'estimular” (E., 57-61, Annex 8)

En iniciar el camp de treball, el principal motor d'aprenentatge és l'exercici de la convivència entre participants i persones residents al barri de la Mariola. La major part d'aprenentatges que destaquen les participants del grup de discussió sorgeixen en base al vincle que estableixen amb l'acció de servei com a medidora de la relació. A través d'aquesta convivència han realitzat diversos aprenentatges.

El més destacat de tots és la superació de judicis preconcebuts associats a la categoria “barri marginal”. Tot i que alguns d'aquests judicis, sobretot els que estan relacionats amb l'espai físic degradat s'han confirmat a través de la vivència pròpia, aquells relacionats amb les persones s'han superat,

humanitzant-les a través del servei que han desenvolupat a les llars i edificis d'aquestes persones.

“(…) Els veïns, als que jo els hi vaig fer la pintada de l'escala, com ja he dit, van ser molt amables, ens van oferir moltes coses, ja sigui begudes, ja sigui ajuda, i ens van dir que si volien ajudar-nos, que els hi deixéssim ajudar-nos (...) Jo em vaig sorprendre moltíssim que la gent, com a mínim, que els que estan pintant l'escala, ens van ajudar moltíssim i van ser com superamables, moltíssim, i quan ens vam anar els vam donar una foto i ens van dir “ai, mantindrem aquesta escala molt neta, ja ho veureu! Quan us torneu a passar, que sou benvinguts” i tal” (J2, 124-135, Annex 9).

Evidentment, la convivència també ha tingut etapes de males preses de contacte. Tant a les dues entrevistes com al grup de discussió es menciona un usuari que treballa com a paleta i que era reaci a la idea que un grup de joves entressin a casa seva a pintar. A través d'aquesta persona i la seva evolució, els participants van poder treballar competències com la tolerància a la frustració, l'empatia o la resolució de conflictes. En paraules de l'educador:

“Sí, sí, el Paleta. Llavors, va ser una mica complicat però sento que pedagògicament era com molt fructuós, o sigui, sí que ens vam trobar que la frustració la volíem acabar i controlar-la des del punt adult, però sí que vam deixar una mica que siguin el grup d'infants, els joves, el màxim possible qui fessin la gestió i es cordinessin i a vegades també s'enfadessin o es frustressin i no volguessis parlar amb ell” (E, 87-92, Annex 8)

La convivència no només podia ser complicada amb els beneficiaris del servei, sinó que en un inici també va ser difícil amb altres habitants del barri de la Mariola. Recordem que, tot i que els dos agrupaments que impulsen el projecte són de Lleida, cap dels impulsors resideix o està arrelat al barri de la Mariola, i fins i tot tal i com comenta la membre de l'Equip Murga “Jo sóc de Lleida de tota la vida i fins fa tres anys no havia entrat al barri de la Mariola (M, 203-204, Annex 7). La manca d'un referent integrat al barri que pogués facilitar l'acollida entre

habitants i participants va generar conflictes en un inici, que van resultar violents pels joves participants, el que pot generar experiències negatives respecte la participació

“Mentre estàvem fent la volta, a un altre grup els van cridar que s’anessin fora, com dues persones i no van passar per allà, però van ser com un grup de quatre persones que ens va cridar, bueno, a ells, però tots en general, que ens anéssim fora. (J2, 108-111, Annex 9)

Aquesta possible limitació pot ser fàcilment superada per un fet que esdevé una oportunitat, i és que en finalitzar el servei les persones que han rebut el servei tenen una bona experiència i les persones de l’Equip Murga hi segueixen en contacte durant tot l’any, el que podria donar lloc a que les persones que van rebre el servei poguessin fer l’acompanyament als participants del curs següent en l’entrada al barri de la Mariola.

En finalitzar el servei, toca reconèixer i celebrar la feina feta. Enguany, com a novetat, l’Ajuntament de Lleida ha volgut realitzar una trobada entre paers, regidors i participants del projecte. En aquesta trobada, les participants van transmetre a la part política de l’Ajuntament les vivències i greuges que han vist al barri de la Mariola, tot posant en pràctica competències relacionades amb el pensament crític i tècniques d’incidència política.

Aquesta forma de reconèixer i celebrar la feina feta segueix la línia de l’Educació per la Justícia Global, tant a nivell d’estratègia metodològica a través del foment del pensament crític mitjançant una educació política (Muñoz Saavedra i Muntané López, 2022) com a nivell d’objectius pedagògics tot fomentant una ciutadania crítica, respectuosa, activa i conscient en la defensa dels drets humans. Malgrat això, es corre en el risc de caure en una limitació: pels joves, el centre d’atenció en el moment que toca el reconeixement de la feina feta és la resposta que donarà la part política. Una limitació molt perillosa no només perquè el reconeixement ha de ser quelcom que surti dels propis participants o, si més no, dels beneficiaris del servei, també perquè la resposta de la part política pot

ser insatisfactòria davant els sentiments de insatisfacció en veure situacions injustes al barri de la Mariola. I, segons testimonis dels participants, així va ser:

“Em va donar la sensació que deien moltes coses inconsistentes i que no arribaven a res. I en comptes de... O sigui, vaig sentir molt poc reconeixement. És a dir, en comptes d’entendre que el que havíem fet era una... És a dir que no és cap... No hi ha cap intenció de lucrar-se al darrere, sinó és una acció per intentar ajudar aquesta gent. És a dir, l’objectiu que ells haurien de tenir és continuar, poder mantenir tot això que nosaltres hem fet, aconseguir que no quedi en res.” (J3, 354-360, Annex 9)

Finalment, cal donar espai a analitzar una inquietud de l’Equip Murga respecte la planificació pedagògica: la qüestió assistencial. En paraules de la membre de l’equip:

“Però sempre tenim un dubte allà, que és l’assistencialisme. Per a nosaltres és el dubte principal, com arreglar-lo. Som conscients que és un projecte assistencial perquè actuem en una part curta de temps (...) És un gran dilema, sobretot en els projectes d’aprenentatge servei. No estem fent assistencialisme o voluntarisme, saps?” (M, 377-398, Annex 7)

Una inquietud que és compartida entre els participants:

“És a dir, jo al principi em pensava una mica fins a quin punt estàs ajudant tu a aquesta persona, perquè al final sí, li pintes la casa, però ha de tenir un munt de problemes, i pensava que potser realment el que feies és un acció limitada” (J3, 191-194, Annex 9)

Davant d’aquesta inquietud, que hauria de ser comú en els projectes d’aprenentatge servei, podem recórrer a tres visions que ens poden confirmar que la Murga té poc risc de ser un projecte assistencialista. En primer lloc, recordem que Puig et al. (2006) afirmaven que *“el que cal estimular no és la fantasia de salvar la humanitat sinó la voluntat d’aportar, contribuir o participar en la construcció del benestar comú”*, i que, per tant, s’ha de ser conscient que

les accions que fem en una acció d'aprenentatge servei acostumen a ser limitades, sense que això hagi de comportar un greuge. Generar una expectativa contrària podria generar sentiments de frustració envers als participants.

Per altre banda, també cal recordar que una de les estratègies metodològiques de l'Educació per la Justícia Global (Muñoz-Saavedra & Montané López, 2022) és important impulsar petites accions que siguin llavors de transformacions concretes. En el cas de la Murga, trobem que arran de la intervenció en habitatges, les participants es qüestionen com funciona el dret a l'habitatge i comencen a imaginar altres models alternatius que garanteixen aquest dret.

Per últim, Gijón (2009) ens recorda que el servei, per ser legítim, ha de ser col·lectiu, possible, solidari i reflexiu, quatre fets que la Murga aconsegueix en tant que es realitza en grup i amb les persones que viuen a l'habitatge, fent intervencions tangibles, sense esperar res a canvi i posant la construcció del bé comú en el centre i que permet una reflexió sobre el dret a l'habitatge i el quart món.

7. Conclusions

En vista dels resultats obtinguts arran de la participació dels diferents agents implicats a la Murga Lleida 2024, es poden establir un conjunt de conclusions explicades a continuació. Aquestes conclusions volen donar resposta als objectius plantejats a l'inici de la investigació basant-se en les experiències que els participants ens han relatat. Aquestes conclusions han de poder servir per poder fer una transferència de bones pràctiques en l'elaboració de projectes educatius que es plantegin abordar qüestions de justícia global – en concret, de justícia econòmica i social – i de dret a l'habitatge des d'un aprenentatge significatiu i vivencial.

Procedint a desgranar les conclusions objectiu per objectiu, en primer lloc concloure que la Murga sí és un projecte capaç de sensibilitzar al voltant de les problemàtiques existents al voltant del dret a l'habitatge, abordant la problemàtica des d'una perspectiva que no naturalitza la pobresa, sinó que permet començar a dibuixar un anàlisi de causes estructurals d'aquesta i un imaginari d'alternatives que poden garantir el dret a l'habitatge digne, tot donant a entendre que la pobresa no és quelcom individual, sinó que també és contextual en tant que un barri sense agents que dinamitzen la comunitat empobreix a nivell d'oportunitats les persones que hi viuen independentment de la renda socioeconòmica de la persona que hi habita. També s'ha de destacar que permet la comprensió de l'habitatge com a dret i com a factor de protecció de la vida de les persones i, per tant, element que també garanteix altres drets alhora que també ha permès la superació de judicis preestablerts de les persones participants.

En segon lloc, entrant en terreny de metodologia pedagògica, la realització d'una acció d'aprenentatge servei per treballar el dret a l'habitatge dona una sèrie d'oportunitats que enriqueixen, enforteixen i consoliden l'aprenentatge. Se'n destaquen la realització d'activitats de sensibilització prèvies que possibiliten imaginar la problemàtica tant en el territori que es viu com en el territori que s'intervé així com la convivència i l'establiment de relacions amb persones que es veuen afectades per la vulneració del dret a un habitatge digne permeten generar aprenentatges de forma vivencials i especialment significatives.

En tercer lloc, la Murga també presenta una sèrie de limitacions metodològiques que poden fer que el projecte sigui difícilment extrapolable a altres contextos, com és el cas de només admetre la participació de joves predisposats i interessats a participar en el projecte, així com la base metodològica escolta que es difícilment traslladable a altres contextos. Altres limitacions a destacar són la manca d'arrelament de les persones promotores al context en el que s'intervé i la manca d'un espai de reconeixement de la feina feta fet pels i des dels joves participants.

En quart lloc, destacar que la Murga és un projecte que malgrat no treballi de forma conscient l'Educació per a la Justícia Global, té molts encaixos de contingut i metodològics en aquest paradigma, en especial pel que fa al treball per una justícia econòmica i social i de comprensió de les relacions de poder, drets humans i governança, mitjançant l'ús d'estratègies metodològiques que promouen el foment del pensament crític, la consciència de la interdependència, l'aprenentatge col·lectiu, la construcció de comunitats educatives o la transformació de la realitat propera.

En cinquè lloc, recomanar diverses línies de millora per aprofundir en el treball de l'Educació per la Justícia Global. Per una banda, capacitar a una persona beneficiària del servei rebut per poder ser la persona que introdueixi a les participants de l'edició següent al territori, trencant l'alterització que fan els participants sobre els habitants en trepitjar per primer cop el barri. Per altre banda, introduir espais que permetin a les participants pensar un retorn de l'aprenentatge servei sobre el seu propi territori, per tal de poder desenvolupar actituds crítiques respecte l'entorn més proper que els facilitin la construcció de la Justícia Global des de la ciutadania activa en els seus propis contextos.

Aquestes conclusions, així com l'avaluació del projecte, poden ser útils per l'Educació Social. En primer lloc, des de la visió de l'educador social com a agent educatiu, és difícil abordar problemes de justícia econòmica i social des de les institucions des d'on treballa l'educador social perquè s'acostuma a fer des d'una mirada essencialista i donant poc espai a la crítica al paper de les institucions en la reproducció d'aquestes iniquitats. Malgrat això, cal que se'n faci igual que s'aborden altres qüestions com les iniquitats de gènere o l'emergència climàtica en pro de la construcció d'una societat justa des de la ciutadania global. Per fer-

ho, cal apostar per metodologies on la persona sigui protagonista del procés i que l'aprenentatge es realitzi fent coses reals que tinguin un valor social, tot fent d'aquest procés d'aprenentatge quelcom vivencial i significatiu i que les persones reconeixin la seva capacitat per poder actuar en el seu propi context per contribuir al benestar comunitari.

En segon lloc, des de la visió de l'educador social com a agent comunitari, cal que puguem comptar amb els projectes d'aprenentatge servei com a eina de diàleg comunitari entre persones participants i persones beneficiaries de l'acció, aconseguint d'aquesta manera un enfortiment de la cohesió social i un enxarxament que contribueixi a la creació d'un capital social accessible i d'oportunitats per les persones del territori. En aquest sentit, animar en la mesura del que sigui possible a apostar per impulsar la rebuda projectes d'aprenentatge servei en les institucions on treballem.

En tercer lloc, des de la visió de l'educador social com a dinamitzador de l'educació comunitària, reconèixer a l'associacionisme educatiu de base voluntària i orientació comunitària un caràcter d'agent educatiu de primer ordre, sent escola de ciutadania capaç d'introduir a infants i joves en la pràctica de la participació com a eina de transformació social i construcció de benestar social i cohesió social.

Per finalitzar, reconèixer que el present projecte té com a limitació que només s'ha pogut analitzar l'experiència d'un agrupament escolta dels quatre que han participat de la Murga, el que ha fet que no s'hagi pogut produir la saturació de discurs necessària per poder enfortir les conclusions del present treball i que dona la possibilitat que els resultats en un altre agrupament puguin ser diferents perquè les circumstàncies en les que treballen durant el curs i fora del camp de treball són diferents. Alhora, destacar que aquesta avaluació ha volgut posar en valor les vivències i significats dels joves participants, donant validesa i importància als seus testimonis i reconeixent-los com a ciutadans de ple dret i agents de transformació social.

Com a línies de futures investigacions, aquest treball pot contribuir a futures investigacions sobre com abordar des de l'àmbit educatiu problemes de justícia econòmica i social sense caure en la caritat o en l'essencialisme, alhora que

també n'és un exemple més de com l'àmbit de l'educació en el lleure enriqueix la tasca que es promou des de l'Educació Social – i, en aquest sentit i en pro d'un reconeixement de l'estatus de primer ordre, també s'ha de fer recerca sobre el què passa a l'associacionisme educatiu.

Com a mesures de difusió i impacte del present treball, recordar que un cop presentat es farà una versió adaptada per les organitzadores de l'Equip Murga per tal que pugui servir per la planificació de properes edicions, així com hi ha la voluntat en que pugui ser accessible a través del Dipòsit Digital de la UB a tot educador de qualsevol mena que vulgui conèixer experiències d'aprenentatge servei que abordin la justícia econòmica i social.

8. Bibliografia

- Agència de Salut Pública de Barcelona. (2021). *Qüestionari FRESC 2021 de 13 a 19 anys*.
- Aguilar, M. (1998). Las Tres Generaciones de los Derechos Humanos. *Organo Informativo de La Comisión de Los Derechos Humanos Del Estado de México*, 93–102.
<https://www.codhem.org.mx/localuser/codhem.org/info/gacetas/gaceta30.pdf>
- Ajuntament de Barcelona. (2023). *Infancia, desahucios y Xiula. Del trabajo comunitario en los barrios del Raval y Ciutat Meridiana de Barcelona*.
- Ajuntament de Barcelona. (2024). *‘Jo et cuidaré’: un conte per acompanyar les famílies desnonades amb infants*. https://www.barcelona.cat/infobarcelona/ca/jo-et-cuidare-un-conte-per-acompanyar-les-families-desnonades-amb-infants_1363282.html
- Alaya, S. (2006). *La Murga*. Centre Promotor d'ApS.
- Alonso-Martínez, H., & Muñoz-Saavedra, J. (2023). Social education for global justice. *Revista Lusofona de Educacao*, 60(60), 89–104.
<https://doi.org/10.24140/issn.1645-7250.rle60.06>
- Amnistia Internacional. (2012). *Material didáctico. Vivienda y derechos humanos - AI*.
<https://www.amnistiacatalunya.org/edu/material/si/modulo-02.html>
- Andreotti, V. (2019). *El repte educatiu d'imaginar altrament: mapeig d'imaginari de justícia global*. <http://lafede.cat/fentipensant-justiciaglobal/art05.html>
- Batlle, R. (2009). El servicio en el aprendizaje servicio. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 71–90). Editorial Graó.
- Bellet Sanfeliu, C. (2021). La producción de un barrio desfavorecido en los márgenes de una ciudad media: La Mariola (Lleida). *Scripta Nova. Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, 25(2), 75–103.
<https://doi.org/10.1344/SN2021.25.32421>
- Bisquerra Alzina, R. (2004). *Metodología de la investigación educativa*. Editorial la Muralla.
- Boni, A. (2005). Fundamentación psicológica y pedagógica y características de un modelo de educación para el desarrollo como educación para la ciudadanía cosmopolita. In *La Educación para el Desarrollo en la enseñanza universitaria como una estrategia de la cooperación orientada al desarrollo humano*. Universitat de València (Tesi).
- Cáritas Diocesana de Tenerife. (2014). *Programa de Personas Sin Hogar. Material para niños y niñas*.
- Carlos, J., & De Cara, G. (2024). El derecho a la vivienda: un terrible derecho. Problemática de su dimensión objetiva en la Ley por el derecho a la vivienda. *Revista de Derecho Político*, 119, 41–70.
<https://doi.org/10.5944/RDP.119.2024.40410>
- Centre Promotor de l'Aprenentatge Servei. (2019). *Què és l'APS? | Aprenentatge Servei*. <https://aprenentatgeservei.cat/que-es-laps/#definicio>
- Cerrón Rojas, W. (2019). La investigación cualitativa en educación. *Horizonte de La Ciencia*, 9(17). <https://doi.org/10.26490/uncp.horizonteciencia.2019.17.510>

Constitució Espanyola. (1978).

de la Cerda, M., Graell, M., Martín, X., Muñoz, À., & Puig, J. M. (2009). Aprendizaje servicio: ejemplos y definiciones. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 15–32). Editorial Graó.

De, V., Andreotti, O., Stein, S., Ahenakew, C., & Hunt, D. (2015). Mapping interpretations of decolonization in the context of higher education. In *Decolonization: Indigeneity, Education & Society* (Vol. 4, Issue 1).

Departament d'Ensenyament. (2015). *El Servei Comunitari per a l'alumnat d'Educació Secundària Obligatoria: una acció educativa en el marc curricular*.

Estatut d'Autonomia de Catalunya. (2006). <https://portaljuridic.gencat.cat/ca/document-del-pjur/?documentId=401680&language=ca>

Federació Catalana d'Escoltisme i Guiatge. (2011). *La Murga, pel dret a un habitatge digne*. <https://fceg.cat/lamurga/>

Franch, J. (1985). *El lleure com a projecte*. Eumo Editorial.

Generalitat de Catalunya. (2023). *LLEI 5/2023, del 5 d'abril, de reconeixement de l'escoltisme*. <https://portaljuridic.gencat.cat/eli/es-ct/l/2023/04/05/5>

Gijón, M. (2009). Aprendizaje servicio y necesidades sociales. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 53–70). Editorial Graó.

Grup de Recerca en Educació Moral. (2013). *Rúbrica per a l'autoavaluació i la millora dels projectes d'ApS*. Centre Promotor d'ApS.

Innerarity, D. (2019). *Els béns comuns globals*. <http://lafede.cat/fentipensant-justiciaglobal/art02.html>

Júlia Cano, A., Eixarch, A., Escapa, S., Flors Mas, A., Gallo, P., & Marí-Klose, M. (2023). *Enquesta a la joventut de Catalunya. Volum 2. Hàbits i estils de vida*. Departament de Drets Socials. Generalitat de Catalunya. https://dretssocials.gencat.cat/web/.content/JOVENTUT_observatori_catala_de_la_joventut/documents/arxiu/enquesta_joventut/EJC22/EJC22_Volum_2.pdf

Laboratorio para el Análisis del Cambio Educativo. (2013). *Los estudios de caso*. <http://hdl.handle.net/2445/33367>

Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global. (2014). *Treballar per la justícia global en un món global*. https://www.lafede.cat/wp-content/uploads/2016/09/Treballar_per_la_justicia_global_PUBLIC_DEF.pdf

Lafede.cat - Organitzacions per a la Justícia Global. (2020). *EDUCAR PER A FUTURS ALTERNATIUS Guia d'Educació per a la Justícia Global*.

Martín Garcia, X., Badia Escolà, A., Codina Pey, M., & Muñoz Garcia, À. (2012). *Per a una pedagogia del servei: Treball per projectes i ApS*. Minyons Escoltes i Guies Sant Jordi de Catalunya.

Martín, X. (2009). La pedagogía del aprendizaje servicio. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 107–126). Editorial Graó.

Minyons Escoltes i Guies de Catalunya. (n.d.). *La pedagogia del projecte*. Retrieved May 29, 2024, from <https://www.escoltesiguies.cat/qui-som/pedagogia-del-projecte>

Miranda, L. G. (2021). El extremismo de derecha entre la juventud española: situación

- actual y perspectivas. In *Institut de Drets Humans de Catalunya*. Observatorio de la Juventud en España.
- Muñoz-Saavedra, J., & Montané López, A. (2022). Construir puentes entra la justicia global y la educación transformadora. *Revista Izquierdas. Una Mirada Històrica Desde America Latina.*, 51, 1–18.
<http://www.izquierdas.cl/images/pdf/2022/51/art06.pdf>
- Murga, E. (2024). *Dossier de la Murga 2024*. Document innedit.
- Nacions Unides. (1948). *Declaració Universal dels Drets Humans*.
<https://www.ohchr.org/en/human-rights/universal-declaration/translations/catalan-catala?LangID=cln>
- Nacions Unides. (2010). *El derecho humano a una vivienda adecuada*.
<https://www.ohchr.org/es/special-procedures/sr-housing/human-right-adequate-housing>
- Ortega Carpio, M. L. (2007). *Estrategia de Educación para el Desarrollo de la Cooperación Española*. Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación. Gobierno de España. <http://www.maec.es>
- Pérez Rueda, A. (2022). *Las falsas alternativas. Pedagogía libertaria y nueva educación*. Virus.
- Puig, J. M. (2022). ¿Qué se aprende con el ApS? - ApS y Educación en valores. *El Diario de La Educación*.
<https://eldiariodelaeducacion.com/convivenciayeducacionenvalores/2022/02/08/qu-e-se-aprende-con-el-aps/>
- Puig, J. M., Batlle, R., Bosch, C., & Palos, J. (2006). Metodologia dels projectes d'Aprenentatge Servei. In *Aprenentatge Servei. Educar per a la ciutadania* (pp. 69–136). Octaedro.
- Rubió, L. (2009). El aprendizaje en el aprendizaje servicio. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 91–105). Editorial Graó.
- Trilla Bernet, J. (2009). El aprendizaje servicio en la pedagogía contemporánea. In *Aprendizaje servicio (ApS). Educación y compromiso cívico* (pp. 33–52). Editorial Graó.
- Vallory, E. (2010). *L'escoltisme mundial*. Proa.

Annexos

Annex 1: Enquesta prèvia a la realització del projecte per a participants

BLOC 0: PARAULA DE PAS

P0. Rebràs aquesta enquesta dos cops: un cop abans de començar l'experiència de la Murga i un altre cop just en acabar. Per poder veure què ha passat durant la Murga i relacionar el que contestes abans i després, necessitem que escriguis una paraula de pas amb la que poder relacionar les dues enquestes. Aquesta paraula pot ser la que volguis, però et recomanem que no sigui res personal ni amb el que se't pugui identificar com a persona! (Per exemple: plàtan està bé, però josepmariagarcia no) Apunta't aquesta paraula, la necessitaràs pel qüestionari de després de la Murga!

(Resposta curta)

BLOC 1: DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

P1. Quin és el teu codi postal?

(Resposta curta)

P2. Quants anys tens?

(Resposta curta)

P3. Amb quin gènere t'identifiques?

- Home
- Dona
- No binària
- Prefereixo no respondre/no sap

PX. Quin curs fas? En cas que no estiguis estudiant, quin és el màxim curs que has finalitzat?

- 2n d'ESO
- 3r d'ESO
- 4t d'ESO
- 1r de Batxillerat/Cicle Formatiu de Grau Mitjà
- 2n de Batxillerat/Cicle Formatiu de Grau Mitjà
- 1r de Grau Universitari/Cicle Formatiu de Grau Superior
- Prefereixo no respondre/no ho sé

P4. A casa...

	Sí	No	No ho sé
Disposeu d'un balcó, terrat o zona comunitària?			
Teniu rentaplats?			
Teniu accés a Internet? Ja sigui de xarxa pròpia o de pagament			
Disposes d'ordinador o tauleta per poder estudiar?			
La teva família paga una persona de forma regular per fer fer les tasques de la llar?			

	Cap	Un	Dos	Tres	Quatre o més
Disposeu de quants banys?					

BLOC 2: ACTITUDS I CREENCES AL VOLTANT DE LA QÜESTIÓ DE L'HABITATGE

P5. Valora com d'acord estàs amb les següents afirmacions:

	Molt en desacord	En desacord	Ni d'acord ni en desacord	D'acord	Molt d'acord	No ho sé o prefereixo no respondre
P5.1 Els pobres són pobres perquè no s'esforcen prou en trobar feina						
P5.2 Accions com intentar aturar un desnonament són importants per evitar injustícies						
P5.3 Em refio de les opinions que tenen els streamers i influencers sobre el dret a l'habitatge						
P5.4 La gent que viu en un habitatge en mal estat és la principal responsable del seu problema						
P5.5 Les dones poden cuidar millor dels habitatges que els homes						
P5.6 És injust que la gent es quedi sense habitatge, però de vegades la vida és així i no podem fer-hi res						
P5.7 És injust que hi hagi gent						

amb més d'un habitatge en propietat mentre hi ha persones que viuen en un habitatge en mal estat						
P5.8 Estaria bé que la gent nascuda aquí tingui preferència en obtenir un habitatge digne davant de persones migrades						
P5.9 Les persones que okupen són delinqüents						
P5.10 El govern ha de garantir que tothom tingui un habitatge digne						

P6. Per què participes de la Murga?

(Resposta llarga)

P7. Què esperes aprendre?

(Resposta llarga)

P8. Què esperes trobar-t'hi, durant el camp de treball?

(Resposta llarga)

Annex 2: Model de consentiment de participació en l'entrevista per a persones majors d'edat

Aprenentatge servei, dret a l'habitatge i educació per a la Justícia Global: estudi de cas de la Murga

En el marc del treball fi de grau d'Educació Social – realitzat a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona - , jo, Pol de la Torre Moral, realitzaré un estudi de cas sobre el projecte *La Murga Lleida 2024*, amb l'objectiu de poder conèixer la capacitat que té l'esmentat projecte per sensibilitzar al voltant del dret a l'habitatge. Per poder desenvolupar l'estudi de cas, es necessita la seva participació en una entrevista com a persona implicada en el desenvolupament del projecte.

La participació consisteix en una entrevista en una única sessió d'una durada aproximada d'una hora. La participació és voluntària i en qualsevol moment es pot retirar la participació de la present investigació. La participació no contempla riscos per la persona participant ni cap benefici o compensació. Per poder desenvolupar de forma adequada la tasca de recerca que implica el present treball, s'enregistrarà i es transcriurà l'entrevista per fer un posterior anàlisi. S'autoritza a poder fer servir citacions literals de l'entrevista amb finalitats divulgatives mitjançant la redacció de la memòria de la investigació i la presentació d'aquest. Es preservarà la confidencialitat reservant l'anonimat de la persona.

En cas de dubte, es pot contactar a l'autor de la investigació a pdelatmo7@alumnes.ub.edu.

En/na _____, amb DNI _____ i major d'edat

COMPRÈN:

Que la participació és voluntària al principi i durant tota la durada de l'estudi, de manera que se'n pot retirar en qualsevol moment i sense haver de donar explicacions. A més, és conscient que es garanteix la confidencialitat de les dades obtingudes, en aquests termes: (1) aquestes dades es tractaran respectant-ne la confidencialitat i d'acord amb la normativa de protecció de dades vigent; (2) sobre aquestes dades li assisteixen tots els drets legals que es detallen i s'especifiquen al peu de pàgina d'aquest consentiment; (3) aquestes dades únicament les utilitzarà l'equip responsable per a fins científics i mai no

seran cedides a tercers excepte obligació legal, i es conservaran durant dos anys a partir de la signatura d'aquest consentiment, i (4) la legitimació del projecte es basa en la recollida de dades per consentiment informat (art. 6.1a del Reglament general de protecció de dades, RGDP), i el tractament de les dades tal com s'ha exposat és l'única manera de complir els objectius del projecte de recerca (art. 6.1.e de l'RGPD).

DECLARA:

Que ha llegit la part informativa de l'estudi inclosa en la part superior d'aquest document i n'ha estat informat. A més, ha pogut fer preguntes sobre els objectius i la metodologia aplicada en el projecte.

Per tant:

1. Atorga el consentiment de manera voluntària i sap que és lliure de retirar-se de l'estudi en qualsevol moment, per qualsevol raó, sense donar explicacions ni exposar els motius, i sense cap repercussió negativa.

2. Finalment, està d'acord a participar en el projecte i ha rebut una còpia d'aquest consentiment:

Data (dd/mm/aaaa): _____

El participant / La participant,	L'investigador / La investigadora responsable,

Annex 3: Consentiment de participació en la investigació per a menors d'edat

Aprenentatge servei, dret a l'habitatge i educació per a la Justícia Global: estudi de cas de la Murga

En el marc del treball fi de grau d'Educació Social – realitzat a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona - , jo, Pol de la Torre Moral, realitzaré un estudi de cas sobre el projecte *La Murga Lleida 2024*, amb l'objectiu de poder conèixer la capacitat que té l'esmentat projecte per sensibilitzar al voltant del dret a l'habitatge. Per poder desenvolupar l'estudi de cas, es necessita la participació del seu fill/tutorand en un grup de discussió com a persona participant en el projecte.

La participació consisteix en un grup de discussió en una única sessió d'una durada aproximada d'una hora. La participació és voluntària i en qualsevol moment es pot retirar la participació de la present investigació. La participació no contempla riscos per la persona participant ni cap benefici o compensació. Per poder desenvolupar de forma adequada la tasca de recerca que implica el present treball, s'enregistrarà i es transcriurà l'entrevista per fer un posterior anàlisi. S'autoritza a poder fer servir citacions literals de l'entrevista amb finalitats divulgatives mitjançant la redacció de la memòria de la investigació i la presentació d'aquest. Es preservarà la confidencialitat reservant l'anonimat de la persona.

En cas de dubte, es pot contactar a l'autor de la investigació a pdelatmo7@alumnes.ub.edu.

En/na, _____, menor d'edat i en/na _____, amb DNI _____ i major d'edat i en la condició de pare, mare, o representant legal del menor

COMPRÈN:

Que la participació del seu fill/tutelat/representat és voluntària al principi i durant tota la durada de l'estudi, de manera que se'n pot retirar en qualsevol moment i sense haver de donar explicacions. A més, és conscient que es garanteix la confidencialitat de les dades obtingudes, en aquests termes: (1) aquestes dades es tractaran respectant-ne la confidencialitat i d'acord amb la normativa de protecció de dades vigent; (2) sobre aquestes dades li assisteixen tots els drets

legals que es detallen i s'especifiquen al peu de pàgina d'aquest consentiment; (3) aquestes dades únicament les utilitzarà l'equip responsable per a fins científics i mai no seran cedides a tercers excepte obligació legal, i es conservaran durant dos anys a partir de la signatura d'aquest consentiment, i (4) la legitimació del projecte es basa en la recollida de dades per consentiment informat (art. 6.1a del Reglament general de protecció de dades, RGDP), i el tractament de les dades tal com s'ha exposat és l'única manera de complir els objectius del projecte de recerca (art. 6.1.e de l'RGPD).

DECLARA:

Que ha llegit la part informativa de l'estudi inclosa a la part superior d'aquest document i n'ha estat prou informat. A més, ha pogut fer preguntes sobre els objectius i la metodologia aplicada en el projecte. Per tant:

1. Atorga el consentiment de manera voluntària i sap que és lliure de retirar-se de l'estudi en qualsevol moment, per qualsevol raó, sense donar explicacions ni exposar-ne els motius i sense cap repercussió negativa.
2. Li han assegurat que es mantindrà la confidencialitat de les dades del seu fill/tutelat/representat.
3. Finalment, està d'acord amb la participació del seu fill/tutelat/representat en el projecte i ha rebut una còpia d'aquest consentiment.

Confirma que, si el menor té 12 o més anys, ha estat consultat i no ha manifestat oposició a participar en aquest projecte de recerca.

Manifesta la conformitat perquè el seu fill/tutelat/representat pugui participar en aquest estudi.

Data (dd/mm/aaaa): _____

La mare/pare /tutora/representant legal,	El participant	L'investigador / La investigadora principal,

Annex 4: Guió de l'entrevista a l'Equip Murga

7/5/2024 – 16h – En línia

Participants: Maria (AE Alosa, Equip Motor de la Murga Lleida)

PRESENTACIÓ

- Qui ets i quin rol tens dins la Murga?
- D'on ve i en què consisteix la Murga?
- Enguany, hi ha hagut novetats respecte l'edició de l'any passat?

BLOC APS

- Quin rol tenen els participants de la Murga en el projecte? I les seves caps/educadores?
- Com s'organitzen els participants per dur a terme les tasques que els corresponen?
- En el projecte, es treballa en xarxa amb entitats o institucions? Quin rol tenen?
- Com és el procés de triar amb quines persones treballaran els participants? Hi ha algun tipus de criteri?
- Hi ha espais de sensibilització sobre la problemàtica abans d'anar al camp de treball?
- En el camp de treball, hi ha espais de reflexió i aterratge sobre allò viscut al llarg del dia? Com són? S'hi fa alguna acció amb les reflexions que hi surten?
- La tasca duta a terme per la Murga es difon d'alguna manera o té un reconeixement al final del camp de treball?

BLOC EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL

(Al plantejar aquest bloc, demanar si pot il·lustrar la resposta amb exemples concrets del camp de treball)

- Creus que la Murga, tal i com s'ha plantejat enguany, ha facilitat als participants un espai per entendre les problemàtiques al voltant del dret a l'habitatge? Com ho ha fet?
- La Murga treballa la perspectiva de gènere d'alguna manera?
- Creus que la Murga pot fer pensar als participants sobre models alternatius que puguin donar resposta a les problemàtiques de l'habitatge?
- Creus que la Murga pot mostrar als participants formes d'actuar davant la problemàtica de l'habitatge que vagin més enllà del propi camp de treball?
- Com a agrupaments escoltes que promoueu la Murga, coneixeu que és l'Educació per la Justícia Global? Creieu que la treballeu?

TANCAMENT DE L'ENTREVISTA

- Quines dificultats heu trobat en el procés de fer la planificació pedagògica del projecte?

- Creieu que és replicable en altres contextos?
- Quin valor afegit té treballar les problemàtiques relacionades amb el dret a l'habitatge a través de l'escoltisme?

(Agraïr i aturar gravació)

Annex 5: Guió de l'entrevista al cap-educador del grup de participants 7/5/2024 – 16h – En línia

Participant: Cap de pioners de l'AE Mafeking

PRESENTACIÓ

- Qui ets i quin rol tens dins la Murga?
- Autorització per enregistrar la entrevista?

BLOC APS

- Com vas conèixer la Murga? Què us va fer com a equip de caps plantejar-vos de participar-hi?
- Quina reacció va tenir el grup de pioners en el moment que vau plantejar la proposta?
- Com van funcionar les activitats prèvies que us van enviar des de l'equip Murga?
- Podries destacar alguna que hagi anat especialment bé?
- Podries destacar alguna que es podria millorar?
- Un cop dins del camp de treball, quin rol vau tenir els caps de les diferents unitats?
- Com valors la convivència entre pioners i habitants dels pisos a rehabilitar?
- Com valors la implicació que van tenir els pioners en el camp de treball?
- Quins aprenentatges veus que han obtingut els pioners arran de participar de la Murga?
- Abans de decidir participar de la Murga, heu intentat abordar el tema amb els pioners? Com ha anat?
- Has detectat algun canvi en els pioners des que van participar a la Murga?

BLOC EDUCACIÓ PER A LA JUSTÍCIA GLOBAL

- Com a agrupament, coneixeu que és l'Educació per la Justícia Global? Creieu que la treballeu?
- Creus que la Murga, tal i com s'ha plantejat enguany, ha facilitat als pioners un espai per entendre les problemàtiques al voltant del dret a l'habitatge? Com ho ha fet?
- La Murga treballa la perspectiva de gènere d'alguna manera?
- Creus que la Murga pot fer pensar als pioners sobre models alternatius que puguin donar resposta a les problemàtiques de l'habitatge?
- Creus que la Murga pot mostrar als participants formes d'actuar davant la problemàtica de l'habitatge que vagin més enllà del propi camp de treball?

TANCAMENT DE L'ENTREVISTA

- Creus que la Murga és replicable en altres contextos?

- Quin valor afegit té treballar la problemàtica relacionades amb el dret a l'habitatge a través de l'escoltisme?
- Recomanaries a altres agrupaments participar de la Murga? Per què?
- Què milloraries de la Murga de cara a properes edicions?

Annex 6: Guió del grup de discussió amb els participants

BLOC PREGUNTES PRÈVIES

1. Em podreu explicar en què consisteix la Murga?
2. Per què vau decidir anar a la Murga?
3. Abans d'anar-hi, quines expectatives teníeu?
4. Què us van semblar les activitats que vau fer abans d'anar al camp de treball?

BLOC CREENCES AL VOLTANT DE L'HABITATGE

5. Dinàmica Termòmetre amb les següents afirmacions. Demanar si poden explicar vivències de la Murga que les hagin fet estar en aquesta posició:
 - Els pobres són pobres perquè volen
 - Accions com intentar aturar un desnonament són importants per evitar injustícies
 - Em refio de les opinions que tenen els streamers i influencers sobre el dret a l'habitatge
 - La gent que viu en un habitatge en mal estat és la principal responsable del seu problema
 - Les dones poden cuidar millor dels habitatges que els homes
 - És injust que la gent es quedi sense habitatge, però de vegades la vida és així i no podem fer-hi res
 - És injust que hi hagi gent amb més d'un habitatge en propietat mentre hi ha persones que viuen en un habitatge en mal estat
 - Estaria bé que la gent nascuda aquí tingui preferència en obtenir un habitatge digne davant de persones migrades
 - Les persones que okupen són delinqüents
 - El govern ha de garantir que tothom tingui un habitatge digne

BLOC PREGUNTES POSTERIORES

6. Com va ser la convivència que vau tenir amb les persones que vivien als pisos?
7. Quin és el millor moment que heu viscut a la Murga? Per què?
8. Hi ha algun moment que valoreu negativament? Quin i per què?
9. Quins beneficis personals us emporteu de la Murga?
10. Quins aprenentatges en treieu, de la experiència?
11. Què canviariu de la Murga si l'haguessiu de tornar a fer?
12. Creieu que la tasca que va fer a la Murga està reconeguda?
13. Creieu que la Murga es pot fer en altres llocs que no siguin la Mariola?
Creieu que es pot fer al vostre barri?
14. Creieu que ha canviat alguna cosa de vosaltres com a persones, després d'haver passat per la Murga?

Annex 7: Transcripció de l'entrevista a l'Equip Murga

P: i... ah, vale, està gravant. Vale, llavors t'explico una mica, com ja saps, estic fent el treball final de grau, del Grau en Educació Social de la Universitat de Barcelona, sobre l'evaluació del projecte la Murga des de la perspectiva de l'educació per la justícia global. Llavors, per fer aquest treball final de grau, estic fent diverses entrevistes, per una banda a tu i per altra banda faré un altre grup de discussió amb joves que han participat, per poder saber des de les vivències i les experiències que n'han tret, quins aprenentatges s'emporten cap a casa aquests participants i quina efectivitat té la Murga per sensibilitzar el voltant del dret a l'habitatge. Llavors, et faré aquesta entrevista a tu amb aquest objectiu, evidentment, es tractarà des de la confidencialitat i la privacitat però sí que és veritat que per poder enregistrar l'entrevista necessito la teva autorització, llavors, puc enregistrar l'entrevista?

M: Sí, cap problema.

P: Perfecte, merci. Llavors, si ens podries explicar una miqueta qui ets i quin rol tens dintre de la Murga?

M: Sí, jo em dic Maria, tinc 20 anys, i l'any passat es va decidir entre dos grups de joves que formem part d'Escoltes Catalans i de Minyons de Lleida per tornar a activar un projecte que és la Murga per la necessitat que creiem que tenia dins de la ciutat. Llavors, jo en aquell moment formava part d'un cau, que per coses de la vida a aquest any ja no hi formo part, però continuo formant part de l'equip Murga. Llavors, es va crear un equip de 7 persones que teníem sort que una d'elles havia estat anteriorment quan es feia la Murga, i llavors, era el que ens liderava una mica per una manera. Llavors, aquesta persona aquest any, simplement ens volia fer el relleu de tot el que es va fer i s'ha desvinculat més o menys de la Murga i ha entrat una altra persona dins l'equip i som 7 persones que formem part d'aquell equip i jo soc una d'elles.

P: Perfecte. I explica una miqueta més d'on ve la Murga, d'on sorgeix i en què consisteix, que hi treballeu... que...

M: Mh... LA Murga va començar, si no em equivoco, el 2012 a Barcelona, abans a Barcelona i el 2012 crec que va començar a Lleida.

32 I és un projecte que veient les necessitats que hi havia a la ciutat de molta gent
33 que tenia habitatges però que no tenia habitatges dignes. Llavors, creiem que
34 dins dels grups d'escoltes que hi havia que podria ser molt enriquidor tant per a
35 usuaris com per a els mateixos infants poder incidir en aquests habitatges. Ens
36 vam decidir crear un aprenentatge pel servei. LA Murga va començar a Lleida al
37 centre històric que era una part de la ciutat que tenia més problemes d'habitatges
38 i tot però va durar 7 anys allí i es va deixar de fer-ho allí perquè allà la majoria
39 d'edificis s'acabaven tirant a terra i es creien solars perquè és un espai on la gent
40 no hi vol viure. Llavors va decidir canviar d'obligació i es va fer a la Mariola que
41 és un dels barris més marginals de la ciutat on hi ha un procés d'exclusió social
42 molt important i crec que era un espai on es veu molt directament el que està
43 passant. Llavors el 2020 pel Covid es va parar. Aquest projecte aquí a Lleida està
44 liderat per Escoltes Catalans però després de retorn de la pandèmia Escoltes
45 Catalans el va excloure dels seus marges estratègics i es va fer fora aquest
46 projecte però des dels caus de Lleida veiem que la necessitat continuava
47 existint... I llavors la veritat és que hi ha via joves motivats de la ciutat per tirar-
48 ho endavant i vam tornar a fer això, aquest aprenentatge servei que avui en dia
49 també està vinculat amb els serveis socials perquè ens ajudem tot el tema de
50 pisos i usuaris però que és un projecte totalment autogestionat sense cap mena
51 de marc econòmic ni res.

52 **P:** A tope. Una coseta, crec que se m'està tallant una mica, com que no se t'acaba
53 d'escoltar bé, et sembla si continuem per trucada?

54 **M:** Sí, i tant, cap problema.

55 **P:** Perfecte, merci.

56 *(Es tanca la videotrucada i es procedeix a trucar via telefònica.)*

57 **P:** Hola, ara s'escolta?

58 **M:** Vale, perfecte.

59 **P:** Vale, merci. Podries explicar, com a trets generals, parlar una mica al llarg de
60 la Murga que es fa, més a nivell operatiu, d'activitat?

61 **M:** Vale, sí. La Murga dura entre cinc i sis dies, depenent de l'any, llavors l'objectiu
62 principal és rehabilitar els pisos dels usuaris amb els que anem. Llavors, cada

63 dia es dedica la major part del temps a anar als pisos o escales, pintar, massillar,
64 arreglar l'habitatge, tot el que s'hagi de fer al pis. A més a més, no volem que
65 aquesta experiència es quedi només amb això, llavors intentem fer també
66 activitat amb altres cooperadors, per exemple, aquest any que s'han fet tallers
67 amb la PAH, també busquem coses que es facin al barri, per exemple, aquest
68 any al barri de la Mariola també s'ha fet una residència de teatre que fa... bueno,
69 fa com... bueno, fa com que estaven per allà, els vam anar a veure, ens vam
70 explicar què feien, parlem també amb serveis socials perquè ens expliquin què
71 fan aquest barri, per què està així, com ha arribat a estar així. I el que també
72 creiem que és molt interessant és que, per exemple, aquest any en el mateix
73 ajuntament volies veure què estàvem fent. Doncs els infants i joves han tingut
74 l'oportunitat de poder preguntar moltes de les coses que han vist durant aquesta
75 estada, al final de l'estada, van poder preguntar-los i els regidors mateixos per
76 què està així el barri, què havia passat amb aquest barri, i doncs fer les seves
77 crítiques davant dels qui manden entre cometes en aquest espai.

78 **P:** Que guai. I aquest any hi ha hagut novetats respecte a la Murga, respecte a
79 l'edició que heu fet el 2023?

80 **M:** Bueno, jo crec que cada any és totalment diferent, cada any hi ha coses molt
81 noves, aquest any, crec que les dues escales que s'han fet aquest any també
82 ens han ajudat molt a veure la realitat del barri, i sobretot, bueno, això de
83 l'Ajuntament que he dit anteriorment crec que ha estat una part que l'any passat
84 no vam fer, que ha estat com que els joves també tenim una visió crítica, que els
85 regidors vegin que a través de gent que no ha vingut mai a Lleida vegin la realitat
86 del que també és aquesta ciutat, que no ho és tot, òbviament, però és un gran
87 barri que forma part de la nostra ciutat i que està totalment deteriorat. I jo crec
88 que això ha fet el que més hem canviat. En general, com que cada any van
89 canviant els infants i els joves, cada equip o cada grup veu unes coses més o
90 altres, però sí que el barri pues tampoc està millorant, diguem-ho així, i es veu.

91 **P:** Total, i en general què creus que s'enduen les participants de la Murga un cop
92 tornen cap a casa? Quins aprenentatges destacaríes?

93 **M:** Jo crec que és un cop de realitat, perquè fins i tot per nosaltres al principi ho
94 era. Al final, totes les coses que veus a la tele o documentals de pobresa o

95 d'exclusió social o així, és que el tenen al costat de casa. També valentia, perquè
96 quan és un barri que el primer dia et dius "jo per aquí sol no hi aniré" o "jo sense
97 els meus companys o sense algú de Lleida no hi aniré" i veus com al final dels
98 dies el barri ja et coneixen, que al final és un barri que és molt...a vegades hi
99 diuen ghetto o com vulguin dir, però que al final quan veuen que ets una persona
100 que no va fer mal, que ets una persona que realment l'únic que està fent allí és
101 viure igual que fan ells, doncs que t'acolleixen, i llavors també veus la realitat i
102 els estereotips que tu mateix has creat te'ls trenques. I llavors crec que això és
103 molt interessant per als joves de veure una cosa i també com a cap dels dies on
104 van trencar els mateixos seus propis estereotips, aprenent moltíssim de la
105 mateixa gent dels usuaris d'allí, de la vida que fan allí, la importància de tindre
106 una casa digna i jo diria que això és el més important. Després, hi ha
107 aprenentatges de valors com a persona i cadascú al final conviure amb altra gent
108 que no has conegut mai també t'aporte un que... no?

109 **P:** Les participants de la Murga dormen amb usuaris?

110 **M:** No, si dormim a un col·le a dins del barri. Sí, no amb els usuaris, no, però sí
111 que és un col·le que està allà al mateix costat del barri i dormim totes allà entre,
112 tot és juntes, però no, els usuaris cadascú a casa seva.

113 **P:** Vale, entro més en el bloc de preguntes que parla més sobre el procés
114 d'aprenentatges servei. En primer lloc m'agradaria preguntar-te quin rol tenen els
115 participants de la Murga dins del projecte. Els participants entesos com els joves
116 pioners, els trucs, sí.

117 **M:** Al principi tot el que és el procés de selecció, nosaltres demanem una carta
118 de motivació, demanem un vídeo, demanem un formulari que això en un principi
119 ha d'estar tot fet per infants i joves, no per caps, perquè al final nosaltres ens
120 interessa també que sàpiguin el que és la murga abans de vindre i el que vulgui
121 venir, que estigui motivat a venir. Després també els enviem unes activitats
122 prèvies sobre un context perquè puguin ells aprendre què és l'habitatge, què és
123 l'exclusió social, què és un barri degradat. Són quatre activitats prèvies que
124 nosaltres hem preparat. Els enviem a ells i ells en un principi els han de fer durant
125 els seus caus. Un cop arriben aquí, el seu objectiu principal és aprendre fent
126 servei. Això el que fem és els dividim en grups, se'n van a pisos i dins d'aquell

127 pis l'han de rehabilitar. Però nosaltres sempre els diríem que ells no són pintors,
128 no són treballadors, no han de treballar sense res, si no que han de motivar i
129 empoderar a la mateixa persona d'aquell pis o escala perquè ho faci amb ells.
130 Nosaltres els ensenyem com pintar, els ensenyem com emmasillar, com se fa
131 tot. I un cop, tot això ja ho saben, el seu objectiu és aprendre'l, preguntar, nodrir-
132 se que si veuen una persona del carrer i estan en una escala que siguin capaços
133 de dir-li que si volen ajudar que sí o trucar a les portes de les cases i dir "ei, estem
134 fent això, ens ajudeu?", i si estan en un pis, que no hi hagi ningú al pis
135 sense fer res. Al final és casa seva, tu estàs allà simplement per ajudar. Si hi ha
136 moments que no saps què fer, vés a parlar amb el fill petit i que t'expliqui coses.
137 Al final, que aprenguin de cada moment i del que estan fent.

138 **P:** I per altra banda, quin rol que tenen els caps en tot això,

139 **M:** els caps dels propis infants?

140 **P:** Sí

141 **M:** Sí, jo sempre diria que per mi els caps és un acompanyament en aquest espai,
142 és el rol principal. També formen part del projecte i de la rehabilitació de pisos.
143 El grup d'infants té un o dos caps depenent de l'any i ells estan allà pintant i tot,
144 però al final el projecte és dels infants. És pels els infants i és seu. Ell és un
145 acompanyament que al final seran el seu rol de seguretat, la seva persona amb
146 qui porten compartint tot el curs. Llavors, estar allà per si passa qualsevol cosa.
147 A més a més, en el seu temps lliure estan allà per si volen fer eix d'animació o
148 alguna cosa d'aquestes, però el que vulguin. Però que estiguin allà pel que faci
149 falta, també és connexió entre l'equip múrga i els infants, perquè al final no som
150 caps. Si veiem que alguna cosa no funciona, els diríem als caps, perquè els caps
151 poden cridar l'atenció i això és tot.

152 **P:** Has mencionat que hi ha unes persones que reben el servei, que són les
153 persones usuaris. Com és el procés de triar aquestes persones que hi participen?
154 Quins criteris s'utilitza?

155 **M:** Quan decidim que comencin el projecte un altre cop parlem amb serveis
156 socials i ja saben qui som i què fem. Tenim temps per buscar tots els usuaris que
157 vulguin dins de la Mariola. Fem una reunió amb l'equip de serveis socials de la

158 Mariola i tot el nostre equip i ens exposen tots els casos, el perfil de l'usuari i tot
159 el que comporta. Hi ha usuaris que, per exemple, si és un usuari amb alguna
160 drogodependència, amb alguna cosa que veiem que no pot ser eficaç perquè
161 uns infants hi vagin, ja els descartem directament. I si és un usuari que veiem
162 que pot ser fi, el seu estil de vida o la seva manera d'estar motivat o no, anem a
163 veure els pisos. Aquest any hi havia uns 20 pisos. Anem a veure els pisos. Aquí
164 també comencem a descartar, depenent de la viabilitat que té, rehabilitar aquest
165 pis o no. Hi ha pisos que són inviables de rehabilitar. Ja és fora de les nostres
166 mans, tot el que és humitats, coses trencades, coses que no són experts, no ho
167 podem fer. També descartem una quantitat de pisos. Aquest any ens hem quedat
168 amb uns 10 pisos. Mirem la quantitat d'infants i joves que venen i, segons la
169 quantitat que puguem ser, decidim fer més o menys pisos. Pisos i escales. Tot
170 això desinclou les dues coses. I, segons la quantitat que som, decidim quan
171 creiem que podem fer. Ser, 4 pisos i dues escales, sí, o 6 o 7. Perquè no érem
172 prou infants com per fer-los tots. Vam anar a usuaris i llavorens, un cop ja decidit,
173 vas a l'usuari i li expliques que realment el seu pis ha estat escollit i ens parles
174 amb ell tot el que és color de la pintura. En un principi ja els has explicat el
175 projecte, que no són pintors sinó que hi ha d'ajudar, que vindran nens, que no
176 són professionals, tot això. Acabes de confirmar tots els dies i ho parles com tot
177 hi ha establert amb ells i també .amb serveis socials i una mica és així.
178 Dependran si hi ha més pisos, menys pisos i això fem.

179 **P:** Abans comentaves també que treballaves en xarxa amb serveis socials a
180 l'hora de desenvolupar aquest projecte i llavors sí que podries explicar-me més
181 quin treball feu amb altres entitats del territori.

182 **M:** Quines entitats estan implicades i quin rol té?

183 **P:** Sí.

184 **M:** O sigui, implicades com a tal no n'hi ha cap de manera col·laborada. Amb
185 serveis socials el seu rol és buscar-nos aquests usuaris, perquè actualment és
186 així i no n'hi ha cap més. I sí que ara quan s'acaba la Murga ells han d'acomplir
187 una valoració i parlar-ne. Aquest any també hem col·laborat amb la PAL. I crec
188 que és una altra entitat d'habitatge i ens han vingut a fer-nos una xerrada per als
189 infants i joves d'aquests dies de la Murga. Però hi haurà altres realitats. Per

190 exemple, dins les escales també veies que hi havia pisos que estaven ocupats i
191 que infants tenien moltes preguntes sobre aquests pisos perquè va ser gent que
192 potser ens va ajudar menys que altres o no, depenent del cas. Però tenien com
193 molts dubtes o veies que tenien el mateix pis. Llavors van venir ells, van explicar
194 què estava passant, tot el que havien vist, què és l'ocupació... Van obrir un debat
195 que crec que va ser superinteressant i també en parlen molt de fer xarxa i això,
196 però actualment de moment estem més parats perquè suposo que ells també
197 tenen la seva feina i la nostra. Després també hem fet xarxa amb la descomunal
198 la Valdufa, que són les entitats de la ciutat que... El que intenten fer és un acte
199 com un festival dins del barri de la Mariola per donar vida al barri i que durant
200 tres o quatre dies la gent que és de Lleida que no va al barri perquè el barri de
201 la Mariola és un barri que si no ets del barri no has d'entrar per res perquè tots
202 els serveis necessaris estan a l'exterior. Llavors que la gent entri al barri i conegui
203 la Mariola perquè jo que soc de Lleida i tota la vida fins a tres anys no havia entrat
204 al barri de Mariola. Intentem fer això i els vam explicar i actualment amb aquests
205 són els que estem més vinculats. També amb serveis socials intentem que algú
206 de l'equip ens vingui a fer una descoberta pel barri. Si no és algú de l'equip sinó
207 que busquin algun usuari perquè ens vingui a fer una descoberta pel barri que
208 expliqui per què no té pisos baixos la Mariola a vegades, per exemple, fa dos
209 anys o vindré un veí del barri i es veu històries o coses que veien entendre més
210 la realitat.

211 **P:** Que guai. Per curiositat com? Tenia entès que abans la Murga es feia al casc
212 antic i ho he estat tot l'any pensant i estic mirant ara el mapa per on queda la
213 Mariola i veig que està fora de la ciutat.

214 **M:** No, no ho he estat trobant. Hi ha Ronda que és com la carretera principal que
215 està al mig de la ciutat de Lleida i Ronda és la barrera social. Un costat de Ronda
216 és tot el que és el centre i l'altre costat és la Mariola. La Seu Vella te cau a 20
217 minuts caminant. Si és a Lleida no és tan gran, potser al mapa sí que es veu més
218 gran, però no. Quan anavem a la Seu Vella caminant des de allí quan estàvem
219 junts. No cau tan lluny. L'únic que sí que l'han fet marginar, és que no els
220 interessa que hi hagi gent que hi hagi comerços, deixant-ho exterioritzat. Sí que
221 la Mariola va més enllà o si són més lluny perquè també hi ha tot el que és la
222 part de la Mariola i tot això però allà són més torres i allò no és tan com el barri

223 com a tal. La Mariola és més el que és Juan Carlos grup Mariola. Això és
224 important saber-ho de cara a tenir contents més aviat.

225 **P:** Tornem una mica al tema de participants i tal. Com valoren la convivència que
226 hi ha d'haver entre participants i usuaris durant els dies a la Murga?

227 **M:** Aquest any hem valorat molt positivament. Sempre hi ha hagut algun
228 problema o algunes confrontacions que no hem tingut mai per sort però al final
229 la convivència a vegades és més complicada per exemple, teníem un usuari que
230 era pintor i al final que hi ha infants que no saben pintar o així vinguin a casa teva
231 pot ser que s'hi pugui entendre més o menys. Però al final els usuaris entenen
232 que és un acte altruista que ells ho estan fent amb tot el seu bon cor i que ho
233 poden fer millor o pitjor i sempre ens ho hem valorat superpositivament fins i tot
234 al principi hi havia molts usuaris que els costarien entendre que això no havien
235 de pagar res que no havien de donar res a canvi i al final els diem que no volem
236 res i ens demanaen que si els podien portar esmorzar un dia als infants. No els
237 direm que no amb això si és el que ells volen fer doncs endavant i doncs acabem
238 intentant ajudar com podien o donant totes aquestes retribucions però ha estat
239 molt bona. L'últim dia hi havia infants plorant per deixar-los de veure que estaven
240 molt contents

241 **P:** Que guai, llavors les persones que reben el servei podem dir que s'emporten
242 coses de la murga més enllà de m'han pintat el pis?

243 **M:** Sí, 100%. Hi havia una padrina que ens deia “que bé, joves amb inquietud i
244 amb ganes de fer coses” i llavors també els agrada molt saber de la seva vida,
245 saber què opinen i realment aprenen, ens pregunten. Ells tenen moltes ganes de
246 que arribin els dies i, un cop arriben els dies, volen que no s'acabin. Quan
247 acabem, els donem una foto perquè recordin el que s'han fet durant aquests dies
248 i la gent que ha estat amb ells i.. Sempre intentem tornar al cap d'uns dies a
249 veure com està i com ha anat tot i sempre diuen “mira, tenim la foto”. Com que
250 ens tenen molt presents i que realment estan molt agraïts pel treball i per tot el
251 que ells ja han comportat llavors

252 **P:** Que guai, que xuli. Abans em comentaves que enviaveu unes activitats
253 prèvies als caps per poder fer-les els caus de dissabte. Em podries explicar de
254 forma més detallada com les activitats que plantegeu?

255 **M:** Sí, normalment son quatre activitats. La primera és una molt bàsica que
256 consisteix en què és la pobresa per ells, és com fer un mind map de la pobresa
257 i com diferents paraules, una mica bastant bàsica però per ficar-les en context.
258 Després d'aquestes n'hi ha una que sí que és obligatòria que és l'última que t'ho
259 explicaré, també els enviem com un monopoli que és com el joc del monopoli
260 però basat en el barri de la Mariola i en la realitat una altra qüestió és com que
261 han d'aconseguir guanyar com s'aconseguirien guanyar els diners dins d'un barri
262 així i com el procés de també aquí entren drogues i tot això. I per últim, que és
263 l'obligatòria és com... és la principal, els enviem un mapa en aquest cas seria de
264 Mariola però ells ho han de fer del seu barri. Doncs els donem gòmetes que són
265 un llocs de cultura un altre és llocs degradats un altre és llocs verds. Doncs el
266 que han de fer és anar pel barri i anar marcant tots aquests llocs i aquesta
267 activitat és guai perquè després del primer dia de la murga fem aquesta mateixa
268 activitat al barri de la Mariola. Llavors veient que potser el que havien marcat al
269 seu barri no és el mateix en aquest barri i és com interessant i la tercera, no
270 me'n recordo.

271 **P:** Llavors, ja dintre del camp de treball hi ha espais de reflexió i eternetge sobre
272 el que viuen en el dia a dia?

273 **M:** Sí, sempre intentem que al final del dia tinguin un espai de valoració i aquest
274 espai el fem per caus, perquè al final creiem que és el seu espai segur i on diran
275 la realitat, on diran la veritat i com s'estan sentint així. Llavors, hi ha un moment
276 que es divideixen els quatre caus i com que parlin entre ells, sobre el que estan
277 vivint, on s'han sentit còmodes, on no. Llavors, aquí després ens reunim equip
278 murga i caps i si hi ha alguna cosa important a dir, allà hi fem èmfasi i si s'ha de
279 parlar amb usuaris o s'ha de fer el que s'ha de fer ho fem nosaltres o ho fem
280 caps, depenent de la situació.

281 **P:** Guai. I amb les reflexions que necessiten que recullen i que us arriben a
282 vosaltres, amb aquestes reflexions després feu alguna cosa o...?

283 **M:** Bueno, si la reflexió és positiva, ens l'emportem o la diem, depenent del que
284 sigui, i si en el moment que algunes estan sentint còmode o que ha passat alguna
285 cosa, intentem parlar primer amb usuaris, intentem entendre la situació, fins i tot
286 si l'infant i jove vol parlar amb nosaltres, també ho intentem. Intentem que sigui

287 el més còmode possible. Si veiem que l'espai no està sent segur, el canviem de
288 pis o escala o el que faci falta. Al final, l'important també és que se sentin
289 còmodes i si s'ha de canviar amb algú, s'acabi canviant amb algú, que al final no
290 és un drama.

291 **P:**Total.

292 **P:** I per acabar com a el bloc d'aprenentatge servei, la tasca que es fa a la Murga
293 difon d'alguna manera o té algun reconeixement al final del camp de treball? Amb
294 aquesta pregunta sí que parlo més de la fase final de tot projecte d'aprenentatge
295 servei, que és la celebració i tal. Abans em plantejaves el tema que vam poder
296 parlar amb regidors i tota la pesca.

297 **M:** Sí, com a tal, el reconeixement no n'ha tingut cap. Aquest any sí que els
298 regidors volien venir, ens van demanar de venir i vam dir que si voleu venir no
299 volem que vingueu a cap pis ni a cap usuari, perquè al final no creiem que això...
300 venir a fer-se la foto no és l'important. I abans vam dir que si voleu podem crear
301 una taula de rodona amb infants i joves i que allà parlem entre vosaltres. Llavors
302 vam crear una taula de rodona amb regidors i expaers i tot el que volia venir de
303 l'Ajuntament. I es van fer preguntes i van contestar i tot entre infants i joves. Fins
304 i tot va arribar a haver una mini discussió, però un moment de reflexió entre ells
305 i també cap a l'Ajuntament. Ens va dir que volia parlar amb nosaltres i de moment
306 encara no ha passat res de tot això. I això va ser com. Nosaltres sí que acabem
307 aquesta reflexió amb un dinar col·lectiu amb usuaris. Fem un dinar a l'escola amb
308 tots els usuaris, els infants i joves i també si vol vindre algun regidor o algú del
309 cas de taula de rodona, doncs també està convidat. Aquest any van vindre alguns
310 usuaris o un regidor i tothom qui volia estar convidat ja estava. Però aquesta és
311 la nostra manera de finalitzar i tancar una mica el que és l'emporta. I això.

312 **P:** Ara entro més en el que és el bloc d'educació per la justícia global. Com que
313 el primer que estic et volia preguntar sobre això és bàsicament si com a
314 Agrupaments d'Escoltes que promoueu la murga, coneixeu què és l'educació per
315 la justícia global i en cas que sí, creieu que la treballeu dins del projecte?

316 **M:** Coneixer-la sí que la coneixem i crec que la treballeu, jo crec que ho intentem,
317 però que no aconseguim treballar-la del tot. Al final veiem que ens passem més
318 en el dret a l'habitatge digne, que forma part d'això, però que ens enfoquem en

319 una realitat molt més petita i acabem com deixant de banda el que és la justícia
320 global i tot això que ens agradaria tenir forces per englobar-hi més, però crec que
321 encara som massa petits o tenim pocs recursos per fer-hi front.

322 **P:** Guai. Llavors, amb quina visió de la pobresa creus que marxen els participants
323 de la Murga quan acaba el camp de treball?

324 **M:** Si pogués fer comunicar la comparativa, jo al principi tinc la sensació que
325 venen així, però després quan marxen tal. Jo crec que venen amb uns
326 estereotips molt marcats, que si hi ha gent que està molt malament que viu en
327 xaboles i no se què, i marxen amb una idea molt poc clara, perquè veuen que la
328 pobresa pot ser de moltes maneres. Veuen que la pobresa pot ser des d'estic
329 molt malament a nivell més econòmic i efectivament tenir el pis degradadíssim,
330 a la pobresa pot ser a nivell econòmic, no estic tan malament, però visc en un
331 barri on el meu entorn no ajuda i la pobresa social que estic vivint. Dic que
332 marxen amb una idea poc clara perquè és una realitat que potser mai havíem
333 vist, l'única pobresa que havíem vist eren els sense sostre que hi ha al carrer,
334 que és el més fàcil de veure avui en dia. Però jo crec que els trenquem amb els
335 seus estereotips i acabem veient la realitat de la pobresa molt més enllà.

336 **P:** Espera que estic reformulant la pregunta. Abans comentaves que dins del
337 camp de treball va haver-hi un moment on van coincidir amb persones que
338 estaven ocupant un pis i els va generar molts dubtes i van tenir debats
339 interessants al voltant d'això. El que et volia preguntar, una mica inspirat en això,
340 és si creus la Murga també ha permès als joves que hi participen repensar el que
341 ells opinaven sobre els temes d'accés a l'habitatge?

342 **M:** Totalment. Crec que és un dels pilars fonamentals de la Murga d'avui en dia.
343 Tu entres amb unes idees i no et penses que te les trencaran tant com arribes a
344 esmarçar-les. Això ja no ens ha passat únicament amb infants i joves. I també
345 ens ha passat amb gent de l'equip Murga. D'arribar allà pensant que això seran
346 uns campaments més o un aprenentatge més. I sortir allà amb molts dubtes,
347 perquè la realitat és que surts de la Murga amb molts dubtes, però amb molts
348 dubtes que et fan interessar-te en tot això. Tu escoltes els teus companys, la gent
349 que ve allà abans. Quan ets interessat en un tema, tens molts estímuls d'opinions
350 molt diversos. Perquè dels okupes sobre la Murga van fer un debat molt

351 interessant i hi havia molts estímuls molt diversos. Però cadascú es va emportar
352 el seu i molts joves van acabar la Murga dient que tenien ganes d'informar-me,
353 d'aprendre i de poder consolidar la meua pròpia opinió envers aquest tema.

354 **P:** Que guai, que bé. Quan un participant marxa a la Murga, creus que...creus
355 que la Murga pot mostrar als participants com a formes d'actuar davant la
356 problemàtica de l'habitatge o de treball, sortint de la Murga, sabent primer que
357 poden fer alguna cosa davant la problemàtica de l'habitatge i després tenir clar
358 com?

359 **N:** Sí, sí, ho he entès. No sé com contestar-te, perquè això depèn molt de la
360 persona. Nosaltres tampoc crec que donem recursos útils davant d'això, perquè
361 al final som infants menors d'edat i crec que tampoc som les persones que hem
362 de donar-los com a cada públic el resultat com està de bit diferent. Però sí que
363 ens intentem ensenyar que hi ha com moltes rames per formar-hi part. També
364 ens intentem molts cops motivar de fer la Murga a la vostra ciutat. A totes les
365 ciutats posa una burra, perquè totes tenim les seves coses. I també els
366 ensenyem com... Els ensenyem com és la PAH, que hi ha tres sindicats de
367 l'habitatge i els ensenyem com explicar una mica què és el que hi ha. Com entrar-
368 hi, com no entrar-hi? Aquí ja no ens hi fiquem tant, perquè això cada persona un
369 cop s'ha de fer la Murga si s'hi vol informar. Jo crec que és un pas per entrar en
370 aquest món, un pas per dir ja que està problemàtica i si realment més tenen
371 aquesta problemàtica, jo vull fer-hi tot. I ara sí que ens motivem molt a
372 empoderar-se i a que vegin que ens som útils per a aquesta societat i que
373 realment podem fer algo, si volem. Doncs dins d'aquí, nosaltres intentem tot això
374 empoderar-los, però ja cadascú...

375 **P:** Vale, i ara entrem més com en el bloc de final de l'entrevista. Heu trobat
376 dificultats alhora de fer la planificació pedagògica del projecte?

377 **M:** Bé, nosaltres, cap a la planificació pedagògica crec que no és la dificultat
378 major, però sempre tenim com un dubte allà, que és l'assistencialisme. Per a
379 nosaltres és el dubte principal, com arreglar-lo. Som conscients que és un
380 projecte assistencial perquè actuem en una part curta de temps, però sí que
381 intentem, i ho estem intentant sobretot des de l'any passat, que és que durant
382 l'any continuem tenint contacte amb aquests usuaris, els anem a veure, veiem

383 que el pis... Fins i tot algun cop ens han dit que això no s'ha acabat i que ens
384 podríeu dir com fer-ho, i nosaltres ens ho ensenyem, no? Intentem mantenir
385 aquest contacte, però també és veritat que hi ha gent que no és possible perquè
386 hi ha usuaris i usuaris. Hi ha usuaris que tenen més el projecte i n'hi ha altres
387 que no tant. O en una escala, al final viuen molta gent, i potser hi ha gent que sí
388 que ho intenta, però aquest és el nostre inquietud present al nostre dia a dia, que
389 és el nostre gestionar-ho de vegades. Però al final també creiem, acabem amb
390 la conclusió, que també són necessaris aquests projectes perquè millor això que
391 res. I si al final, com al final és un aprenentatge de servei, el que queda després
392 també és prou important. No és únicament el fet de rehabilitar el pis. Intentem
393 agafar una mica això, però sí que és una cosa que ens agradaria com intentem
394 enviar. Per això, la xarxa en serveis socials, per poder intentar mantenir aquest
395 contacte i veure que tot estigui funcionant bé. I per això no agafem també usuaris
396 a l'atzar sinó que intentem guiar una mica per allà perquè hi hagi un seguiment.
397 És un gran dilema, sobretot en els projectes d'aprenentatge de servei. No estem
398 fent assistencialisme o voluntarisme, saps?

399 **P:** Sí, sí, totalment. Ara sí que et faré una pregunta que m'has contestat una mica
400 en diversos moments d'entrevista, no? Però creieu que la Murga és replicable en
401 altres contextos?

402 **M:** Jo sí, jo opino, personalment i des de l'equip, que sí, que la Murga... Segur
403 que té sentit en molts altres espais, potser a pobles que no, però en la majoria
404 que sí que t'he sentit, que l'únic que necessites són ganes i ficar-te en contacte
405 amb qui creus que et pot ajudar. I de veritat que al final és el l'aprenentatge pel
406 servei i que ja... actualment els habitatges estan denigrats que calen mans a tot
407 arreu

408 **P:** Total. I quin valor afegit creus que té les problemàtiques relacionades amb el
409 dret a l'habitatge a través de l'escoltisme?

410 **M:** Jo crec que... Sí, l'escoltisme ens dona uns valors, ens dona una disciplina,
411 perquè jo constantment penso que també ens la dona, i uns valors que al final
412 tots compartim. Llavors quan tu t'uneixes amb altra gent que està en el mateix
413 moment que tu, en la època de pioners, t'empoderes moltíssim. T'empoderes tu
414 i el del costat, no? El veure que no ets l'únic que està en un cau, que està fent

415 això, veure que hi ha altres gent com tu en altres llocs del país i que els dos tenen
416 inquietuds molt semblants. A part de fer xarxa, que crec que és superimportant,
417 crec que formar part de l'escoltisme ens dona uns valors i una identitat que això
418 ens ajuda a l'amor. Perquè si tu haguessis d'anar com una persona individual a
419 fer un projecte així, no veuries que... No et donaria la seguretat que t'enredere,
420 però en un cau saps que sempre tens el teu cau, saps que sempre ets escolta...
421 Per mi et dona una seguretat com a infant, com a jove i com a cap, com a
422 qualsevol cosa, a l'hora de fer el projecte.

423 **P:** Total. I ara si que sigui l'última pregunta, de cara a l'any que ve, què creus que
424 s'hauria de millorar l'amor respecte a aquest any?

425 **M:** Nosaltres de cara a l'any que ve, bueno, algo que creiem que s'ha de millorar
426 és el nostre calaix econòmic. És així, i és una realitat, la Murg no volem guanyar-
427 hi més perquè no volem guanyar-hi però tampoc en tenim. Al final, si sortíssim
428 perdent, recauria sobre les nostres mans. Al final, hi ha un aspecte econòmic que
429 és prou important i almenys no el tenim. Després, cada any ens replantegem i la
430 primera reunió de l'amor sempre acaba parlant de l'assistencialisme que
431 tornarem a recaure i a pensar-ho perquè potser d'un any a l'altre ens han canviat
432 les nostres visions, com tornar-hi, i potser el que ens ha costat més és que la
433 gent sàpiga la importància que té l'amor. És a dir, aquest any hauríem de ser una
434 quantitat de caus que al final no hem set, perquè hi ha gent que a última hora
435 s'ha baixat d'aquest projecte. I al final no és un projecte que sol depèn de
436 nosaltres, nosaltres també depenem molt dels infants i joves que som. Gràcies
437 a això podem fer una activitat o en podem fer una altra. Fem veure els
438 agrupaments, que és un projecte prou important per acceptar-lo o no en un últim
439 moment. És una altra cosa que com a equip creiem que hem de millorar. I més
440 o menys seguir com estem fent ara. I ja està perquè els infants i joves són molt
441 contents i sobretot que tothom que vingui amb la motivació com han vingut els
442 d'aquest any.

443 **P:** Total, que guai. Una última pregunta, a nivell de finançament, com ho feu?

444 **M:** Els infants i joves paguen 70 euros com a campaments de primavera. A partir
445 d'aquests 70 euros fem el menjar, perquè l'equip Murga també és intendència.
446 Compren el material, terapisos, pintura, i no ens donen per més. No ens donen

447 per més els diners. Actualment és tot finançat per els infants i joves. Ens
448 encantaria poder, com que no som una entitat no podem demanar subvencions
449 i fins ara l'ajuntament no ens havia vingut a dir res. Ara sí que ens han vingut a
450 dir alguna cosa que podem parlar, ni del material, de la pintura, no sé quants. Tot
451 és molt parlat, aquí ja que facin alguna cosa ja ho veurem.

452 **P:** Total.

453 **M:** Al final és totalment autogestionat. Si volen que siguem part de l'Ajuntament
454 aquí també ens hem de pensar, perquè fins que un punt nosaltres volem formar
455 part d'això. També és un altre dilema.

456 **P:** Per la meva part ja està. No sé si voldries afegir alguna cosa o alguna
457 puntualització.

458 **M:** No, molt bé.

Annex 8: Transcripció de l'entrevista al cap-educador del grup de participants

P: Vale, està gravant... Vale, comencem l'entrevista. Qui ets i quin rol tens dins de la Murga?

E: Vale, jo soc l'Eloi, el cap de pioners d'unitat del Mafeking i jo vaig ser un dels caps dels nens del Agrupament M. que van anar a la Murga.

P: Perfecte. Vale, com vas conèixer la Murga?

E: Jo, quan era pioner, una amiga meva em va explicar el projecte, li va proposar la unitat i vam decidir que fos com el nostre objectiu d'aquell curs. Llavors jo vaig viure a la Murga fa uns cinc anys o així, aproximadament, cinc o sis anys, i una mica des d'aquell moment, sempre visualitzava que quan tingués la unitat gran del meu cau, doncs retornés el que ja havia rebut per part de la Murga. Va tot bé. I...

P: Vale, si m'has explicat com una miqueta el què va fer que com a equip del cap de pioners us plantejàveu participar. Vale. Llavors, arriba el moment, no?, que esteu fent el projecte i les idees del projecte amb els pioners, m'imagino. I presenteu aquesta proposta, no?, quina reacció van tenir els pioners?

E: Nosaltres ja havíem com plantejat altres tipus de projectes perquè no sabíem molt bé si estava activa o no la Murga, per allò que havíem escoltat. I ja hi havia comentaris propis dels pioners a partir d'una reflexió que sí que vam fer als caps com dirigida cap a, doncs potser trobar una empresa més encara de caire social. I llavors quan els vam explicar aquest projecte i també motivant una mica des de la nostra pròpia vivència, doncs vam veure que potser era el que quadrava més a nivell de practicitat, que a nivell pràctic era molt directe la incidència que feies i una vegada era com un tema molt nou potser per a ells i això jo crec que els va motivar molt.

P: I ara com ja si que entrant més en el tema, els pioners envien la carta, la Murga diuen que sí i us envien les activitats prèvies, em podries explicar com van funcionar aquestes activitats amb el grup?

E: Sí que és veritat que ja per si tenim una unitat petita, eren 6 infants en el moment, després va arribar una persona nova que va venir a Murga. I llavors sí

32 que ens va passar que ens va costar molt trobar l'espai, als caus no hi ha suficient
33 gent per fer-les, tenint en compte que hi havia algunes que sí o sí les havia de
34 fer tothom. Llavors com han comentat abans els joves, els pios,... Vam fer dues
35 activitats, la primera va ser la de mirar pel·lícula, que és justament perquè
36 arribaven tard uns nens que no la vam veure sencera, però sí que és veritat que
37 la reflexió que es buscava amb l'activitat, que era... bueno, l'activitat consistia en
38 que cadascú s'havia de centrar en uns dels personatges de la pel·lícula i llavors
39 cadascú parlava des de la perspectiva que estava com focalitzant-se. I jo crec
40 que sí que van entendre una mica el missatge i van entendre el contrast que
41 generava la trama de cada personatge, però com ha dit l'Arnau, si et miraves la
42 pel·lícula sencera sí que pot ser la reflexió més social i més del context, sí que
43 es veia més i no era tant com moments concrets. I després l'altra activitat va ser
44 treballar sobre el nostre barri, districte... i una mica veure com estava l'espai de
45 cuidat, si hi havia serveis per ben distribuïts o hi havia zones com pitjor i crec que
46 aquesta sí que va estar molt bé i la van tirar molt.

47 **P:** Llavors d'aquestes activitats prèvies podries destacar algun aspecte que hagi
48 funcionat molt bé?

49 **E:** Jo crec que sí, l'efecte com contrast que genera sobretot la segona, que jo
50 crec que era la més concreta i que més tocava la murga, perquè tal qual arribaves
51 feies el mateix però al barri de la Mariola. Crec que aquesta funciona molt bé pel
52 contrast, per donar-se compte d'on parteixes, la teva realitat i per donar-te
53 compte de com les estructures de barri com realment poden afectar el dia a dia,
54 encara que sigui d'una manera més inconscient a vegades, crec que sí que li
55 genera com aquest impacte.

56 **P:** I algun aspecte que es podries millorar a aquestes activitats?

57 **E:** Si... Estic pensant, eh? Si jo crec que potser en activitats com pensades per
58 grups molt grans, i en el nostre cas que eren menys infants, perquè ens hi vam
59 trobar que la majoria no les podien fer, també és molt circumstancial, però potser
60 eren activitats que requerien de molta energia i de molta reflexió, i que en grups
61 petits a vegades és difícil estimular. Per exemple la pel·lícula era una bona
62 alternativa per això l'havíem escollit, però sí que és veritat que ens va costar una
63 mica com trobar quina activitat realment podíem fer-la al cau.

64 **P:** A tope. Arribant cap a la primavera i ens trobem que estem anant al cap de
65 treball, no? Llavors, un cop dins que has començat al cap de treball, quin rol teniu
66 als caps?

67 **E:** Realment no ho sabíem, sí que ho anàvem parlant per les reunions, però és
68 una cosa que es tantejava molt, també perquè, per allò que ens van explicar la
69 gent de la Murga, és el segon any que ho organitzen elles. Llavors també havíem
70 fet com l'experiment, ja estàvem com reconstruint una mica o remodelant
71 l'estructura i les jerarquies i tot això. Llavors, com al final ho vam portar, la Murga
72 va deixar... L'equip Murga va deixar molt d'espai a nivell de coordinació, de portar
73 infants, de responsabilitat, i sento que a nivell d'infants i a nivell de l'equitat del
74 dia a dia érem totalment responsables nosaltres, i a nivell logístic sí que hi ha
75 pràcticament totalment l'equip Murga i en aquest sentit sí que hi havia una feina
76 que, clar, no podrien fer-la si no estiguessis allà.

77 **P:** I ara més parlant sobre els pioners, des del punt de vista del cap com a
78 referent educatiu, com valores la convivència que van tenir els pioners amb els
79 habitants dels pisos, si és que has arribat a veure-ho?

80 **E:** Sí, com funciona és que els capss es distribueixen als diferents pisos i
81 escales, per tant, tens una visió molt concreta del que tu vius i vas escoltant com
82 està portant la resta, Llavors jo parlaré més com de la meva pròpia, que jo sí que
83 vaig tenir un pis complicat en el sentit que vam començar a tenir una mica de
84 conflictes amb el... bueno, era una escala, però el que estava com més implicat
85 era un senyor en concret, el Jesús.

86 **P:** Era Jesús el Paleta?

87 **E:** Sí, sí, el Paleta. I llavors, va ser una mica complicat, però sento que
88 pedagògicament era com molt fructuós, o sigui, sí que ens vam trobar que la
89 frustració, com volíem una mica acabar-la i controlar-la des del punt adult, però
90 sí que vam deixar una mica que siguin els infants, els joves, el màxim possible,
91 qui fessin la gestió i qui es coordinessin i a vegades també s'enfadesin o es
92 frustressin i no volguessin parlar amb ell, llavors, sempre jugant una mica amb
93 quan deixes i quan no deixes i quan has entrat tu i no, però sí que és veritat que
94 va ser com una mica frustrant, el que sí que tot va haver-hi com una evolució

95 realment es va anar com encarinyant, l'usuari també va fer un canvi i un
96 reconeixement del que s'havia equivocat i crec que això va ser molt bonic.

97 **P:** Em fa molta gràcia perquè el Jesús el Paleta m'ha sortit a les tres entrevistes.
98 Increïble.

99 **E:** No, jo em vaig enamorar. De fet, això ja out of entrevista, jo vaig quedar a la
100 meua llet per fer un cafè, em vaig tornar a anar allà i de fa poc. Em vaig enamorar.

101 **P:** I com valors també la implicació que van tenir els pioners a l'hora de fer la
102 feina?

103 **E:** Sento que pot ser, també, idealitzar com vaig viure jo, però sí que sento que
104 a vegades sabia com d'arrastrar molt d'ells. Si el model una mica de voluntariat
105 passa molt perquè siguin ells qui facin la gestió i decideixin quin material
106 necessitem ara, què pintem primer i què segon? Parlem amb els usuaris. I si que
107 és veritat que va venir bastant els moments d'haver-los de dir que toca fer això,
108 com deien. Estaven com cansats de fer feina, però pot ser més conscienciació
109 prèvia, no? Caldria, en aquest sentit, de la feina que es faran i sentit de la
110 responsabilitat. Però bé, una mica el típic que t'hi frustres com a cap, però tampoc
111 va suposar que no volguessin fer les coses, simplement van ser més nens o més
112 com raiers, a vegades que potser el que t'esperes un pio. Però ja està.

113 **P:** I quins aprenentatges veus que han obtingut els pioners arran de participar a
114 la murda?

115 **E:** Jo crec que és totalment guanyar com a autonomia, com a persona a l'hora
116 de pensar, a l'hora de veure l'impacte que pots tenir, com independentment de
117 qui t'està dient fes això o fes allò altre. O sigui, era com adaptat per la persona,
118 el propi pioner, si es volia implicar més o menys, si volia parlar o no. És un
119 voluntariat que no et força a fer res, sinó que dona molt d'espai i moltes eines
120 per parlar, per fer el propi servei. Llavors, en aquest sentit, crec que els va obrir
121 com moltes portes.

122 **P:** I a nivell de persones com a pioners, has adaptat algun canvi tant en l'actitud
123 i de valors?

124 **E:** Sí, sento que, com potser s'ha vist a l'entrevista ja, crec que ja eren joves que
125 anàvem, teníem molt de discurs, però sento que havíem fet els primers vols i

126 aquí ja és com han après a volar, ja tenia les seves idees i són reflexions que jo
127 també vaig arribar com a pioner i que sento que en cap moment li he posat cap,
128 ni l'hi he posat ni ha hagut de punxar perquè les han trobat com ells mateixos.
129 Crec que en aquest sentit sí que han après a ser molt més crítiques amb el seu
130 entorn.

131 **P:** Ara entrem més en una sèrie de preguntes que parlen més de la Murga però
132 des de la perspectiva de la justícia global. Volem preguntar si, com a agrupament,
133 coneixeu què és l'educació per la justícia global?

134 **E:** Sento que no, ni ara segurament encara no en tenim com la suficient
135 consciència. Jo sento aquestes coses molts cops, es fan més sense voler que
136 des de la consciència, però ara li estàs posant un nom i se'n veuen coses i
137 segurament tot el que toquem és el que hem xerrat o hem treballat d'alguna
138 manera, però no sento que sigui com un agrupament que ha sentit tant el discurs,
139 sinó més com en l'activitat l'lor. No diria que no, però tampoc et diria com que
140 tenim un discurs molt formulat en aquest sentit.

141 **P:** O sigui que diries que treballar-la, la pot treballar en certa manera?

142 **E:** Sí, sense saber-ho al final. Com que a vegades també està una mica barrejat
143 amb la pròpia activitat i no te n'adones de la inèrcia.

144 **P:** Llavors creus que la Murga, tal com s'ha plantejat aquest any, ha permès que
145 els pioners tinguin un espai per entendre quines problemàtiques hi ha al voltant
146 de l'habitatge?

147 **E:** Sí, 100%. Crec que, un altre cop comparant, però ho vaig comparar molt, però
148 comparant amb la Murga que vaig fer jo, sento que també li van donar un focus
149 molt gran al barri i al propi voluntariat. Crec que enlloc de menjar-se tant el cap,
150 es va obrir molt a donar el tema d'ocupació, els temes de la Valdufa, que feien
151 un festival, la incidència a través de l'art, de generar comunitat. Crec que m'he
152 perdut. Quina era la pregunta, exactament?

153 **P:** Creus que la MURGA, tal com s'ha fet aquest any, ha donat espai als pioners
154 perquè reflexioni i entenguin les problemàtiques que hi ha al voltant del dret a
155 l'habitatge?

156 **E:** Per la varietat que li han donat, perquè així generes un discurs més complex
157 que si no aquesta persona està malament, aquest barri està malament, hi ha
158 alternatives a nivell d'ocupació, coses d'aquest estil.

159 **P:** Creus que la MURGA treballa la perspectiva de gènere d'alguna manera?

160 **E:** Una altra cop, i sobretot en educació i en lleure, es fa moltes coses sense ser
161 conscient. Jo sento que només per a nivell organitzatiu i estructural de com m'ha
162 estat format l'equip de la Murga, sento que això ja genera com... potser no
163 treballa des del voler xocar o voler destacar-ho, però sí, sento que de manera
164 orgànica el fet que estigui tan equilibrat al grup, totes les veus escoltin d'una
165 manera molt igual, sí que genera com unes dinàmiques i genera una manera de
166 treballar al servei. Pot ser amb aquesta perspectiva de gènere que potser ni se
167 la tenen treballada com a equip, però ja pel simple fet de com estan organitzats,
168 hi ha aquestes dinàmiques com més positives o més impossibles.

169 **P:** I també creus que la MURGA pot fer pensar als pioners sobre models
170 alternatius de tinença d'habitatge que puguin donar com a resposta a la crisi que
171 hi ha actualment de respecte a l'habitatge?

172 **E:** Sí, sento que pot ser com, i crec que per de la gràcia de la MURGA, és que
173 no és un voluntariat que es responsabilitzi en el sentit de voler arribar molt lluny,
174 sinó crec que la gràcia de la Murga és que, no sé com dir-ho, plantar semilles i
175 obre portes que l'infant ho vulgui descobrir pel seu propi compte. És a dir, si
176 t'explica la preocupació, però no ho posa com al centre. Si vas a un pis, però no
177 et posa al centre, que ha de ser això i ha de ser així. La Murga sempre és com
178 un mitjà cap a, una reflexió cap a voler trobar més. Llavors, en aquest sentit, et
179 senyala cap a una direcció, però no et força a dir que he trobat la solució, perquè
180 tampoc hi ha una solució al final.

181 **P:** I per acabar aquest bloc, creus que la Murga pot mostrar als pioners maneres
182 d'actuar respecte al tema de l'habitatge i al propi camp de treball? Com no
183 quedar-te amb per arreglar aquest tema, has de pintar pisos... Ja m'entens cap
184 a on va la reflexió.

185 **E:** Jo crec que sí. Crec que és que per la majoria, segur que sí, és el seu primer
186 contacte a mobilitzar-se, a organitzar-se, a fer servei, a viure en comunitat i al

187 seu entorn, i llavors sento que com en general tothom surt molt content, això et
188 porta una inèrcia que a l'edat que estan, com ser per sent que si de una manera
189 o una altra arribaran a voler fer més. No sé si més.

190 **P:** I últimes preguntes per acabar, creus que la Murga és replicable en altres
191 contextos?

192 **E:** En altres contextos territorials, podria fer la Murga a qualsevol lloc? Sí, 100%.
193 Crec que és un projecte tan obert que només necessites fer el calni que sigui
194 com pintar, podria ser altres tipus de serveis, que per mi l'essència de l'aigua i el
195 que és replicable i té aquesta flexibilitat que sorgeix més des d'un punt de
196 connexió i crec que hi ha molts punts on aquest servei és necessari i aquest
197 servei pot crear una connexió que en conseqüència generi reflexions de diferents
198 temes socials que siguin necessaris i que toquin molt el territori que sigui. Jo sí
199 crec que és replicable.

200 **P:** Quin valor ha afegit de treballar la problemàtica de l'habitatge des de
201 l'escoltisme?

202 **E:** Crec que l'escoltisme vella per al treball en comunitat i sempre està treballant
203 des del grup. Per tant, sento que el fet que es faci des de l'ideal escolta fica molt
204 més fàcil que els joves vulguin ser com conscients de la realitat, conscients del
205 grup amb qui ho estan fent, conscients de com gestionar les persones, no només
206 qui està fent el servei, sinó qui són usuaris d'aquests habitatges. Sento que
207 aquesta consciència i aquest treball feina prèvia donen que es pugui generar
208 aquesta proximitat i aquesta confiança i sense el mètode d'escoltar seria diferent
209 aquest tipus de voluntariat, o menys accessible aquesta connexió que genera
210 amb el territori. Jo ho he fet. Jo crec que és un voluntariat que no és un voluntariat
211 que està fet per certs agrupaments, sinó que els agrupaments el fan i per tant
212 sempre té utilitat. És com tothom es pot aprofitar, siguin els interessos que tinguin
213 els pios, els joves, i si jo crec que realment com qualsevol grup de pios li pot anar
214 bé com fer aquest voluntariat.

215 **P:** Què milloraries de la Murga en les propers edicions?

216 **E:** Sí, és una cosa que vaig parlar molt entre caps i amb l'equip Murga, però crec
217 que la feina prèvia als Caps potser li podria donar més reforç, ja que sento que

218 com més forta és la connexió i anar en la direcció de l'equip de caps i hi ha com
219 aquestes sinergies i això genera bones sinergies amb l'equip Murga. Pots arribar
220 a un punt més concret i més comú com a caps. Per exemple a nosaltres ens va
221 costar molt quedar, va ser difícil organitzar-se a l'hora de fer la prèvia i coneixe'ns,
222 i això que va haver-hi bon enteniment durant la Murga, però sí que hi havia molta
223 incertesa de com funcionariem com a equip de caps i no saber molt bé com les
224 idees de cadascun, i llavors això, crear cohesió i generar més espais i flexibilitat
225 potser en aquest sentit.

226 **P:** Tot bé, per la meva part ja està, no sé si vols afegir alguna cosa més.

227 **E:** Així com a reflexió del meu punt d'haver-ho viscut és als dos costats. Em sento
228 que... Jo sabia que hi ha algo més i trobaria, però sento que és un voluntariat
229 que canvia totalment amb qui ho fas i és únic en cada experiència que tens. No
230 és com llegir-te un llibre i tornes i t'estàs llegint el mateix llibre, perquè cada
231 vegada connectes amb realitats diferents i a mi com a jove també m'ha estimulat,
232 també m'ha motivat, he trobat punts que potser no havia trobat com a nen, com
233 a pio, i que crec que també us recomano no només per unitats sinó per als propis
234 CAPS, perquè crec que necessitem viure coses així i necessitem trobar aquestes
235 reflexions i fer-ho amb altres caps al costat i amb altres infants. És enriquidor. En
236 iguals parts com a nen, pio com a cap.

237 **P:** Moltes gràcies.

1 **Annex 9: Transcripció del grup de discussió de participants**

2 P: Vale, gravant... Vale, sí que haureu de parlar una mica més fort, però...

3 J1: Sí, d'acord.

4 J2: Està bé.

5 J3: Sí, sí, ok.

6 P: Vale, llavors, per començar, em podreu explicar en què consisteix la murga?

7 J1 Nosaltres vam anar a la murga a fer una reconstrucció d'hogars que estaven
8 en una situació especial. Per exemple, jo vaig pintar parets, vaig massillar i en si
9 vam llimar a les cases. Vam conèixer la gent que viu allà i va ser una experiència
10 molt interessant.

11 J2: Sí, no només va ser com pintar cases i massillar-les i tal, per poder pintar
12 després, sinó que jo el que vaig fer va ser pintar una escala sencera d'un edifici.
13 La tenien molt mal cuidada i ens van ajudar molt. De fet, els veïns allà, els que
14 estaven fent caps de l'escala, ens van donar begudes i van ser molt generosos.
15 Va ser guai. Va anar molt bé, sí.

16 J3: També vam fer algunes activitats per complementar tot el que treballàvem
17 amb els usuaris. Fèiem activitats, vam estar tenint una xerrada amb una entitat
18 contra els desnonaments. Ens van explicar una mica com estava estructurat el
19 barri on estàvem treballant, fent el voluntariat.

20 P: Estàven al barri, també?

21 J3: Sí, una entitat que fèiem voluntariats, que fèiem teatre, activitats així
22 complementàries de caire social. Al final van venir els polítics a que li donéssim
23 idees de on podríem millorar.

24 P: A tope. A mi m'han xivat que per anar a la Murga havíeu de ser vosaltres, com
25 a pioners, que havíeu de dir "ei, que volem anar a la Murga! Per què vau decidir
26 que els campaners de primavera vostres fossin anar a la Murga i no a un terreny
27 d'acampada

28 J2: La nostra empresa del curs, el nostre projecte, diguem-ne, era ajudar a fer
29 coses de la caritat i d'ajudar com qui ho necessita. Ja hem fet alguna cosa de fer

30 recollides d'aliments i tal, però també ens vam centrar en això i els nostres caps
31 ens ho van proposar i vam dir, mira, endavant.

32 J1: Altres coses com continuar en el que deia el meu company, la Murga va ser
33 una idea que ens han ofert els nostres caps, però entre moltes opcions. Una altra
34 opció que vam fer va ser un menjador d'aliments.

35 *(En aquest moment ve una batucada a la plaça on erem. Aturem la gravació i*
36 *busquem un carrer més tranquil on podem seure i parlar sense soroll ambiental).*

37 P: Doncs reprenem, vale, llavors, havíem parlat una miqueta perquè havíeu
38 decidit anar a la murga però ara també m'interessa saber, valeu, envieu la carta
39 de motivació a la murga, a tota la pesca...

40 J2: Està gravant?

41 P: Sí, estic gravant, envieu la carta de motivació i us diuen, ei, podeu venir a la
42 murga, no sé què, llavors què esperàveu trobar-vos allà?

43 J2: A mi em van dir que seria sobretot molt rehabilitar-ho molt, de reconstruir-ho
44 quasi, jo pensava que destruiríem parets i construiríem parets, però que ni per a
45 soma, diguem-ne, però al final ha sigut una cosa molt més senzilleta i no sabia
46 que estaríem fent-ho amb altres caus, o bé, sí, però pensava que seríem
47 moltíssims caos, com que quasi que semblava un lloc d'obres, tot ple de caus,
48 però al final ha sigut més de fer un interiors i jo pensava que seria més d'una
49 esplanada directament, saps?

50 P: I fer-ho amb altres caos, com ho valores? Creus que és positiu?

51 J2: Sí, sí, sí, sí, ha sigut súper guai, a sobre, era molta més gent perquè nosaltres
52 som, vam ser quatre que vam anar-hi perquè som molt poquets i altres caus
53 també eren quatre, al final tots junts hem fet, hem pogut aconseguir el que volíem
54 i tota l'ajuda i a sobre conèixer més gent i has estat molt de temps amb aquesta
55 gent treballant i pintant i massillant que al final tota aquesta conversa que fas
56 perquè no hi hagi silenci, acabes fent amics i molt, molt, sí, sí.

57 J1: Jo el que pensava és que la gent no seria tan bo d'acolliment sinó que
58 s'estaria pitjor perquè té molt mala fama el lloc on vam anar, però quan em vaig
59 donar compte que eren com persones normals en la seva vida i que suavament

60 els acabava millorant les cases perquè no tenien els recursos per fer-ho, Em va
61 semblar una gran idea comunitària i que s'hauria de fer més, jo penso.

62 J3: Jo, bé, al final el que m'esperava és el que em vaig trobar, és a dir, doncs
63 gent en situacions complicades que al final necessiten algú que el doni un cop
64 de mà, però realment el panorama que et trobes un cop ja ets allà és més això
65 que més del que tu t'esperes en un primer moment.

66 P: Total. Però coneixeu el barri de la Mariola abans de la burra?

67 J3: No.

68 J1: No.

69 J2: A Nosaltres ens vèiem dir que era comparable a la mina de Barcelona. Jo mai
70 he estat a la mina, només m'han dit coses, i pel que em va dir el meu pare fa uns
71 anys, 20 anys fàcil, que em va dir que hi havia com contenidors amb el alquitrant
72 que estaven per cremar per tenir calor, jo pensava que la Mariola serà com la
73 mina, i dic que serà com un camp de batalla quasi, però no ha sigut per tant.
74 Estava molt brut, diguem-ne, però això, bueno, ja diré més d'això en una altra
75 pregunta, bé, suposo, no? I, bueno, això, sí, sí.

76 J1: La mateixa experiència que ell

77 P: Vale. Està bé. Vale, i llavors també m'han dit que abans d'anar a la murga van
78 fer unes activitats al Cau, no?

79 J3: Sí.

80 P: Em podrieu explicar què era aquestes activitats?

81 J1: Sí. Vam veure una pel·lícula que ens van recomendar els de la murga per
82 veure com persones que vivien en el mateix joc cadascú agafava un camí
83 diferent, depenent de les seves eleccions i de com ens tractava el joc. Va ser
84 molt reflexiva.

85 J3: També ens van demanar que féssim una anàlisi de la ciutat de Barcelona pels
86 diferents barris indicant els punts que consideràvem aquí ja és una zona una
87 mica més pobra, aquí trobem entitats de caràcter cultural, centres cívics, serveis
88 per veure així una mica com és Barcelona a nivell estructural dels habitants.

89 P: Vale. I aquestes activitats creieu que us han servit o...?

90 J2: Sí i no, perquè jo no sabia massa d'altres barris de Barcelona i vaig aprendre
 91 bastant, però la pel·lícula la vam veure i no vam tenir massa temps per veure-la
 92 sencera i vam acabar només veient una miqueta la introducció i després el final.
 93 No vam aprendre massa, però era més o menys per saber com serien un barri
 94 pobre i més o més la idea me la vaig fer.

95 J1: Semblant, però jo, per exemple, com que no soc de Barcelona em va servir
 96 molt més saber quins barris tenien més problemes, quins no, i la pel·lícula en si
 97 me la vaig tornar a veure a casa i va ser un mes útil, un cop me l'havia vist passar.

98 P: La vas veure amb la teva família?

99 J1: No, sol.

100 J3: Eren activitats senzilles, però que convidaven a la reflexió i trobo que és una
 101 bona manera d'impulsar una visió més enfocada cap a donar-nos una mica de la
 102 situació que podem trobar.

103 P: Ara sí que vull parlar més sobre la Murga, del camp de treball. Us volia
 104 preguntar com va ser la convivència amb les persones dels habitatges. Com va
 105 ser l'inici, el durant, quan us vau acomiadar, què tal?

106 J2: Al principi, quan ens vam anar, ens van fer fer un tur de tot el barri, per posar
 107 aquí un lloc turístic, aquí hi ha comerç, aquí hi ha un comerç o coses del estil, i
 108 mentre estàvem fent la volta, a un altre grup els van cridar que se n'anessin fora,
 109 com dues persones i no van passar per allà, però van ser com un grup de quatre
 110 persones que ens va cridar, bueno, a ells, però tots en general, que ens anessin
 111 fora. Després, quan anàvem passant, jo i el meu grup, mentre estàvem mirant
 112 tots els llocs i locals, ens va venir dos nois d'entre la meva edat, que són 16 i 20
 113 anys, que ens van preguntar què fèiem aquí, i bueno, més o menys com un mini
 114 interrogatori, i nosaltres vam dir, bueno, però molt tranquil·lament, com un
 115 somriure a la cara, no era res agressiu, i els vam dir "no, estem mirant així el
 116 barri i tal, per conèixer'l" i doncs li va cridar a la senyora que tenia al darrere, o al
 117 seu grup que tenia allà, que estaven sentats amb cadires de plàstic, que els deia,
 118 "no, Pilar, que estan aquí para ver el barrio", i ja està. Els vam dir "estem mirant
 119 llocs interessants i tal", i jo deia, ah, doncs hi ha un rosario a la izquierda, Ens

120 van ajudar i resulta que sí, bueno, no hi havia un rosario, però sí que hi havia
121 una església, que suposo que és el que es referia, que al final, no només ens
122 van donar la va benvinguda de forma més o menys amable, sinó que a sobre
123 ens van ajudar en el que volíem fer,

124 Sí, sorprenentment, bé, després els veïns, els que jo els hi vaig fer la pintada de
125 l'escala, com ja he dit, van ser molt amables, ens van oferir moltes coses, ja sigui
126 begudes, ja sigui ajuda, i ens van dir que si volien ajudar-nos, que els hi
127 deixéssim ajudar-nos, però no teníem pinzells o tal, i els vam dir, bueno, si la
128 pròxim tenim més pinzells, ens ajudeu, tal, i, però també ens van deixar rentar-
129 nos les mans, posar-nos aigua a la cara, ens van deixar moltes com, és que
130 només ho sé dir en castellà, herramientas, com se'ns diria, eines, i, o sigui, de
131 cara a això, jo em vaig sorprendre moltíssim que la gent, com a mínim, que els
132 està pintant l'escala, ens van ajudar moltíssim i van ser com superamables
133 moltíssim, i quan ens vam anar, els vam donar una foto, i es va dir, ai, tal, bueno,
134 mantindrem aquesta escala molt neta, ja ho veureu, que us torneu a passar, que
135 sou benvinguts, tal, sí, superamable a tothom.

136 I pel carrer, quan estàvem anant de portar les pintures i les eines al centre on
137 estàvem dormint, fins als pisos, va haver-hi molta gent que, va haver-hi un nen
138 que ens va preguntar si érem gitanos o érem payos, i jo vaig dir, jo soc payo,
139 crec, i ell va dir, “yo soy gitano”, i jo li vaig dir “jo no” i ell va dir “pues eres payo”.
140 I bueno, el cas és que ens anava a dir com alguna cosa, i després va l'amic del
141 gustat i diu, “ah, pero todos somos personas” tal, o és així, i va fent bastanta
142 gràcia. Però de cara a això, hi havia gent que era com, eren uns 50-50, o sou
143 superamables, o eren més o menys hostils, perquè va dir, mira la pintura, tal, ja,
144 ja, ja, no sé, coses de l'estil, però no va ser superbèlic, diguem-ne, superhostil,
145 però una mica, o sigui, no massa amable, alguns, la majoria sí.

146 J1: Jo en el meu cas vaig veure les dues monedes, que van ser l'escala i els
147 habitatges, vaig tenir aquesta sort, i quan vam estar a casa, a les escales, molts
148 veïns ens volien ajudar encara que no poguessin, dient “si podem, us ajudarem
149 a pintar els sostres”, que era complicat, i quan vaig estar en una casa, els de les
150 cases volien ajudar-nos a pintar, massillar, a fer tot, i quan nosaltres ens anàvem
151 deia, deixeu el material, que nosaltres continuem, i quan tornàvem ens donavem

152 compte, el dia següent, que havien acabat una paret sencera i sols. Van ser molt
153 amables, en els dos casos, encara que a vegades s'escoltava per fora
154 discussions, però dins de les cases van ser molt amables les persones, i era molt
155 bona gent.

156 J3: Sí, la gent del barri, al principi sí que es mostraran com més hermètics, no
157 són gent que estigui acostumada a que entri gent que no és del barri, però de
158 seguida es van acostumar i van ser molt acollidors, i respectar els usuaris,
159 nosaltres estàvem amb un home, i amb la seva família, al principi vam tenir molts
160 problemes amb ell, no volia que li pintéssim la casa, semblava que no li agradava
161 gaire, però el vam anar començant, i els últims dies fins i tot ens ajudava a pintar,
162 i quan marxàvem ens demanava que li deixéssim les pintures, i així seguia ell
163 una mica. Per tant, una transformació molt gran... Sí, des del començament fins
164 al final, l'actitud dels usuaris sobretot envers nosaltres, i com ells perseguien el
165 seu propi habitatge, vam veure una transformació molt gran. Molt bé, que guai.

166 P: Llavors, en global de tota la setmana que va estar, em podríeu dir quin és el
167 millor moment per a vosaltres de tota la Murga, i per què?

168 J1: Jo, el millor moment va ser quan les persones que li estaven ajudant van
169 reaccionar al final perquè et sents com realitzat, perquè estaven supercontents,
170 alegres de veure les cases tan netes, tan ben pintades, amb les parets sense
171 grafitis i tot això, per exemple, en el meu cas, que hi havia una paret amb un
172 grafiti, doncs, estaven supercontents perquè veien, se'n recordaven de com era
173 abans i com estava ara, i estaven supercontents del canvi que havien fet, i estaven
174 superfeliços que fins i tot van plorar. i que quan ells van fer la foto d'aquell va ser
175 millor moment.

176 P: I com et va fer sentir?

177 Em va fer realitzat, feliç, perquè veies el teu esforç, el teu esforç que la gent ho
178 valorava, i que tot el resultat donava un resultat en si.

179 J2: A mi, quan vaig acabar de pintar-ho, perquè vam veure la reacció, i després,
180 unes hores després, la mare d'un dels caps va fer com una superpaella, i tothom
181 va menjar paella, fins i tot va vindre un dels polítics als quals li vam oferir
182 suggerències, i vam estar tots els amics aquests que vaig fer jo amb això de pintar,

183 veient els polítics allà al costat de gent que era del barri, i els veus menjar, i els
184 veus com compartir aquest moment, i és bonic també, va ser molt bonic i crec
185 que va ser el millor moment.

186 P: I com et va fer sentir?

187 J2: No se, em vaig sentir com que hem canviat una miqueta la vida d'aquestes
188 gent, com a mínim, mínimament, però se'ls veia més feliços.

189 J3: Jo, el moment que més vaig disfrutar, va ser un cop ja vam acabar de pintar
190 i reformar tot el pis, perquè te n'adones que el que tu has fet va molt més enllà
191 d'això. És a dir, jo al principi em pensava una mica fins a quin punt estàs ajudant
192 tu a aquesta persona, perquè al final sí, li pintes la casa, però s'haig de tenir un
193 munt de problemes, i pensava que potser realment el que feies és una acció molt
194 limitada. Però un cop ja ho tens acabat, te n'adones que no és només el fet de
195 pintar-li la casa, és el temps que tu li has estat fent companyia a aquesta persona
196 i que l'has ensenyat que al final val la pena fer aquestes coses, prendre la
197 iniciativa perquè al final és el lloc on ells viuen i si no ho cuiden ells, llavors és
198 això, el moment que tu veus que realment el que has fet sí que l'ha ajudat.

199 P: Ara hem parlat com del millor moment i ara us vull preguntar l'altre, el pitjor
200 moment de la Murga, el que diríeu "és que no el vull revivre d'aquestes maneres".

201 J1: El pitjor moment va ser quan en l'activitat que deia el meu company on ens
202 van cridar donant una volta perquè vam veure tant la part que era millor com la
203 pitjor, que hi havia baralles de galls i que la gent que no sentia molt segura i et
204 cridava. Però sobretot eren molt les joves, allò és el que em va preocupar una
205 mica, que les joves si parlaven així no em volia imaginar el futur, però la gent que
206 era...

207 P: Com parlaven?

208 J1: Cridaven, ens van insultar una mica, ens deien "vete, vete de aquí", però hi
209 havia l'altra part que allò és el que em va sentir pitjor perquè sentia com si no
210 volguessin que estiguéssim allà ajudant-los. Va ser el pitjor moment per mi.

211 J2: Jo un dels pitjors moments et diria que més de no tant de la murga sinó com
212 les altres activitats que vam fer també de la murga, van ser moltes, ja va haver-
213 hi una activitat on ens van explicar molta història al barri, però era molt pel matí

214 i ens havíem de fer com un tour, i era molt pel matí i a sobre estava plovent i
215 doncs no vam poder fer el tour i vam fer-lo a dins en un lloc on feia molta calor i
216 clar, tothom es va adormir i vam estar tota l'hora o dues hores intentant no
217 adormir-los. Però temes de pitjor sensació diria més o menys al principi perquè
218 a mi em va quedar que eren cinc persones i doncs eren dues persones en un
219 pis, dues en un altre i a mi em va quedar pintar sol i vaig estar com una hora o
220 dues pintant sol sense parlar amb ningú i a sobre que hi havia moltes taranyines
221 que jo vaig pintar com el raconet aquest que hi ha sota de l'escala del primer pis,
222 bueno el baixos,i estava ple d'aranyes i vaig haver de fer molt de treball jo solet
223 va ser com, vaig reflexionar una mica però principalment va ser com, hòstia, fer-
224 ho sol no mola tant.

225 J3: Jo és a dir, no sé si diria que és el pitjor moment, però sens dubte el que em
226 va fer sentir més malestar va ser fent la valoració del barri quan ens explicaven
227 una mica el perquè estava tot estructurat com estava, tant doncs que no és
228 casualitat que es trobi organitzat d'aquesta manera, sinó que està preparat molt
229 meticulosament per aïllar aquesta gent, per deixar-la sense possibilitats de
230 reinserir-se a la societat perquè realment surts del barri i és un món diferent.

231 P: De fet, com que el barri que hi ha al davant de la Mariola és dels barris més
232 rics de Lleida, no?

233 J3: Sí, sí, és tot comerç, tota activitat d'això, és a dir, és superimpactant, sembla
234 que els apari un món i realment s'estan tocant, llavors tant doncs de lucrosament
235 planificat que està, perquè no hagi de sortir del barri, perquè es quedin allà, i
236 doncs certament a mi, adonar-me'n,,, em va provocar malestar.

237 P: Vale, i així com a global, us volia preguntar a nivell personal,
238 vosaltres quins beneficis n'heu tret de la Murga?

239 J1: Jo, per exemple, el benefici que he tret ha sigut conèixer la situació, veure
240 que la gent allà no és com diu la gent, no és una persona perillosa, potser hi ha
241 dos o tres que ho són, però tothom diu, és un barri molt perillós, sempre hi ha
242 baralles. Jo, per exemple, tots els cops que he anat caminant, potser era perquè
243 era de dia, però jo no he vist ni una sola baralla, i que la gent a vegades, potser

244 sí que et cridaven, però hi havia molta gent que era amable, que li feia molt mala
245 fama, i veure aquesta altra cara de la moneda em va fer reflexionar molt.

246 J2: La meva experiència, similar, perquè jo mai havia anat, com en algun
247 d'aquests barris que diuen que són perillosos de Barcelona, i m'esperava una
248 cosa que era un plan horribilíssim, i un cop vaig estar en un barri que m'han dit
249 que és similar. Jo mai he anat a la mina o coses de l'estil, però suposo que és
250 similar a la Mariola, i m'esperava una cosa horrible, i és veritat que estava molt
251 ple de brossa, hi havia gavies amb galls a dins, que un cop vam aprendre que
252 eren per lluites, tots ens van posar més o menys tristos, o galls directament que
253 estaven lliures, i estava tot molt ple de brossa, però no era un camp de batalla
254 com m'esperava que seria, i estava tot molt brut també, totes les parets estaven
255 molt brutes, però va servir com per poder posar-li una imatge a la imatge mental
256 que tenia jo del que és un barri perillós, entre cometes.

257 J3: Sí, jo més o menys igual, a part de tot el que hem comentat abans de l'ajuda
258 que tu estàs brindant a aquestes persones, també és una manera de
259 conscienciar-te tu mateix, de posar cara a aquesta situació que tu saps què
260 passa, però que realment no t'afecta de manera directa, i sempre m'han agradat
261 aquests temes, i em va agradar molt poder-ho veure més de prop.

262 P: Que guai. I a nivell d'aprenentatges, què creieu que heu après a la Murga?

263 J1: Jo he après a massillar, a pintar i a lijar molt, perquè la persona que jo tenia
264 a casa, a la casa a ajudar-me, era una persona que és un paleta, i em va ajudar
265 molt a la part de la massilla, com fer-la bé, i com no desperdiciar-la. I quan estava
266 a la escala, teníem el pintor que ens va ajudar molt a pintar el sostra, que va ser
267 la cosa que jo vaig patir, perquè era horrible perquè em feia un mal horrible el
268 coll. Aquella va ser la meva experiència d'aprenentatge i, a més, tota la part
269 social.

270 J2: Jo, a part de tot això de l'imatge mental i tot el rotllo, he après això de fer
271 servir eines, de pintar, que feia moltíssim que no havia pintat i mai d'aquest nivell
272 tan professional, entre cometes. També he après molt el poc... i com això que es
273 diu sempre dels polítics que mai fan res, que jo dic, mira, deu ser una exageració
274 perquè alguna cosa faran. I després, quan vam parlar amb els polítics aquests,
275 que eren els encarregats, específicament per la Mariola, ens van dir coses que

276 eren paraules buides, promeses que segurament no es farien tampoc, i també
277 he après més o menys que com fer un debat bé, perquè mai havia estat un debat
278 amb uns polítics de veritat, que tot i que siguin com els administradors del
279 municipi de la Mariola, del barri de la Mariola, són polítics igual.

280 Va haver-hi una cap que no es va controlar massa en el debat, i els va dir
281 directament, és que sou uns lladres, tal, és que no teniu respecte, és que els
282 odieu perquè sou, són pobres i són gitanos i tal, però, hola? Perdona? Que dic,
283 hòstia, saps, sí, així no es fa un debat, tenia bons punts, sí, però així no es fa, i
284 jo vaig aprendre, diguem-ne, a fer els meus punts bé, correctament, i
285 civilitzadament, sobretot, perquè això d'aquesta cap no tenia sentit, i va
286 començar aquest debat. Sí, sí.

287 J3: Sí, jo això, el que més valoro, així, d'un coneixement una mica més pràctic,
288 és tot el que vaig aprendre pintant i això, perquè jo soc bastant dolent per tot el
289 que són manualitats, o sigui que són, són habilitats que vaig adquirir, que valoro
290 molt, i bé, i després tot el tema social també, trobo que és superimportant.

291 P:Guai. Vale, i ara us vull preguntar per un moment molt concret que al final de
292 la Murga va fer com la celebració, la paelleta, i sobretot el moment amb els
293 polítics, que sí que n'hem parlat una miqueta per sobre, però sí que m'interessa
294 saber si creieu que els polítics us van reconèixer com la tasca que va fer i també
295 què tal l'experiència de parlar amb els polítics en general, que tu sí que n'has
296 parlat molt més, no? Però com profunditzar en aquest moment?

297 J1: Doncs jo penso que van valorar molt poquet el que van fer, perquè ells pensen
298 que això desapareixerà en una setmana o dos, i a l'hora d'escoltar-nos, estic
299 segur que ens l'han ignorat totalment, perquè quan vam dir allò dels ocells, ja es
300 notava que els polítics ho sabien, en si es notava que ja ho sabien, però que no
301 feien res, i ens van dir, és que ja hi ha una policia encarregada per això, però és
302 que no podem, i nosaltres vam veure que la policia no sortia del cotxe.

303 J2: Sí, sí, una vergonya. Vam parlar-li un dels nostres companys, li va preguntar,
304 “què feu amb la situació dels galls?” No va dir gaire com concretar-ho, tal, i el
305 polític va respondre, jo vaig anar allà, vaig veure els galls, però jo no sabia que
306 es feien lluites de galls, no li vam parlar de lluites de galls, i ell mateix ja estava
307 dient que no sabia que hi havia lluites de galls, o sigui que ell parlava com si fos

308 informació nova que es feien lluites de galls, però l'havia dit ell, aquesta
309 informació, nosaltres no l'havíem dit, que ho sap, es fa el... és que no vull dir
310 tonto, es fa el sueco...

311 I prometien moltes coses, i llavors estava l'oposició i els d'allà, i va fer molta
312 gràcia perquè estaven els que estaven al poder al mateix intentant defensar el
313 que deien, i després estaven els de l'oposició que estaven d'acord amb nosaltres
314 que sobre els enviaven encara més el que es diu negatives, per no dir merda, als
315 que estaven allà. Vam parlar risc molt de la situació que hi havia al barri, i ens van
316 dir què fareu, diran, farem això... Ens van felicitar molt per el nostre treball, van dir
317 que heu fet un treball supergran, i li vam preguntar què fareu per fomentar això,
318 res. En lloc d'això ens van dir, vosaltres que sapigau que hi ha un programa
319 aquest voluntari també per fer alguna cosa a la Mariola, però que no s'hi ha
320 apuntat ningú. Jo crec que si hi hagués aquest programa de la Mariola, i
321 funcionés, i s'apuntaria gent primer, i segon no hauríem de fer la Murga.

322 O sigui que ens van posar contra arguments i ens van preguntar sobretot què
323 n'ha segut de vostra experiència al barri, què heu tret de bo, perquè nosaltres
324 només li dèiem les coses dolentes que passaven al barri, i el polític de
325 l'Ajuntament d'allà ens va dir "sí, però quines coses bones heu trobat al barri?" I
326 li dèiem que no hi ha papereres, que no hi ha no sé què. I el tio estava com
327 superabrumadíssim, perquè només li dèiem negatives i volia positives per
328 escriure en plan de, "sí, la Mariola, han dit als nens que han vingut de fora, que és
329 un lloc molt bon net, tal" per inflar-se l'ego, suposo.

330 J1: Per vendre.

331 J2: I quan va veure que li estàvem posant tota la merda a la cara, es va
332 sorprendre. Va dir, jo em sorrenc perquè us heu involucrat moltíssim, però no
333 mentiu". Estàvem indignats. Estàvem tots indignats, o sigui, estàvem tots amb
334 unes ganes de fotre'n una hòstia a d'un d'ells, perquè estava com, estava com
335 invalidant el que dèiem nosaltres, saps? Perquè li vam parlar que estava tot molt
336 brut, estava tot... hi havia papereres, però hi havia contenidors grans, i li vam dir,
337 però quasi no hi havia, hi havia poquets, i li vam preguntar, i va dir, perquè les
338 trenquen, perquè les trenquen, perquè... Però perquè no passa el camió de la
339 brossa, perquè va passar una vegada tota la setmana. I a mi, jo li vaig dir, "no

340 vull que em parlis de les papereres, vull que em parlis dels contenidors i perquè
341 no passa el camió de la brossa". I va començar a parlar de les papereres.

342 J1: I en el tema del camió de la brossa, ens va dir que seguien fent-se el mateix
343 programa que fa 25 anys. I que no havien canviat les papereres, ni tot això, en
344 25 anys.

345 J2: Estaven culpant els governs d'abans, i a sobre ens van dir, no, però és que
346 això del camió de la brossa passa en tota Girona. En tota Lleida. Perdona, tota
347 Lleida. Perdona, tota Lleida. I jo dic, mira, i perquè no està tan brut tot? I per què
348 no poseu més camions a aquesta zona que està més bruta? I no em va
349 respondre. Mira, una falta de... Com es diu? De com implicar-se, d'implicació,
350 increïble. Que volíem treure coses bones, i al final els hi vam fotre... Jo que sé,
351 una òstia. I es van impactar molt. I ja està.

352 P: (A J3) Tu com ho vas viure?

353 J3: Per mi va ser un moment molt frustrant. Em va donar la sensació que deien
354 moltes coses molt inconsistentes i que no arribaven a res. I en comptes de... O
355 sigui, vaig sentir molt poc reconeixement. És a dir, en comptes d'entendre que el
356 que havíem fet era una... És a dir que no és cap... No hi ha cap intenció de llucrar-
357 se darrere, sinó és una acció per intentar ajudar aquesta gent. És a dir, l'objectiu
358 que ells haurien de tenir és continuar, poder mantenir tot això que nosaltres hem
359 fet, aconseguir que no quedi en no res, que no es perdi. I en comptes d'això em
360 va donar la sensació que els interessava més quedar bé i justificar les seves
361 accions polítiques.

362 Bueno, barallant-se entre...Barallant-se entre ells, dient que si el sistema polític,
363 no sé què, es fa darrere de molta burocràcia quan hi havia això, una falta absoluta
364 d'implicació.

365 P: Ara, com que ha passat com un temps des que vam anar al camp de treball,
366 ja quasi fa dos mesos, si l'haguéssiu de tornar a fer, què canviaríeu?

367 J2: Jo el lloc on dormir. Perquè vam acabar dormint en un gimnàs d'una escola,
368 que sí que va ser molt guai tenir una escola perquè va ploure una barbaritat i va
369 granitzar en un moment. Bueno, va pedregar i vam dir, hòstia, però el cas és que
370 vam acabar, jo com a mi no estic acostumat a dormir en un lloc plans, amb la

371 màrfega, i vaig agafar amb l'esquena rebentadíssima i a sobre posar més llocs
372 on descansem, perquè va ser molt de... ens aixequem, esmorzem, treballem 4
373 hores, 4 hores, tenim dues hores per menjar i a sobre tenim una activitat després
374 de menjar, que s'ha de fer l'activitat després de menjar. S'ha de tenir temps per
375 pintar, s'ha de tenir temps per menjar i per descansar no em quedava.

376 Després, més o menys, a la meva opinió eh?. I després d'això, hi havia dues
377 hores més de treballar, activitat per la tarda, berenar, activitat per la nit, que hi
378 havia temps per descansar, però que no sentia com descans suficient, perquè
379 vam fer molta feina molt seguit. Jo no tinc ninguna proposta per millorar-ho,
380 perquè no en tinc ni idea, però jo l'hauria posat més descans perquè quan vas
381 tornar a casa no he estat més cansat en la vida.

382 Va ser com que el primer dia encara tenia com l'energia, l'adrenalina, diguem-ne,
383 perquè no m'afectava. El dia següent semblava que tenia febre, però no en tenia,
384 però estava rebentadíssim, que no he estat més cansat en la vida. I això, res més.

385 J2: Totalment d'acord amb el meu company, l'únic que ampliaria, que no fes tanta
386 calor, si pot ser, que no anava a una època on feia tanta calor, que anéssim a
387 una època més fresca.

388 J3: Jo també. Això de pintar les cases esgotava molt i trobo que potser no es va
389 tenir prou en compte, i llavors l'horari com que a vegades hi havia planificat
390 alguna cosa, que està massa esgotat per poder-la fer. Llavors potser ja, sabent
391 que passa això, canviaria una mica els horaris que hi havia previstos amb les
392 activitats i tot, però a part d'això...

393 J2: Quan era activitat de fer coses amb els companys, era activitat d'anar a un
394 centre a saber coses del barri, i al final acabàvem tots rebentadíssims, que a
395 sobre. Era gent, eren amics nous, tu volies parlar amb ells per la nit, perquè era
396 el temps que teníem per parlar amb ells, fora del treball. Que sembla molt estrany
397 dir-ho, però sí. I amb altra gent que no estaves en el mateix pis, o en la mateixa
398 escala. I això clar, que al final quasi ni dormies, bueno, dormies, però no tant com
399 t'agradaria en un lloc pla, que en una màrfega, que com a mínim per mi em va
400 resultar no massa còmode, i perquè estigués acostumat a llocs més en terra, que
401 està més tovet per la màrfega, fet per la màrfega. I això.

402 I descansar més, collons, que jo veig acabat. Treballar cansas, que és molt
403 cansat.

404 **E:** Falta de costum de treballar.

405 **P:** I aquesta pregunta fa molta gràcia, perquè abans els tres m'havíeu dit que
406 eren de llocs diferents. Llavors, volia saber si creieu que la Murga es podria fer
407 el vostre barri.

408 **J1:** En el meu, per una part així, per l'altra, impossible. Perquè hi ha una part que
409 es podria fer el de rehabilitar cases, sí, però hi ha una altra part del meu barri
410 que no és necessària perquè aquesta casa és feta casi nova, totalment. I a la
411 part antiga del barri, que en aquella potser sí que s'haurien de rehabilitar una o
412 dues cases, però com que els veïns allà ja les rehabiliten perquè les cuiden, o
413 les comunitats de veïns, no seria tan necessària el meu barri.

414 **J2:** Jo, el meu barri no ho diria, visc a vilapiscina, diguem-ne, aquí per horta, que
415 està aquí al costat, viu a la piscina horta, així. Jo no diria el meu barri perquè
416 està bastant net, diguem-ne, està bastant curat, per com a mínim la meva part,
417 tot i que el meu edifici com està començant a forçar-me les, com se li diu,
418 cerradures, però bueno, això és una altra cosa que no es pot arreglar a una
419 Murga, però sí que ho faria a llocs com el turó de la peina, diria jo, perquè al pic
420 del turó de la peina, al cap, a la punta, hi ha com molts edificis rodejant-la i que
421 per on he anat és on els barris on pitjor olor de la zona al meu barri, bueno, de
422 la zona als meus barris, rodejant el meu barri és olorar bastant malament i tinc
423 entès que allà hi ha gent com que és molt que li falta el diners i que es podria fer
424 allà perfectament. I si no a la mina, però és que jo he escoltat que només hi entra
425 la policia.

426 **J1:** Jo haig de marxar.

427 **P:** Gràcies!

428 *(J1 es retira del grup de discussió)*

429 **J3:** Jo trobo que almenys a la zona on jo visc, que és una zona així una mica a
430 part de Vall d'Hebron, sí que trobo que es podria fer alguna cosa, no és
431 comparable al barri de la Mariola, però sí que hi ha zones que estan descuidades
432 i també per una part darrere d'un vist estan fent pisos d'obra social a partir

433 d'edificis que estaven així amb mal estat, sí que trobo que si es volgués fer un
434 voluntariat doncs es podria mirar d'ajudar en això, per exemple, o en alguna altra
435 cosa.

436 **P:** Chulo. I per últim, abans de passar com a última part, creieu que ha canviat
437 alguna cosa a vosaltres com a persones després d'haver passat per la Murga?

438 **J2:** Jo crec que m'he donat més ganes de fer treballs comunitaris, jo pensava
439 que jo pensava en els treballs comunitaris com "hòstia, així, per no tanta
440 recompensa, diguem-ne, física, no val tant la pena matar-se a treballar". Però el
441 sentiment aquest de que ens diguin "que cuidarem ara més l'escala", de que pots
442 veure que els has donat una miqueta d'esperança, que els has donat una mica
443 d'esperança,, que els has donat una mica de felicitat, jo crec que és suficient i ho
444 tornaria a repetir, sobretot perquè no només l'experiència, sinó perquè si ho fas
445 amb altra gent que també està molt compromesa, pot arribar a ser no només
446 divertit, sinó que fas alguna cosa a profit, estàs coneixent gent nova i a sobre
447 ajudes, no veig cap cosa dolenta aquí. Està molt guai. I això és un canvi, crec.

448 **J3:** Jo igual, la veritat. La Murga em va agradar moltíssimci em va deixar amb
449 ganes de més, quasi. I és això. Trobo que m'encantaria poder seguir fent
450 voluntariats d'aquesta mena. És molt gratificant tota la gent que vaig conèixer a
451 la Murga, vam fer molts amics i és això, realment estàs ajudant la gent, t'ho
452 passes tu bé, així que sí, trobo que és una... és a dir, ha fet que... m'ha impulsat
453 a voler seguir fent activats d'aquesta mena.

454 **P:** I ara per acabar, us he portat una sèrie d'opinions que poden haver-hi quan
455 parlem de temes de l'habitatge, i a mi m'agradaria saber si esteu d'acord amb
456 aquestes afirmacions. En tot moment, si hi havia alguna pregunta que no us feia
457 sentir còmode, podeu no respondre-la, ja està. Però amb aquestes, com que són
458 les opinions, també recalcar això, que si no us sentiu còmodes dient que penseu
459 sobre aquesta frase, també està guai, no passa res. Llavors això, em dieu si
460 esteu d'acord o no, i si podeu relacionar-ho amb un moment de la Murga que us
461 hagi marcat per marcar aquesta opinió, doncs molt millor, vale?. La primera frase
462 és "els pobres són pobres perquè volen."

463 **J2:** No. Desacords. Com va dir l'È., està molt pensat, el barri la Mariola, a mi
464 m'ha fet pensar molt això, que hi ha molta gent que és pobra perquè el govern o

465 la gent que està al darrere li va bé que sigui pobra, i doncs fa tot el possible
466 perquè segueixin sent pobres, però com a mínim no ho posaríem més difícil. Jo
467 me'n recordo molt d'una cosa, que hi havia molts pisos que no tenien com planta
468 baixa, per se, diguem, perquè això era perquè no poguessin fer comerços, i hi
469 havia molt poc comerç, perquè tots havien tancat o la majoria, perquè així la gent
470 no tingués ninguna raó per anar a la Mariola, traient el comerç allà que hi havia
471 al barri, i si hi havia més diners pel barri, més diners per la gent, la gent és pobra, i
472 no perquè vol, sinó perquè el govern.

473 **J3:** Bé, jo també estic completament en desacord amb aquesta afirmació, trobo
474 que aquesta idea de els pobres són pobres perquè volen és el que et vendran
475 aquesta gent acomodada, que li interessa mantenir tot com està, perquè et
476 culpes a tu mateix, sents una càrrega, una responsabilitat que no t'impulsa a
477 voler canviar la teva situació, sinó a culpar-te a tu mateix i assumir que això és
478 així, que no ho podràs canviar mai. Llavors, s'ha de lluitar sempre contra
479 aquestes idees.

480 **P:** Vale, següent frase. Accions com intentar durar un desnonament són
481 importants per evitar injustícies?

482 **J2:** Sí, estaria d'acord. Clar, perquè, independent del que és sí, per tu una
483 injustícia, perquè injustícia és una paraula molt subjectiva, però sí, quan vam
484 estar fent allò ens vam fer un curs de desnonaments com va dir Eric. Bueno, un
485 curs, ens van explicar no com fer-los, sinó com era el procés, per què es fa, qui
486 ho fa, era un integrant d'una associació de okupes amb k i ens vam parlar perquè
487 es fa i era perquè, recordo, és perquè hi ha molta gent que no té els diners i molta
488 gent que, si podria, pagaria la renda, però no pot. I a sobre, els que lloguen, els
489 que tenen el pis, que el tenen llogat, no ajuden aquesta gent i, per tant, no diria
490 que se'ls ha de castigar, però com a mínim no recompensar-los de quasi crueltat
491 directament i que en la majoria de casos on es fan desnonaments que he vist a
492 l'estadística és perquè la gent no pot més i que no es fa només perquè no em va
493 bé, vull estalviar per comprar alguna play, si no faig això no arribo a final de mes
494 per menjar o viure. I en molts casos està justificat, com a mínim, i és per intentar
495 evitar que hi hagi una injustícia.

496 **J3:** Sí, jo també hi estic d'acord. Trobo que, bé, al final la Constitució en teoria
497 hauria de garantir el dret a la vivenda. Per tant, evitar un desnonament és
498 d'alguna manera, és a dir, defensar els drets que tu hauries de tenir i que t'estan
499 negant. I això què? A una persona, que té un desnonament, no li queden gaires
500 possibilitats per poder seguir vivint, llavors, evitar un desnonament és
501 pràcticament salvar una vida.

502 **P:** Guai. Següent frase, em refio de les opinions que tenen els streamers i els
503 influencers quan parlen sobre habitatges o okupacions.

504 **J2:** No, en absolut. Totalment desacord. Jo crec que la majoria de... Jo, quan
505 penso en aquesta frase que m'acabes de dir, penso directament en el de Grefg,
506 que és un poca vergonya de manual, que fa poquet, va estar com animant...Fa
507 bastant, però jo me'n recordo d'un article que vam fer, que estava animant a l'equip
508 espanyol de futbol, dient, jo soc espanyol full, a Andorra, perquè el tio s'ha anat
509 a Andorra perquè els vol, perquè diners li sobren i vol gastar-ne més de qualsevol
510 cosa que pugui dir d'habitatge o tal, ho fa des del seu punt de vista de tinc
511 moltíssims diners i no puc imaginar-me el que seria una persona que té molt pocs
512 diners. I no és gens de fiar, en absolut.

513 **J3:** Jo també, com m'ha dit el M., al final aquesta gent viu de fer morbo, dirà
514 sempre el que ha de procurar l'atenció de les masses i no tenen cap mena de
515 formació per estar parlant de temes d'habitatge.

516 **J2:** I a sobre, amb tanta gent, amb tanta públic, que no són gens experts i parlen
517 de tanta gent dient la seva opinió, que és perillós perquè s'està repartint
518 ignorància.

519 **J3:** Exacte.

520 **P:** La gent que viu a un habitatge amb mal estat és responsable del seu
521 problema?

522 **J2:** No. Hi ha moltes vegades on una persona acaba amb un habitatge que està
523 fent molt pols perquè sigui una addicció o algun tipus de enfermetat mental, una
524 situació molt dolenta que t'ha posat la vida i que no t'ha quedat una altra opció,
525 però hi ha molts cops on no és culpa seva, que està causat per més d'una sola
526 persona, que aquesta persona, òbviament, no vol viure on viu. I a sobre d'aquest

527 argument es fa servir molt per una excusa de no ajudar. En aquests casos,
528 sobretot, on és culpa seva, és una situació on s'hauria d'ajudar encara més. Al
529 lloc d'ajudar menys ja no perquè s'ho ha buscat, però potser s'ho ha buscat
530 perquè no té una altra cosa que fer o perquè no està gaire bé de la ment. I en
531 aquestes situacions, quan més ajudis, millor, i així ja no tindrà ganes de tornar-
532 s'ho a buscar.

533 **J3:** Sí, al final, bé, de fet, m'agradaria relacionar-ho amb una cosa que ens fa
534 posar nosaltres durant la murga. És que l'home a qui nosaltres li pintàvem el pis,
535 es deia Antonio, ell tenia un contracte amb l'Ajuntament, però no tenia cap mena
536 d'eina per poder contactar amb qui li havia fet el contracte. Llavors, ell, en teoria,
537 li garantia que cada x anys li feien una revisió, que si tenia qualsevol problema
538 podia trucar, però a l'hora de la veritat, no tenia les eines per accedir a aquests
539 serveis. És a dir, tenia un forat al lavabo, li vam preguntar que si no havia trucat,
540 ens va dir que portava gairebé cinc anys trucant i que mai havíem vingut al pis.

541 Des que li havien jugat no li havien fet una sola revisió. I de fet, quan nosaltres
542 estàvem pintant, hi va haver un moment que vam haver de sortir perquè la
543 caldera va estar a punt de petar, perquè no l'havien revisada i estava fatal, i no
544 la va poder arreglar tampoc perquè no tenia el que li havia fet el contracte, o sigui
545 que va haver de fer ahir una xapuza, s'ho va haver d'arreglar ahir. Però bé, que
546 al final, això són situacions molt complicades i quan no es tenen les eines, doncs
547 no es pot.

548 **P:** Les dones poden cuidar millor els habitatges que els homes?

549 **J2:** Estarien d'acord, però també d'acord, perquè és quasi un fet, perquè com
550 s'ha educat a les dones, tu estàs feta per netejar, per cuidar de la casa i per res
551 més. Ara ja no tant, però aquesta ideologia d'abdicar-te de tot això, aquesta
552 ideologia d'abdicar treball de gènere, o sí, treball de gènere, porta molt de temps
553 i ha marcat molt a la societat i costarà molt treure-ho, però encara té com restes,
554 que ja s'està parant, però això encara té una miqueta d'inèrcia que s'ha d'anar
555 frenant, que no parará de cop i no ho està fent, però està anant cada cop més
556 lent. No sé, jo vaig veure quan estàvem a la murga que hi havia tant homes com
557 dones que ens volien ajudar. No hi havia cap preferència.

558 **J3:** Jo trobo que aquesta diferència per sexes a l'hora de les tasques
559 domèstiques és un tema de percepció cultural que al llarg de la història a la dona
560 se l'ha educada per ocupar-se d'aquestes tasques, mentre que a l'home se
561 l'educava per tenir cura de la família i ser el que aporta als diners. No és que hi
562 hagi cap mena de predisposició genètica, però sí que existeix una inèrcia
563 estructural i la cultura durant molt de temps ha funcionat d'aquesta manera, i tot
564 i que avui en dia ja no és tant així, encara queden restes d'aquest passat històric.

565 **P:** Vinga, quatre frases i ja estem.

566 **J2:** Ja, em sap greu, m'han donat temps (els pares), però no els havia avisat
567 això.

568 **P:** És injust que la gent es quedi sense habitatge, però a vegades la vida és així
569 i no podem fer-hi res.

570 **J2:** Estaríem desacord. Sempre es pot fer alguna cosa. Hi ha associacions
571 dedicades a ajudar la gent que té perill de quedar-se sense habitatge, que és la
572 que ens va parlar la Murga, que no me'n recordo el nom, perdona, però sempre
573 hi ha alguna cosa que es pot fer. L'últim que es pot perdre és l'esperança. Això
574 pot ser molt de revisteta, molt de pòster, però sempre hi ha alguna persona que
575 estarà disposada a ajudar-te. Només has de saber buscar. Pot ser que estigui
576 lluny, pot ser que estigui a prop, però si tu vas buscant i no et rendeixes, i la gent
577 de la teva vora no et vulgui ajudar, si mires una mica més enllà és possible que
578 et pugui ajudar, i que es dediqui a això de fer-ho. O uns joves que ho facin per
579 voluntaris, o una persona que es dediqui a la seva associació, o qualsevol
580 persona, que en algun moment ningú vol deixar la gent com està.

581 **J3:** Sí, jo també crec que això, tot i que a vegades sembla que no s'hi pot fer res,
582 sempre hi ha alguna cosa, alguna manera d'ajudar a la gent que té aquests
583 problemes. Però sí que és cert que és un tema molt complicat. Sovint, per molt
584 que t'hi esforcis, no obtindràs els resultats que busques. Al final, no sempre
585 aconseguiràs aportar l'ajuda que tu vols aportar, però això no vol dir rendir-se. I
586 trobo que el major impediment, a l'hora d'ajudar els altres potser, és la por a base
587 haver-te d'arrossegar tu aquesta situació, perquè existeixen molts impediments
588 legals per les accions que es poden fer per ajudar aquesta gent. Ja es troba que
589 aquest és el major problema.

590 **P:** Vale, següent frase. Estaria bé que la gent nascuda aquí tingués preferència
591 a obtenir un habitatge davant de les persones que estan immigrant?

592 **J2:** No, no estic d'acord. Puc arribar a pensar per què, però tant la gent com
593 immigrant com la d'aquí, les dues són persones. Les dues tenen el mateix dret
594 de tenir un habitatge. No es podria fer una diferència. Que portis tota la teva vida
595 aquí i tal... Tothom hauria de ser aplicat les mateixes normes. I sobretot la gent
596 immigrant, perquè hi ha molta gent que emigra no perquè vulgui, sinó perquè ho
597 necessita. No dic posar-li prioritat a aquesta gent, sinó que hi hagi les màximes
598 ajudes que són opcionals i que la gent d'aquí també podria agafar-les. No és
599 veure si tens NIE, sinó que no pots tindre aquestes ajudes, sinó que hi hagi més
600 ajudes per a tothom. I perquè sovint molta gent necessita l'habitatge, no diria
601 més que tu, però necessita més urgència. No, és que tampoc.

602 **J3:** Jo també trobo que aquesta idea de xenofòbia, que els estrangers tenen més
603 privilegis o em prenen els meus privilegis, al final també sorgeixen de la por. És
604 a dir, a ningú li agrada veure-se exposat a casa sense habitatge, però al final tots
605 tenim els mateixos drets. És a dir, ningú té culpa de ser immigrant o de venir de
606 fora. I són idees, també, que trobo que no és això en què ens hem de fixar d'on
607 ve, sinó que tots es troben en la mateixa situació, ja que són elles les que habiten,
608 que fan més pinya...

609 **P:** I per últim, les persones que ocupen són delinqüents.

610 **J2:** A veure, és cert que són delinqüents a la gent que... Legalment, sí. Però en
611 el punt de vista de delinqüents, sí, perquè és il·legal. Però a més de pensar si
612 són delinqüents o no, has de pensar per què ho són. Has de pensar quines són
613 les raons darrere de les seves accions, perquè ningú s'aixeca i diu "avui vull ser
614 delinqüent", vull trencar la llei. La gent, quan acaba la majoria o que acaba
615 trencant la llei, és perquè o hi ha una llei que és molt injusta, o estan en contra
616 de la llei, o necessiten trencar la llei per poder sobreviure. Sí que són criminals
617 en el punt de vista de llei, però s'hauria de pensar si ho haurien de ser algunes
618 persones.

619 **J3:** Sí, al final és el que he dit abans, que és gent que està reclamant un dret
620 constitucional i que no es pot ficar a tothom en el mateix sac, perquè n'estic segur
621 que també hi haurà gent que potser s'aprofitarà de les oportunitats que vegi, però

622 sí que és cert que els mitjans de comunicació solen vendre la idea que l'ocupa,
623 que se't fot a casa, et deixa tu al carrer, o li has de fer un lloguer. Quan realment,
624 això ho vam estar parlant a la murga, qui ocupa tampoc és estúpid, sap que és
625 molt més fàcil ocupar un pis buit d'un banc que el té allà com una propietat per
626 especular amb ella que hi ha algú que està vivint el pis, i que segurament no serà
627 tan fàcil entrar i quedar-t'hi.

628 **J2:** També perquè són persones, i pensen que tampoc volen fotre algú al carrer
629 com els hi han fet ells. Són persones igual, ho fan perquè.. intenten no danyar a
630 la gent possible, pel que tinc entès.

631 **J3:** Les repercussions ètiques no és el mateix treure-li algú a la seva vivenda,
632 que al final l'estàs deixant en la situació que estàs tu abans, a treure-li a una
633 empresa multimilionària que no em farà res d'això.

634 **P:** A tope, per la meva part, l'entrevista ja està, no sé si voleu comentar alguna
635 cosa més.

636 **J2:** A veure, m'has agradat. M'ha fet reflexionar molt i no m'havia adonat tant de
637 com m'ha canviat la forma de pensar a la murga, que tot això dels okupes no ho
638 sabia abans, tot això de com era la situació de la gent pobre, del que és el treball
639 en equip, el que és el treball no remunerat, i que m'ha canviat molt, que jo no
640 m'havia adonat fins ara, i que sí que moltes gràcies també per fer-m'ho veure.

641 **P:** Me n'alegro un munt, que guai. Vale, pues, xapo.

642

Annex 10: Buidatge de resultats del qüestionari previ a la participació de la Murga

BLOC 1: DADES SOCIODEMOGRÀFIQUES

P1. Quin és el teu codi postal?

08140 (3 respostes)

08032 (2 respostes)

08401 (1 resposta)

08031 (1 resposta)

08415 (1 resposta)

P2. Quants anys tens?

15 (3 respostes)

16 (1 resposta)

17 (2 respostes)

18 (1 resposta)

P3. Amb quin gènere t'identifiques?

- Home (5 respostes)
- Dona (3 respostes)
- No binària (0 respostes)
- Prefereixo no respondre/no sap (0 respostes)

P4. Quin curs fas? En cas que no estiguis estudiant, quin és el màxim curs que has finalitzat?

- 2n d'ESO (0 respostes)
- 3r d'ESO (0 respostes)
- 4t d'ESO (4 respostes)
- 1r de Batxillerat/CFGM (2 respostes)
- 2n de Batxillerat/CFGM (2 respostes)
- 1r de Grau Universitari/CFGS (0 respostes)
- Altres (0 respostes)

P5. A casa teva...

	Sí	No	Prefereixo no respondre
Disposeu d'un balcó o terrat o zona comunitària	8	0	0
Teniu rentaplats	6	2	0
Teniu accés a Internet, ja sigui de pagament o de xarxa pròpia	8	0	0

Disposes d'ordinador o tauleta per estudiar	8	0	0
La teva família disposa o paga de forma regular a una persona per fer les feines de la llar	3	5	0

	Cap	Un	Dos	Tres	Quatre o més
Quants banys teniu?	0	2	6	0	0

BLOC 2: ACTITUDS I CREENCES AL VOLTANT DE LA QÜESTIÓ DE L'HABITATGE

P5. Valora com d'acord estàs amb les següents afirmacions:

	Molt en desacord	En desacord	Ni d'acord ni en desacord	D'acord	Molt d'acord	No ho sé o prefereixo no respondre
P5.1 Els pobres són pobres perquè no s'esforcen en trobar feina	3	4	0	1	0	0
P5.2 Accions com intentar aturar un desnonament són importants per evitar injustícies	0	0	2	3	3	0
P5.3 Em refio de les opinions que tenen els streamers i influencers sobre el dret a l'habitatge	3	3	2	0	0	0
P5.4 La gent que viu en un habitatge en mal estat és la principal responsable del seu problema	2	3	3	0	0	0

P5.5 Les dones poden cuidar millor dels habitatges que els homes	4	2	2	0	0	0
P5.6 És injust que la gent es quedi sense habitatge, però de vegades la vida és així i no podem fer-hi res	2	3	1	1	1	0
P5.7 Estaria bé que la gent nascuda aquí tingui preferència en obtenir un habitatge digne davant de persones migrades	4	1	0	3	0	0
P5.8 Les persones que okupen són delinqüents	2	3	2	1	0	0
P5.9 El govern ha de garantir que tothom tingui un habitatge digne	0	0	0	7	1	0

P6. Per què participes de la Murga?

- per ajudar i col·laborar
- per fer servei social
- Perquè em va semblar una bona manera d'ajudar a la gent
- Trobo que pot ser una experiència divertida alhora que profitosa. És també una manera de participar en la lluita pel dret a l'habitatge digne més activament.
- M'agrada saber que puc ajudar d'alguna manera a les persones
- Perquè tinc moltes ganes de fer treballs manuals per variar una miqueta i també vull ajudar a qui ho necessita
- Doncs perquè penso que amb un patit gest pots canviar la vida de les persones, i anar allà aquests 6 dies sé que puc fer molt com a persona.
- Perquè el cau m'ho va proposar i jo vaig voler fer-ho

P7. Què esperes aprendre?

- mes solidaritat
- a ajudar de manera altruista a gent que ho necessita
- Aprendre a ajudar a la gent i a relacionarme amb molta gent
- Aprendre sobre la condició en què viu la gent que no pot permetre's un habitatge de qualitat.
- Ha saber el tren all que hi ha darrere del edifici, saber com voy la gent allà,...
- Les condicions en la que la gent en aquestes situacions es troba
- Doncs molts valors, saber situacions que passen i no ens adonem, coses que les notícies no vulguin mostrar...
- Com viu la gent en un barri no molt bo com reparar cases

P8. Què esperes trobar-t'hi, durant el camp de treball?

- no ho se
- gent que pot necessitar la meua ajuda i el meu servei
- Doncs cases per arreglar, pintar
- Majoritàriament, gent en risc d'exclusió social i/o escassetat econòmica.
- Gent amb ganes de treballar i social
- Unes cases bastant descuidades i en mal estat, O sigui brutes, despintades, amb alguns forats
- Doncs molta pobresa, casés molt fetes malbé, i no una vida molt bonica, i sobretot no fàcil.
- Un bon ambient de treball